

**BULETINUL
INFORMATIV
AL UNIUNII
ARHITECTILOR
DIN ROMANIA**

2-3/2020

Din cuprins:

EDITORIAL

2 2020 - Anul pandemiei noastre | Ileana Tureanu

EUROPA NOSTRA

6 Ambulanța pentru Monumente a primit și Premiul Publicului | Sorina Neacșu

12 Despre Ambulanța pentru Monumente cu Eugen Vaida | Alexandra Florea

PREZENȚE INTERNAȚIONALE

20 Expoziție la ICR Paris - Vatra Luminoasă, model de oraș-grădină. De la București la Paris | Jérémy VERCKEN de VREUSCHMEN

EXCELENȚĂ

26 Premiul „Duliu Marcu” pentru Arhitectură. Ernest Paftka, premiat de Academia Română | Romeo Belea

32 Arhitectul Sergiu Nistor decorat de Casa Regală a României

EVENIMENTELE TOAMNEI

34 Anuala de Arhitectură București 2020. NEVER WASTE A GOOD CRISIS! | Emil IVĂNESCU

38 Anuala de Arhitectură București 2020. Premiile UAR. EXCELENȚĂ, EMPATIE, SPIRIT DE ECHIPĂ, MENTORAT | Alexandra Florea

44 Bienala de Arhitectură BETA. ENOUGH IS ENOUGH! | Lorin Niculae

RURAL REVIVAL

48 Suceava - Ferma de Artă | Ion Andriu

52 Casa cu Har. Remediul contra „dărămbării” satului românesc | Diana Belci

EXPOZIȚIILE PANDEMIEI

56 În Calderon. Expoziția Ion Popa. Pionier al designului românesc | Alba Popa, Delia Popa și Vanda Maria Sturza

62 La Galeria Romană. Expozițiile Atelier și Transcendent - Miltza Sion și Daniela Tutunea

ANIVERSARE

68 Arhitectul Viorel VOIA - 80 | Pavel Popescu

ESEU

72 Albul în arhitectură | Viorel Voia

74 Academician profesor arhitect Octav Doicescu (1902-1981) | Viorel Voia

APARIȚIA 50

75 La mulți ani, revista „Orașul” - apariția 50 | Ioan-Aurel Pop, Vasile Mitrea

PREZENȚE INTERNAȚIONALE ONLINE

78 Conferințele ZOOM ale lui Dan COMA | „Thanks for this beautiful work of dissemination and celebration of architecture!”

PUBLICAȚIILE PANDEMIEI

82 Revista Arhitectura - 4 numere

88 Revista Presei | Adriana Tănăsescu

92 Daniela Puia - Arhitectura urbană în Transilvania, în perioada interbelică | Maria Mănescu, Nicolas Mircea Lupu, Mircea Ochinciuc, Nicolae Lascu

IN MEMORIAM

94 Arhitect Vasile Alboi (1935-2020) | Viorica Curea

96 Arhitect Balázs Zoltan (1930-2020) | Vasile Mitrea

98 Liliana Belea Lilu (1935-2020) | Lorin Niculae

99 Am avut o copilărie diferită | Oana Belea-Jackson

100 Lilu și ploaia de stele | Mara Jackson

101 Nepoata lui Lilu și a lui Romică | Ella Jackson

102 Ianola Trișcu | Gheorghe Verona

RECUPERAREA REPERELOR

104 Arhitectul Nicolae Georgescu (1892-1987) | Sidonia Teodorescu

ACTIVITATEA COLEGIULUI ȘI A SENATULUI

110 Colegiu Director | Mirela Mercurianu

110 Senat | Mirela Mercurianu

**IULIE
DECEMBRIE
2020**

**AMBULANȚA PENTRU
MONUMENTE
VERONICA ȘI EUGEN VAIDA**

ARHITECTURA

SECRETUL UNIFINII ARHITECTURILOR DIN ROMANIA POCHEATA 2013

UNIVERSITATEA
DE ARHITECTURA
ȘI URBANISM
„ION MINCU”
BUCUREȘTI

iulie decembrie 2020

Caseta redacțională

echipa redacțională:

arh. Ileana Tureanu - președinte UAR
arh. Ioana Alexe - tehnoredactare
Ana Flutur - secretariat
Răzvan Hatea - fotografii
Claudia Ștefănescu - corectură

coordonator:

arh. Ileana Tureanu - președinte UAR

www.uniuneearhitectilor.ro/BIUAR
ISSN 1582-2117

arh. Marina Macarie - sigla BIUAR

Se distribuie gratuit.

Contact

Centrul de Cultură Arhitecturală /
Secretariat /
Revista Arhitectura / Biblioteca
str. Jean Louis Calderon, nr. 48,
București, sectorul 2, cod 020038

Secretariat: tel. 021.315.60.73,
0737.01.77.85,
uar_contact@yahoo.com,
secretariat@uniuneearhitectilor.ro

Revista Arhitectura: tel. 076.819.81.78,
076.819.81.79,
office@arhitectura-1906.ro

Biblioteca (program cu publicul):
L-V - 10:00-16:00, tel. 021.310.91.94,
biblioteca@uniuneearhitectilor.ro

SUMAR

EDITORIAL

2 2020 - Anul pandemiei noastre | Ileana Tureanu

EUROPA NOSTRA

6 *Ambulanța pentru Monumente* a primit și Premiul Publicului | Sorina Neacșu
12 *Despre Ambulanța pentru Monumente* cu Eugen Vaida | Alexandra Florea

PREZENȚE INTERNAȚIONALE

20 Expoziție la ICR Paris - *Vatra Luminoasă, model de oraș-grădină.*
De la București la Paris | Jérémy VERCKEN de VREUSCHMEN

EXCELENȚĂ

26 Premiul „Duliu Marcu” pentru Arhitectură.
Ernest Pafka, premiat de Academia Română | Romeo Belea
32 Arhitectul Sergiu Nistor decorat de Casa Regală a României

EVENIMENTELE TOAMNEI

34 Anuala de Arhitectură București 2020.
NEVER WASTE A GOOD CRISIS! | Emil IVĂNESCU
38 Anuala de Arhitectură București 2020.
Premiile UAR: EXCELENȚĂ, EMPATIE, SPIRIT DE ECHIPĂ,
MENTORAT | Alexandra Florea
44 Bienala de Arhitectură BETA. *ENOUGH IS ENOUGH!* | Lorin Niculae

RURAL REVIVAL

48 Suceava - *Ferma de Artă* | Ion Andriu
52 *Casa cu Har*. Remediul contra „dărăbării” satului românesc | Diana Belci

EXPOZIȚIILE PANDEMIEI

56 În Calderon. Expoziția *Ion Popa*.
Pionier al designului românesc | Alba Popa, Delia Popa și Vanda Maria Sturdza
62 La Galeria Romană. Expozițiile *Atelier și Transcendent* -
Militza Sion și Daniela Tutunea

ANIVERSARE

68 Arhitectul Viorel VOIA - 80 | Pavel Popescu

ESEU

72 *Albul* în arhitectură | Viorel Voia
74 Academician profesor arhitect Octav Doicescu (1902-1981) | Viorel Voia

APARIȚIA 50

75 La mulți ani, revista „Orașul”! - apariția 50 | Ioan-Aurel Pop, Vasile Mitrea

PREZENȚE INTERNAȚIONALE ONLINE

78 Conferințele ZOOM ale lui Dan COMA | „Thanks for this beautiful work of dissemination and celebration of architecture!”

PUBLICAȚIILE PANDEMIEI

82 Revista *Arhitectura* - 4 numere
88 Revista *Presei* | Adriana Tănăsescu
92 Daniela Puia - *Arhitectura urbană în Transilvania, în perioada interbelică*
| Maria Mănescu, Nicolas Mircea Lupu, Mircea Ochinciuc, Nicolae Lascu

IN MEMORIAM

94 Arhitect Vasile Alboi (1935-2020) | Viorica Curea
96 Arhitect Balázs Zoltan (1930-2020) | Vasile Mitrea
98 Liliana Belea *Lilu* (1935-2020) | Lorin Niculae
99 Am avut o copilărie diferită | Oana Belea-Jackson
100 *Lilu și ploaia de stele* | Mara Jackson
101 *Nepoata lui Lilu și a lui Romică* | Ella Jackson
102 *Ianola Trișcu* | Gheorghe Verona

RECUPERAREA REPERELOR

104 Arhitectul Nicolae Georgescu (1892-1987) | Sidonia Teodorescu

ACTIVITATEA COLEGIULUI ȘI A SENATULUI

110 Colegiu Director | Mirela Mercurianu
110 Senat | Mirela Mercurianu

2020 - ANUL PANDEMIEI NOASTRE

La sfârșitul oricărui an normal, facem bilanțuri: ce ne-am propus și ce am reușit? Cu excepția acestui an, în care facem bilanțul lucrurilor pe care am fi putut să le facem și nu le-am făcut.

De pildă, în anul care (Slavă Domnului!) s-a dus, în mai, am fi mers la Bienala de Arhitectură de la Veneția unde echipa românească de la Fading Borders împreună cu cea de la Shrinking Communities și de la Teleleu povestesc despre cel mai impresionant exod în timp de pace - al românilor. Ne-am ales cu un filmuleț de 11 minute, realizat de Institutul Cultural Român (partenerul nostru), cu afișul de pe poarta din Calderon și cu speranța că la anul va fi altfel, și cu o prezență pe TVR 1 la emisiunea „Garantat 100%” cu autorii proiectului.

În luna mai, am fi avut Conferința Națională a UAR, în care conducerea actuală ar fi trecut în revistă activitatea desfășurată în ultimii 4 ani, cu obiective atinse și cu deziderate pentru viitor. S-ar fi ales noua echipă, cu planuri, bune intenții etc. Conferința a fost amânată, întâi pentru luna octombrie - când încă speram să depășim criza odată cu temperatura crescută a verii, apoi pentru luna mai a anului viitor, pe măsura ce am realizat că pandemia nu pleacă decât odată cu vaccinarea.

Toate aceste decizii s-au luat prin conferințe pe Zoom, fiecare în izolarea proprie, buchisind și adaptându-ne la comunicarea la distanță.

Tot în octombrie, ar fi trebuit să organizăm, în colaborare și la invitația Uniunii Arhitecților Maghiari, o expoziție de arhitectură din România la Budapesta, unde un grup de tineri arhitecți din țară urma să-și întâlnească colegii maghiari și să continue dezbaterile începute acum 3 ani referitoare la arhitectura sănătoasă, pasivă etc. S-a amânat!

Și totuși....

Deși în Calderon nu s-au mai organizat expozițiile programate - nici cea a florilor lui Jeni Constantinescu, omagiul primăverii, și nici cea a Andei Vasilescu - s-a organizat, totuși, expoziția dedicată unui pionier al designului românesc, arhitectul Ion Popa, de la a cărui dispariție au trecut 30 de ani. Deschisă în condiții speciale, cu participare cu măști și distanțare.

Marea performanță a anului rămâne **Maratonul de Arhitectură** condus de arhitectul Dan COMA, începând cu luna iunie, prin conferințe pe Zoom. Zi de zi, s-au adunat peste 200 de prelegeri despre mari arhitecți, de cele mai multe ori plecând de la ziua lor de naștere sau de la ziua în care au trecut la cele veșnice. Cu bogăția sa de informații și ușurința de a face secțiuni prin timp și marile idei, Dan Coma parcurge marile concepte și viziuni și face paralele surprinzătoare de tipul Bernini / Gehry, Helmut Jahn & Paul Virilio, arhitectura în Bangladesh, Ucraina și USA, IARNA și ARHITECTURA, Chipperfield, Dientzenhofer & Byrne, Adolf Loos la 150 de ani și Concursul pentru un nou Ornament, Bernini & Aichel, Sf. Nicolae / Rifat Chadirji / Paul Bonatz, John Portman & Gae Aulenti și multe, multe altele.

Un asemenea tur de forță creatoare l-a făcut pe veneratul Kenneth Frampton să scrie: *Dragă Dan, încep să mă gândesc la tine ca la arhanghelul suprem...*

Cum nimeni nu e profet în țara lui, deși la conferințe au participat clase

întregi de studenți la Arhitectură din Republica Moldova și de pe alte continente, arhitecți care activează în Bali sau Peru (unii mi-au cerut înregistrările conferințelor la care au lipsit), marea mâhnire a programului rămâne neînsemnata și ne semnificativa participare națională. Cu excepția grupei clasei de la Timișoara, condusă de arh. Vlad Gaivoronschi (mulțumesc!) publicul nostru fie nu știe, fie nu vrea, fie nu-i pasă, fie ne atrage atenția că ar trebui să ne concentrăm pe școala națională... Profit de ocazie să-i invit, cu insistență și interes, pe cei care cred că pot susține asemenea conferințe dedicate arhitecților români să nu ezite să ne contacteze. Vrem din tot sufletul să omagiem arhitecții români, creatori de școală și valori promițătoare. Dar nu o să fiu niciodată de acord cu cei care reproșează **celui care face** că nu face și mai mult, și mai altfel, și mai și... Este loc pentru toată lumea, este material pentru toți doritorii și NUMAI aceia care pot să treacă de la vorbe la fapte sunt bineveniți și întâmpinați cu entuziasm!

N-aș fi crezut că o să atingem, în acest an, cota maximă de vizibilitate internațională, dar, dacă tot s-a întâmplat, avem obligația să continuăm. Mulțumim, domnule Dan Coma!

Anuala de Arhitectură București a avut loc în condiții speciale și, în premieră, președintele UAR a fost invitat

să prezideze unul dintre juri, ca semn al unei normale apropieri dintre cele două organizații. La rândul său, UAR a acordat 4 premii speciale, în semn de apreciere pentru calitatea deosebită a manifestării, pentru profesionalismul și sportivitatea organizatorilor, pentru ingeniozitate și implicare. Cele 4 premii au evidențiat, pe de-o parte, excelența profesională (Ana Tower) și, pe de altă parte, zonei ale eticii și moralității profesiei, elogiind mentoratul, implicarea socială și capacitatea de a lucra în echipă și a duce la bun sfârșit inițiative și obiectivele propuse.

O manifestare de prestigiu a toamnei a fost **Bienala timișoreană de arhitectură BETA** - la Timișoara. Expoziția *Enough is Enough* și evenimentele găzduite rămân unele dintre cele mai remarcabile prezențe ale arhitecturii în forumul public, în vreme de pandemie și în vreme de pace. Ne-am bucurat că printre expozițiile găzduite s-a aflat și *Elemente Uitate* - evocând lucrările arhitectului Nicolae Porumbescu, în viziunea lui Laurian Ghinițoiu și cadrul conceput de Dorin Ștefan Adam. Expoziția inițiată de UAR cu prilejul Centenarului nașterii lui GIPSY a fost prezentată la Palatul Știrbei, în toamna lui 2019.

La Paris, s-a deschis expoziția **Vatra Luminoasă - le modele des cites-jardins a Bucarest**, un proiect inițiat de tânărul

Ileana TUREANU - președinte UAR

arhitect francez (cu rădăcini românești) Jeremy Vercken de Vreuschmen, care a abordat problema locuirii din București în sec. al XIX-lea, a legăturii dintre București și orașele-grădină, a locuinței sociale și a politicilor din domeniul urbanismului. Proiectul a fost inspirat de întâlnirea dintre autor și cercetarea privind cartierul Vatra Luminoasă realizată de *Studio Zona*, la care străbunicul inițiatorului a fost arhitect-șef. S-a dorit prezentarea publicului francez a unei alte fațete a arhitecturii românești, alta decât arhitectura totalitară a Palatului Parlamentului. În perioada 6 noiembrie 2020-31 ianuarie 2021, expoziția a fost găzduită de Institutul Cultural Român de la Paris, și cu sprijinul UAR s-a realizat un amplu catalog.

Marea satisfacție internațională a toamnei a constituit-o, în cadrul Galei de Premiere Europa Nostra (online), unul dintre cele mai așteptate momente ale ceremoniei care a fost anunțarea câștigătorului Premiului Publicului ce a revenit proiectului românesc „Ambulanța pentru Monumente”, cel mai votat de public. Proiectul din România a atras cele mai multe aprecieri din partea a 12.000 de votanți online. „Ambulanța pentru Monumente” lansată în 2016, având ca obiectiv salvarea a cât mai multor monumente istorice, acționează printr-o rețea de organizații și parteneri locali pe bază de voluntariat. Dezvoltatorul proiectului este Asociația Monumentum și

proiectul se bucură de sprijinul Prințului Charles. Tinerii arhitecți Veronica și Eugen Vaida sunt fondatorii Asociației Monumentum.

Premiul „Duliu Marcu” acordat de Academia Română pentru creația de arhitectură a revenit, în aceleași condiții restricționate de pandemie, arhitectului Ernest Pafka din Oradea, pentru contribuția esențială și exemplară pentru punerea în valoare a patrimoniului arhitectural al municipiului ORADEA - Palatul Moskovits Miksa și Palatul Stern - restaurări finalizate în 2018.

Propunerea noastră se justifică prin calitatea și profesionalismul restaurării, pentru seriozitatea și meticulozitatea cu care a fost abordată o întreagă zonă construită protejată din municipiul Oradea, astfel încât nu numai construcțiile în sine, dar și spațiul urban să fie pus în valoare, pentru conlucrarea dintre profesioniști și autoritățile administrative, în scopul conturării unei strategii de abordare urbană a patrimoniului construit și de recuperare a identității culturale, fără a neglija sau a subestima dezvoltarea contemporană a orașului, forța exemplară a efortului comun al specialiștilor și al autorităților, care au adus Oradea în rândul celor mai vizitate orașe europene purtătoare de istorie, pentru speranța că „exemplul Oradea” se va extinde și multiplica, deoarece, în

lipsa oricărei strategii și politici guvernamentale în domeniu, numai forța exemplului poate inspira și mobiliza.

Revista Arhitectura a omagiat școala națională de arhitectură dedicând numărul 3 Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” la împlinirea a 130 de ani de existență și Facultăților de Arhitectură din Cluj, Iași și Timișoara la a 50-a aniversare - numărul 4-5. Numărul 6 - dedicat Arhitecturii Sănătoase - a ilustrat atât programele dedicate construcțiilor spitalicești în viziunea unor arhitecți francezi specializați și dedicați acestui program, într-un dialog substanțial și esențial cu colegul Constantin Gorcea,

cât și pe vizionarul arhitecturii contemporane, Lord Norman Foster, care încă de acum o jumătate de secol a militat pentru o arhitectură aflată în armonie cu natura și legile ei imuabile, inspirată și încadrată în... ilustrând lucrările cunoscute și mai puțin cunoscute ale firmei britanice, datorate materialului pe care *Foster+Partenerii* ni l-a pus la dispoziție, în premieră. Înțelegerea modului sănătos de abordare a arhitecturii s-a putut face nu numai cu ajutorul materialului oferit, dar mai ales al dialogului cu doi tineri arhitecți români care lucrează, în calitate de parteneri, la această firmă, aducând cinste și școlii românești de arhitectură, Daniel și Maximilian Zielinschi.

PREMIILE
EUROPENE PENTRU
PATRIMONIUL 2020

Autor și foto: Sorina NEACȘU
manager cultural
Asociația Culturală
„Patrimoniul pentru Viitor”

AMBULANȚA PENTRU MONUMENTE A PRIMIT ȘI PREMIUL PUBLICULUI

„Patrimoniul cultural al Europei nu face parte doar din trecutul nostru,
ci ne asigură, tuturor, un viitor mai bun.”

Pe 10 noiembrie, o comunitate numeroasă de iubitori ai patrimoniului s-a reunit pentru a urmări - online - Ceremonia de decernare a **Premiilor Europene pentru Patrimoniul/ Premiilor Europa Nostra 2020**. Organizată, în fiecare an, într-un loc emblematic pentru patrimoniul cultural european (Paris - 2019, Berlin - 2018, Turku - 2017 etc.), contextul actual a impus mutarea evenimentului în mediul online.

Dincolo de sacrificii, organizarea online a celei mai importante ceremonii de premiere a excelenței în domeniul patrimoniului are și avantaje, printre care, poate cel mai important, accesibilizarea ei pentru un public și mai numeros. Puterea de readaptare și inovarea pot fi și ele adăugate, aici. Ceremonia a putut fi urmărită live, gratuit, de toți cei care au completat un formular de înscriere. Aceasta este, de asemenea, disponibilă pentru revizionări. Participanții au putut comenta prin mesaje în fereastra de dialog deschisă. S-au trimis felicitări, s-au schimbat opinii și idei. Participanții au putut interacționa și după încheierea ceremoniei propriu-zise, în diverse grupuri de discuție, cu câștigătorii premiilor. Dincolo de socializare, și aici au fost stimulate creativitatea și schimbul de idei.

Gazdele evenimentului au fost comisarul european pentru Inovare, Cercetare, Cultură, Educație și Tineret, **Mariya Gabriel**, și președintele executiv al Europa Nostra, **Hermann Parzinger**. Discuția a fost moderată de secretarul general al Europa Nostra, **Sneška Quaedvlieg-Mihailović**. Printre numeroase „aplaude digitale”, li s-au alăturat, în scurte intervenții, personalități din domeniul cultural-artistic și câștigătorii premiilor. În acest fel, evenimentul a păstrat structura cunoscută și a reușit să transmită emoție și inspirație. Ceremonia online de decernare a Premiilor a fost presărată cu momente muzicale pregătite de parteneri ai Europa Nostra: **Orchestra de Tineret a Uniunii Europene, Le Dimore Del Quartetto** (Italia) și unul dintre câștigătorii din 2019, **Centrul European Muzical din Bougival** (Franța).

În cifre, în cei **18 ani de la lansare**, Premiile Europene pentru Patrimoniul/ Premiile Europa Nostra au adunat **3.150 de propuneri** din partea unor persoane și organizații provenind din **39 de țări** (depășind granițele Uniunii Europene). Cele mai multe propuneri au provenit, de-a lungul timpului, din Spania, Italia și Marea Britanie, ceea ce explică și numărul mai mare de premii acordate: Spania (70 de proiecte câștigătoare), Marea Britanie (62 de premii), Italia (47 de premii).

Premiile beneficiază de sprijinul programului Europa Creativă al Uniunii

Europene și se acordă patru categorii care reflectă domeniile profesionale ale patrimoniului cultural: **Conservare; Educație, Formare și Sensibilizare; Serviciul Dedicat Patrimoniului; Cercetare.**

Anul acesta, **21 de inițiative** provenind din **15 țări europene** au fost anunțate câștigătoare. Cele mai multe proiecte câștigătoare au fost la categoria Conservare – 8. Acest lucru demonstrează necesitatea vitală a acestui domeniu pentru păstrarea și salvarea patrimoniului mobil și imobil, în beneficiul publicului larg și consolidării viitorului identitar. Alte 6 proiecte au fost câștigătoare la categoria Educație, Formare și Sensibilizare. Pentru Serviciul Dedicat Patrimoniului a fost premiat un proiect de durată, iar alte 3, la categoria Cercetare.

Conservare

- Pavilion și ecran pentru Grădina lui Rubens, Antwerp, BELGIA;
- Arsenalul din Hvar, CROAȚIA;
- Epitafurile Bisericii Universității din Leipzig, GERMANIA;
- Bazilica „Santa Maria di Collemaggio”, L’Aquila, ITALIA;
- LocHal, Tilburg, OLANDA;
- Podul de fier, Shropshire, MAREA BRITANIE;
- Peșterile subterane și Cramele El Cotarro, provincia Burgos, SPANIA;
- Muzeul de Arte Frumose, Budapesta, UNGARIA.

Cercetare

- Rețeaua Tramontana III, FRANȚA/ ITALIA/ POLONIA/ PORTUGALIA/ SPANIA;
- Platforma Online Papirusul de la Torino (POPT), ITALIA;
- Scanând pentru Siria, OLANDA.

Serviciu Dedicat

- DL. Don Duco, OLANDA.

Educație, Formare și Sensibilizare

- Arhiva Arolsen Online, GERMANIA;
- Auschwitz. Nici demult. Nici departe, POLONIA/ SPANIA;
- Colaborarea transfrontalieră pentru muzică clasică europeană, CEHIA;

- Ambulanța pentru Monumente, ROMÂNIA;
- Viața Secretă a unui Palat, Gödöllő, UNGARIA;
- Fundația pentru Educație Non-formală Uccu Roma, UNGARIA.

Premii Europa Nostra au fost acordate și altor trei inițiative remarcabile din țări europene care nu fac parte din programul UE Europa Creativă, după cum urmează:

Categoria Conservare

- Ferma Conacului din Bois de Chênes, ELVEȚIA.

Categoria Serviciu Dedicat

- Societatea de Lectură, Geneva, ELVEȚIA.

Educație, Formare și Sensibilizare

- SARAT - Salvarea Bunurilor Arheologice ale Turciei, TURCIA.

3 laureați - selectați dintre cele 21 de proiecte (de un juriu alcătuit din experți și membrii Consiliului Europa Nostra) - au devenit câștigători ai Marilor Premii.

Aceștia sunt:

- Bazilica „Santa Maria di Collemaggio”, L'Aquila (Italia), un monument grav avariat la cutremurul din aprilie 2009. O echipă din mediile privat și public au pus bazele unui parteneriat în baza căruia monumentul a fost restaurat în doi ani. Pe durata restaurării, s-a încercat reutilizarea cât mai multor materiale originale. Orga a fost refăcută. Frescele datând din secolele XIII-XV au fost restaurate. Monumentul a fost redat comunității ca un pol cultural regional important. Din 1294, „Drumul Iertării” - parcurs de catolici, în fiecare an, până la

bazilică - este o tradiție în localitate.

- Proiectul „Rețeaua Tramontana III” (Franța, Italia, Polonia, Portugalia, Spania), dedicat cercetării patrimoniului tangibil și intangibil din regiunile rurale și montane din Europa. În contextul tot mai vast al globalizării, patrimoniul din regiuni rurale și montane mai puțin populate este pus în pericol prin pierderea cunoștințelor și tradițiilor. Proiectul a fost posibil prin cercetarea asiduă a opt parteneri principali din cinci țări și a peste 50 de organizații și asociații și este un exemplu pozitiv de unitate dată de valorile patrimoniului, într-un mediu divers. Pe lângă cercetare, rețeaua a creat publicații, ateliere și evenimente culturale. Rezultatele cercetării sunt disponibile și online, într-o bază de date,

ceea ce asigură transmitere și rezistență în timp.
- Marea expoziție „Auschwitz. Nici demult. Nici departe” (Polonia, Spania) a marcat aniversarea a 75 de ani de la

eliberarea celui mai mare lagăr nazist de concentrare. Expoziția itinerantă a debutat la Madrid, unde a primit vizita a peste 600.000 de persoane și este, la ora

Imagini din timpul lucrărilor de la biserica din satul Strei, județul Hunedoara,
foto: Alexandra Florea

actuală, la New York. Expoziția are un caracter narativ puternic, axat pe cele peste 700 de piese originale expuse, multe dintre ele necunoscute publicului. Proiectul contribuie la recuperarea memoriei, are un caracter educativ incontestabil, contribuie la stăvilirea xenofobiei și oferă o alternativă acelor care nu pot vizita Memorialul Auschwitz. La constituirea colecției acestei inițiative au contribuit peste 20 de entități muzeale, o reamintire a faptului că patrimoniul trebuie să circule pentru a fi cunoscut.

În cadrul ceremoniei, a avut loc o premieră - Premiile Speciale ILUCIDARE. Această inițiativă vizează formarea unei rețele internaționale de promovare a patrimoniului cultural ca resursă pentru inovare și relații internaționale. De aceea, există două categorii de premii: excelență în relații internaționale prin patrimoniu și excelență în inovare prin patrimoniu. Primele proiecte câștigătoare au fost:

„Arheologie pentru un viitor tânăr” (Italia/Siria) și „TYPA - Muzeul estonian al tiparului și hârtiei” (Estonia), finanțate prin programul Orizont.

Ca în fiecare an, cel mai așteptat moment al ceremoniei a fost anunțarea câștigătorului Premiului Publicului. La această ediție, proiectul „Ambulanța pentru Monumente” a fost cel mai votat de către public. Proiectul a atras cele mai multe aprecieri din partea a 12.000 de votanți online. „Ambulanța pentru Monumente” a fost lansată în 2016, având ca obiectiv salvarea a cât mai multor monumente istorice și acționează printr-o rețea de organizații și parteneri locali. Voluntarii specialiști și studenți, meșterii calificați, comunitățile respective și autoritățile locale sunt cei care cooperează în fiecare caz în parte. Titularul și dezvoltatorul proiectului este **Asociația Monumentum**. Proiectul beneficiază de sprijinul Prințului de Wales și al asociației The Anglo-Romanian Trust for Traditional Architecture. Printre activitățile Ambulanței se numără: înlocuirea învelitorilor degradate, asigurarea zidurilor împotriva prăbușirii, refuncționalizarea drenajelor de apă, stabilizarea picturilor murale etc. Din 2016, s-a intervenit cel mai adesea în construcții precum biserici, mori de apă, conace, stații CFR, ruine de fortificații.

<https://actualdecluj.ro/cand-vine-la-cluj-ambulanta-monumentelor-sustinita-de-printul-charles>

Prințul Charles alături de echipa de la Arad, lângă biserica de la Custelnic

Veronica și Eugen Vaida, fondatorii Asociației Monumentum și dezvoltatori ai inițiativei, au menționat că premiul acesta „(...) întărește gândurile de extindere a proiectului în alte țări europene care se confruntă cu abandonul monumentelor”. Evenimentul s-a încheiat prin sublinierea importanței menținerii solidarității pentru viitorul patrimoniului cultural european. „Câștigătorii Premiilor Europene pentru Patrimoniu / Premiilor Europa Nostra 2020 reprezintă ceea ce Europa susține: creativitate, reziliență, inovare, solidaritate, talent și dedicare. (...) Mulțumesc din suflet fiecăruia pentru că ați demonstrat din nou că patrimoniul cultural comun al Europei nu face parte doar din trecutul

nostru, ci este și un bun de preț pentru abordarea provocărilor cotidiene și pentru a ne asigura tuturor un viitor mai bun. În munca laureaților este ilustrat potențialul imens al patrimoniului cultural de a susține redresarea socio-economică a Europei, în urma pandemiei”, a spus Mariya Gabriel, comisar european pentru Inovare, Cercetare, Cultură, Educație și Tineret.

Pentru vizionarea Ceremoniei: https://channel.royalcast.com/webcast/europanostra/20201110_1/
Sursă foto: www.europanostra.org | ©EuropaNostra

PREMIILE
EUROPENE PENTRU
PATRIMONIUL 2020

Autor: Alexandra FLOREA

Foto: Ambulanța pentru Monumente

DESPRE AMBULANȚA PENTRU MONUMENTE CU EUGEN VAIDA

Apoș, Ileana Burnichioiu, 2019

Eugen Vaida este arhitect și este pasionat de restaurare, patrimoniu și cultură în general, având o activitate deosebită în proiectarea de arhitectură din mediul rural, cu preponderență în zona Transilvaniei. Obiectivele sale pe termen lung fac referire la creșterea calității obiectului arhitectural din mediul rural și, implicit, la creșterea calității vieții locuitorilor de la sat, formarea arhitecților în scopul de a răspunde corect și coerent oricărei intervenții de restaurare/punere în siguranță a unui monument istoric.

În anul 2016 creează, sub egida Asociației MONUMENTUM, proiectul-pilot Ambulanța pentru Monumente, proiect ce reprezintă o rețea în continuă expansiune de voluntari, studenți și specialiști, toți reuniți sub un țel comun, și anume salvarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural românesc.

În anul 2020, Ambulanța pentru Monumente este laureată a Premiilor Europene pentru Patrimoniu, oferite de organizația pan-europeană Europa Nostra, la categoria Educare, Formare și Sensibilizare.

Europa Nostra, organizația fondată în anul 1963, în Paris, reunește astăzi membri din peste 40 de țări, cu unicul scop de a ocroti patrimoniul cultural european. Unanim acceptată la nivel internațional ca fiind vocea patrimoniului cultural european, Europa Nostra recompensează, în fiecare an, excelența în conservarea patrimoniului. Categoriile sub care sunt oferite premiile sunt: Conservare, Cercetare, Serviciu dedicat și Educație, Formare și Sensibilizare.

Premiile Europene pentru Patrimoniu, cunoscute sub denumirea de Premiile Europa Nostra, au fost lansate în 2002 de către Comisia Europeană, iar

Baru Mare, Eugen Vaida, 2019

Costești, Eugen Vaida, 2020

Europa Nostra se ocupă încă de atunci de organizarea lor, cu sprijinul financiar al Uniunii Europene, prin programul Europa Creativă.

Alexandra Florea: Cum ați decis crearea Ambulanței?

Eugen Vaida: Am fost mai mulți colegi, la început, care am avut ideea asta, dar numele nu a apărut tot atunci. Noi făceam de ceva vreme, împreună cu Asociația MONUMENTUM, intervenții de punere în siguranță, însă nu aveam o camionetă, aveam doar o mașină cu remorcă. Atunci, o colegă, Cătălina Bulburea, a venit cu titlul, după care am ajustat puțin proiectul și, împreună cu 6 specialiști, am hotărât să-l facem prin intermediul Asociației MONUMENTUM, pentru că aveam experiență în sudul Transilvaniei.

Ideea era să lansăm *Ambulanța* într-o zonă în care există șanse mari să aibă succes, să reușească să pună în siguranță monumentele și, de aceea, am ales Transilvania de sud. Ne gândeam și la București, unde există mai multe organizații, dar, acolo, problemele de natură juridică și imobiliară erau mai complicate din punctul de vedere al intervenției. De aceea, am preferat să începem cu zona rurală din sudul Transilvaniei, unde comunitățile rezonau mult mai bine la patrimoniu.

Am început în 2016 și am ajuns să avem, astăzi, câteva zeci de monumente salvate. Așa a început proiectul. Noi suntem la Cetatea Costești acum, unde, pe cele două turnuri-locuință, dacice, s-a pus, prin anii '60, o suprastructură care a cedat. Noi venim acum cu o nouă suprastructură, proiectată de Institutul Patrimoniului, de Ștefan Bălici. Creăm această nouă suprastructură ca să protejăm cele două turnuri care s-au degradat în urma ploilor ce s-au scurs prin invelitoarea de tablă. Este un proiect amplu, pe un sit UNESCO, cu participarea mai multor arheologi, avem și urmărirea de săpătură, sunt și 3 arhitecți de la „Babeș Bolyai” din Cluj, de la Muzeul Transilvaniei și de la muzeul din Deva.

Universitatea „Babeș” ne pune la dispoziție cazarea și masa, Consiliul Județean și Institutul Patrimoniului ne-au ajutat cu avizarea și avem sponsori destul de mari care ne susțin, *Profi România* fiind cel mai mare dintre ei. Societatea a rezonat destul de bine cu ideea, am făcut și un *call* de donații pentru cele două obiective, pentru materiale (cost destul de mare, 25.000-30.000 de euro), ca să lucrăm doar pe un singur turn, urmând ca anul viitor să lucrăm pe cel de-al doilea. Sunt multe probleme de arheologie, de curățarea pietrei, avem și un restaurator pietar care ne-a învățat să restaurăm piatra și să o consolidăm, a venit chiar cu unelte lui, ne-a și donat materiale de restaurare piatră.

Este foarte multă lume implicată. Dar e nevoie de timp, pentru că e destul de greu de dat jos structura existentă fără să stricăm pietrele și fără să afectăm partea istorică. Ca să nu plouă înăuntru și să nu se deterioreze turnurile, în timp ce montăm structura nouă, mai facem un fel de cort până reușim să schimbăm suprastructura veche. Sunt lucruri mai complicate și o intervenție mai amplă, dar va ieși frumos, dacă reușim să o finalizăm în 2-3 săptămâni. Echipa e faină.

A.F.: Care este deviza după care vă ghidați la Ambulanța pentru Monumente?

E.V.: Nu avem neapărat o deviză, pot spune doar că ne dorim salvarea, într-un mod sustenabil, a patrimoniului din țările în care acesta este neglijat. Am reușit să coagulăm energiile tuturor actorilor implicați în ceea ce ar trebui să însemne salvarea sustenabilă a patrimoniului și punerea lui în siguranță. Aici vorbim de autorități, de mediatori, de ONG-ul pe care-l reprezentăm, de comunitățile locale și de comunitatea specialiștilor. Lucrăm cu meșteri și cu voluntari sub stricta supraveghere a specialiștilor și a celor care coordonează lucrările. Avem, mai degrabă, un obiectiv prin care încercăm să extindem acest proiect în țările vecine cu probleme similare de neglijare a patrimoniului, pe de o parte din partea autorităților, pe de alta din partea comunităților care se tem de el, deoarece li se pare că e prea

Cuștelnic, Flaviu Gabriel, 2019

Fălticeni, Eugen Vaida, 2020

Brusturi, Eugen Vaida, 2018

Altana, Veronica Vaida, 2017

multă birocrație... Și atunci, venim și le punem pe masă toată formularistica și avizarea, îi ajutăm și le povestim despre ce patrimoniu au, iar ei încep cumva să-și asume.

A.F.: Ce ne puteți spune despre execuția lucrărilor? Este dificil să găsiți meșteri calificați să lucreze pe monumente istorice?

E.V.: Trebuie să definim ce înseamnă calificat, pentru că este o diferență între un membru al comunității care are câteva noțiuni din domeniul construcțiilor și al tehnicilor tradiționale, locale, și meșterul care are cunoștințe temeinice pe care le-a exersat într-un timp mai îndelungat. Sunt diferențe și între meșterii și tehnicienii din domeniul restaurării, pe care nu-i mai avem, din păcate, iar apoi venim cu tot ce înseamnă restauratorii propriu-ziși, implicați în proiectare și în urmărirea execuției pe șantier.

Eu cred că nu e nevoie numai de un responsabil cu execuția, ci trebuie să se implice și arheologul, și istoricul, și arhitectul, și inginerul. Toți trebuie să vină la fața locului, să stea pe șantier, să urmărească lucrările, să ia decizii pe sit, pentru că nu poți să faci restaurare din birou, să predai un proiect și să vii după două luni să vezi ce s-a întâmplat. Deci, da, e dificil să găsești meșteri care să aibă experiență. Tocmai de aceea noi am și creat, împreună cu OAR, acea hartă a meșterilor care se găsește și online; de acolo ne luăm câteodată și meșterii de care avem nevoie, însă avem totodată și o echipă experimentată cu care lucrăm, cel puțin pe partea de învelitori. Deși sunt tineri, în jur de 30 de ani, au câteva zeci de lucrări în spate. Evident că tot noi îi supraveghem și pe ei, sunt anumite detalii unde decidem împreună chiar și tehnicile meșteșugărești și soluțiile tehnice care trebuie aplicate.

A.F.: Cum vă descurcați cu birocrația? Ce tip de documentație este necesară pentru a începe salvarea unui monument istoric?

E.V.: Suprinzător, punerea în siguranță, în regim de urgență, este o procedură destul de simplă, însă tot ar mai trebui simplificată. Intervențiile de arhitectură sunt destul de simplu de documentat, dar cele pe partea inginerească sunt mai dificile, pentru că ai nevoie de un specialist atestat. Sunt lucruri simple, un documentar fotografic, o descriere a lucrărilor, asemănător unui memoriu de arhitectură și niște schițe, cam asta este baza de la care plecăm. Bineînțeles, uneori este nevoie și de relevu, noi facem chiar și relevee 3D, alteori este nevoie de un studiu dendro-cronologic ca să aflăm anumite date despre tipurile de învelitori sau structura acoperișului, ca să putem corela cu ce există acolo și să știm cu ce putem înlocui. Uneori este nevoie de un studiu biologic pentru a afla degradările.

Față de această documentație de bază, care este stipulată în Ordinul ministrului culturii din 2016, noi mai venim cu acele cercetări/studii care ne ajută să decidem metoda și soluțiile de intervenție, dar și ele se fac de la caz la caz. Documentația este destul de simplă, uneori o realizăm în două zile, alteori în 2-3 săptămâni, iar avizarea este de scurtă durată, pentru că, de multe ori, luăm avizele și avem parteneriate cu direcțiile pentru cultură, iar organele emitente înțeleg, adesea, urgența ce presupune salvarea acestor monumente și emit autorizații destul de repede. Anul acesta avem în jur de 15 intervenții și am luat deja autorizații și avize pentru majoritatea. Tot anul acesta, apare o lege care ne ajută foarte mult și-i ajută și pe cei care vor să facă lucrări ușoare pentru salvarea unor monumente. Legea presupune că nu mai ai nevoie

de toate avizele și autorizațiile, ci doar de un acord al Ministerului Culturii.

Noi facem o documentație minimă, intervenim, dar proprietarului îi revine obligația de a completa toată documentația necesară, până la finalizarea lucrărilor sau în cei doi ani de autorizare. Asta este dificil de realizat. În mod evident, proprietarul, când se vede cu monumentul deja pus în siguranță, începe să se întrebe de ce ar mai trebui să dea bani pe alte documente care oricum nu-l mai ajută, ele certifică doar ceea ce am făcut deja.

A.F.: Cum procedați în cazul unei puneri în siguranță care necesită studii arheologice?

E.V.: Pentru punerea în siguranță, de cele mai multe ori, se dă doar urmărirea arheologică, deci urmărirea lucrărilor din partea arheologilor, ceea ce facem și acum la Costești. Pentru restaurare, da, se face cercetare arheologică și ea este vitală ca să afli anumite lucruri, îți dă niște informații prețioase cu care să lucrezi. Noi lucrăm foarte mult la acoperișuri. Englezii spun că tot ce îți trebuie este o pălărie bună și bocanci. Când e vorba de învelitori, arheologia ne ajută mai puțin sau ne-ar ajuta, să spunem, la partea de fundații. Acum facem doar urmărirea, avem suportul arheologilor.

A.F.: Care sunt criteriile de selecție a unui monument/ansamblu istoric pentru a beneficia de acțiunile oferite de Ambulanță?

E.V.: Noi ne adresăm monumentelor care se află în stare de colaps, pre-colaps sau chiar cu un început de degradare, dacă degradarea pune în pericol, spre exemplu, o pictură foarte frumoasă și importantă. Primul criteriu este, din

punctul nostru de vedere, valoarea monumentului istoric, ne adresăm în special monumentelor de categoria A, dar nu numai, întrucât, pentru unele monumente de categoria B s-au mai descoperit lucruri și merită și ele clasate. Ne adresăm și acelor clădiri care au valoare foarte mare, dar nu au fost clasate. Când considerăm că trebuie să intervenim, facem o solicitare de clasare, atunci când găsim o clădire care are valoare de monument.

Al doilea criteriu ar fi implicarea și rezonanța comunității cu acel monument. De foarte multe ori, am avut bisericuțe, iar ele erau singurele lăcașe de cult pe care le deținea comunitatea și în care își oficiau slujbele.

Oamenii ne-au ajutat foarte mult, ne-au oferit cazare și masă, ne-au ajutat cu suportul logistic, au și venit, au pus mâna la treaba, la desfacerea șindrilei etc. Dacă noi punem în siguranță un monument și, ulterior, nu se mai întâmplă nimic, aceea nu mai este o intervenție sustenabilă. În al treilea rând, ne interesează dacă tehnicile pe care le aplicăm sunt unele importante pentru voluntari, pentru studenții la Arhitectură, Arte, Arheologie, Istoria Artei, Geografie, chiar și Turism.

Diferența dintre punere în siguranță și restaurare nu este neapărat așa de mare, noi lucrăm și cu elemente de restaurare și conservare, iar toate aceste lucruri sunt foarte interesante pentru voluntarii noștri. Dacă avem lucrări care presupun restaurarea unei învelitori din piatră, confecționarea și baterea șindrilei horjite sau o subzidire uscată, cu piatră, a unei biserici, atunci ne dorim foarte tare să începem lucrul.

Chiar acum veneam de la biserica Mănăstirii Colț, unde există o învelitoare din piatră a turnului. Acolo plouă

în turn, se scuge apa pe toți pereții și se formează o umiditate mare. Provocarea este să învățăm să restaurăm o învelitoare din piatră, iar acesta va fi un alt proiect pentru anul viitor. De asemenea, o condiție, mai degrabă decât un criteriu, este să avem finanțare cel puțin pentru materiale din partea beneficiarului și să avem asigurate cazare și masă din partea comunității sau a beneficiarului. Mai facem și concesii, mai negociem, poate nu toți își permit, poate primăria nu poate acoperi cheltuielile pentru cazare, dar, dacă susține partea de materiale, găsim noi o altă soluție, avem sponsori și donatori care ne sprijină și pe partea aceasta.

A.F.: Bănuiesc că există și proprietari privați.

E.V.: Da, nu facem diferența, lucrăm și punem în siguranță cu drag și monumentele aflate în proprietate privată, doar că, în astfel de cazuri, comunitatea rezonază mai puțin, pentru că se întreabă de ce acel proprietar, care este obligat să-și întrețină monumentul, nu o face și de ce ar trebui comunitatea să susțină această situație.

Avem, până în momentul de față, doar două monumente private pe care am intervenit și 32 aflate în proprietate publică.

A.F.: În cazul în care proprietarii privați nu întrețin și monumentul ajunge iar în stare de pre-colaps, există vreun pedepsă pentru ei?

E.V.: Nu, noi încă de la început ne-am propus să salvăm patrimoniul. Acțiunile noastre, raportate la o restaurare, sunt destul de mici ca anvergură și ar fi dificil să obligăm proprietarii să semneze un contract prin care se obligă cu anumite lucruri vizavi de mentenanța clădirii respective, pentru că un astfel de lucru nu are o predictibilitate, proprietarul nu știe dacă va avea bani pe viitor. Dacă ar fi avut bani, tot el ar fi făcut și partea de punere în siguranță. Cred că importantă este capacitatea noastră de a-l face pe proprietar să conștientizeze toate lucrurile, de a-l face să înțeleagă cu ce are de-a face, să înțeleagă importanța studiilor dendrologice, a studiilor biologice etc. Mulți consideră că proiectele sunt doar niște hârtii pentru a lua o autorizație... Noi încercăm să-i facem să înțeleagă că nu este așa, că toate aceste lucruri sunt vitale pentru a ajunge să cunoască monumentul.

Este important să-i facem să conștientizeze importanța patrimoniului pe care-l posedă, să le deschidem ochii, acesta este rolul nostru, al *Ambulanței pentru Monumente*.

A.F.: Ați salvat până acum câteva zeci de monumente. Care a fost primul monument salvat?

E.V.: Am pornit *Ambulanța* printr-o finanțare de la Alteța Sa Regală Prințul de Wales și AFCN pentru primele 6 intervenții. Prima a fost poarta conacului brâncovenesc din Sâmbăta de Sus, unde am montat o supra protecție pentru poarta care începea să se degradeze.

A.F.: Alteța Sa Regală Prințul de Wales este unul dintre susținătorii proiectului și un mare pasionat al arhitecturii vechi românești. Cum a aflat de acest proiect?

E.V.: Noi avem un prieten comun care este susținător al *Ambulanței pentru Monumente*, și anume scriitorul William Blacker, care a avut un rol crucial în salvarea patrimoniului românesc. El a fost implicat, la nivel destul de înalt, în Fundația Mihai Eminescu Trust. Eu l-am întâlnit în 2011, mi-a povestit ce vrea să facă, eu i-am povestit ce idei am, iar când a aflat de *Ambulanță*, a susținut-o și i-a transmis Prințului de Wales că ar fi un proiect care merită susținut. Alteța Sa Regală a reacționat din prima clipă și ne-a susținut, fără să ceară foarte multe informații. Avea încredere în noi, lucrasem pe alte câteva proiecte, înființasem deja o țiglarie împreună, la Apoș și a avut mare încredere că va fi un proiect de succes, susținându-l semnificativ și din punct de vedere financiar. Este la curent cu toate intervențiile, noi trimitem fotografii.

La un moment dat, a venit special să viziteze una dintre intervenții, în Târnăveni, a interacționat cu oamenii, cu locurile, îi plac meșteșugurile, îi plac oamenii care acționează, îi plac tinerii și dorește să sprijine aceste intervenții, pe cât posibil.

Sunt foarte multe proiecte și este foarte solicitat, dar noi am reușit să coagulăm energii care ne-au adus previziunea pe care o are și dânsul. Fiecare proiect face parte dintr-un puzzle mare prin care noi încercăm să salvăm și să dăm o nouă față patrimoniului românesc.

Prințul de Wales sprijină și alte proiecte din alte domenii, precum mediul, agricultura sau schimbarea climatică etc. Aș mai dori să menționez că fundația prin care sprijină aceste proiecte se numește *The Prince's Foundation* și cred că ar merita menționată pentru că va activa și în România cât de curând, iar toate proiectele pe care le facem cu Alteța Sa Regală vor fi gestionate prin intermediul acestei fundații. Eu voi fi implicat în *The Prince's Foundation* în România.

A.F.: Care este firul logic al unei acțiuni de salvagardare al unui monument istoric?

E.V.: Ne contactează foarte multă lume pe Facebook, este principala pagină de socializare pe care activăm. În general, ne contactează preoți, dar și alți beneficiari, ne trimit fotografii cu monumentul respectiv, mergem și facem o vizită de monitorizare dacă n-am făcut-o în prealabil, stabilim care sunt operațiunile de punere în siguranță, ce presupune, din punctul de vedere al costurilor și al organizării, timpul pe care-l alocăm, după care stabilim un buget pentru materiale și ne interesăm unde am putea să fim cazați și cine ne-ar oferi mâncare, totul cu sprijinul beneficiarului bineînțeles.

Am avut și primării care au finanțat materialele necesare, dar dacă nu există un sprijin din partea lor, noi facem un

call public sau facem *fundraising*, prin activități precum concerte, expoziții etc. ca să adunăm banii necesari. Mai departe, facem documentația necesară, o avizăm, o autorizăm, găsim meșterii și voluntarii și, la scurt timp, începem acțiunea. După finalizarea lucrării, beneficiarul are timp să mai pregătească restul de documentație.

A.F.: Deci documentația trebuie continuată și după acțiunea de punere în siguranță.

E.V.: Se presupune că nu ai timp să o faci în 2-3 zile, așa că ai posibilitatea să vii cu o documentație sumară, în care scrii care sunt urgențele, le avizezi și le autorizezi repede, având timp, ulterior, să vii cu o documentație completă ca să închei tot acest proces. Revenirea și completarea documentației intră în atribuțiile beneficiarului...

A.F.: Plănuți să vă extindeți în toată țara. Care sunt regiunile în care ați reușit să ajungeți până acum?

E.V.: În acest moment, acoperim aproximativ 35% din teritoriul național. Sigur că Transilvania este cea mai acoperită, însă, de anul acesta, ne-am extins și în Muntenia. Avem o *Ambulanță* în zona Munteniei de Nord, care funcționează în județele Dâmbovița, Argeș și Prahova. Tot în acest an, înființăm o *Ambulanță* în zona Olteniei și o alta în zona Moldovei de Nord. Toate aceste 3 noi *Ambulanțe*, care sunt gestionate de 3 asociații diferite din afara arcului carpatic, vor avea câte o intervenție. Începem ușor cu noul venit și preferăm să consolidăm modul de funcționare al *Ambulanței* decât să ne extindem.

A.F.: Care sunt categoriile de voluntari care se implică în acțiunile Ambulanței?

E.V.: Sunt în general tineri, însă echilibrul este totuși cam 50-50. Majoritatea dintre ei sunt studenți, în principiu studenți la Arhitectură.

Eu activez și în domeniul școlilor de vară și avem mai multe proiecte începute cu OAR, care-i vizează pe studenții la Arhitectură. Chiar am lansat un *call* de burse și am avut 107 candidați pe 50 de locuri pentru a participa la școlile de vară. Suntem cunoscuți și din această perspectivă, am avut o școală la Apoș, una la Topârcea, unde am consolidat relațiile cu studenții, care ulterior au venit la activitățile *Ambulanței pentru Monumente*.

Dincolo de studenți, sunt și tineri specialiști din alte domenii, avem istorici, avem oameni care lucrează în IT, în multinaționale, avem politicieni sau oameni care sunt implicați în administrație, care vin când au timp pentru a învăța lucruri noi și pentru a simți această atmosferă a *Ambulanței*. Am avut și oameni mai în vârstă, pensionari, care s-au gândit că, în a doua parte a vieții, vor să pună mâna la reconstrucția acestei țări.

A.F.: Cum instruiți voluntarii?

E.V.: Avem workshopuri specializate, spre exemplu pe

țiglariei și cărămidă, pe tehnici de restaurare a învelitorilor din ceramică, avem această școală la Topârcea, care este înființată împreună cu partenerii noștri de la Asociația pentru Patrimoniu Activ, unde am învățat foarte multe lucruri despre mortare.

Sunt colegi de-ai noștri care coordonează altă școală de vară, fiecare având specificul ei. Sunt școli de vară care lucrează mult cu tencuieli din lut, altele își propun să facă doar cercetare în domeniul patrimoniului, altele își doresc să înțeleagă și să folosească tehnicile tradiționale pentru configurarea unei arhitecturi contemporane, precum Școala de la Bunești ș.a.

Sunt și alte școli specializate, precum cea de la Țibănești, care este axată pe fierărit. Deci, în general, școlile de vară se axează pe anumite tehnici tradiționale sau pe un anumit meșteșug. Și din aceste școli de vară vin voluntarii, de la noi se duc la ei și tot așa. Noi suntem o rețea de asociații care coordonează aceste școli de vară și ne bucurăm foarte mult când studenții circulă de la o școală la alta, pentru că ne dorim ca studenții noștri să beneficieze de o formare cât mai complexă.

A.F.: Ce credeți că s-a schimbat în mentalul colectiv în urma acțiunilor Ambulanței?

E.V.: Rolul nostru este de mediator și mobilizator, principalul scop fiind conștientizarea comunităților locale asupra valorii propriului patrimoniu. Bineînțeles că ei, în momentul când văd că noi apreciem și venim din toate părțile țării ca să salvăm un monument, își imaginează că respectiva clădire trebuie să aibă valoare, să fie specială. Prima observație ar fi că nu-l mai deteriorează.

Am avut, la un moment dat, o intervenție la un monument din care comunitatea lua piatră, pentru că nu mai considera că e de utilitate și că, oricum, se degradează. Totul a culminat cu întrebarea: „Cum să vină niște străini să le salveze monumentele, adică, ce, e al lor?”. Acesta a fost un prim indicator de succes, am reușit să mobilizăm acea comunitate. Următorul pas a venit odată cu încercările altor membri ai comunității de a avea grijă și de alte monumente, aceștia prinzând curaj în urma intervenției noastre. Câteodată, comandă chiar ei și documentație de restaurare mai elaborată, pentru tratarea lemnului, paratrăsnet etc.

A.F.: Privind retrospectiv, ce concluzii ați tras?

E.V.: Într-adevăr, avem 4 ani de experiență și am intervenit pe probleme tot mai mari, de multe ori am ajuns chiar să facem lucrări și intervenții majore care sunt la limita punerii în siguranță și merg foarte mult către restaurare și conservare, toate acestea pentru că nu poți să pui doar o șindrilă pe un acoperiș putred, nu poți să pui doar căpriorii când, de fapt, cosoroaba are probleme și atunci ajungem să intervenim la foarte multe elemente ca să putem oferi o viață mai lungă acelui monument, după intervenție.

Brusturi, Eugen Vaida, 2018

Strei, 2018

Luncșoara, Eugen Vaida, 2019

Am învățat să negociem cu autoritățile, să strângem fonduri într-un mod mai eficient, să convingem sponsorii că toată lumea trebuie să pună umărul, am reușit să convingem comunitățile că, fără ajutorul lor, nu reușim să ducem la capăt aceste intervenții. Am găsit un rețetar pentru angrenarea tuturor actorilor care concură la salvarea patrimoniului.

Faptul că ne-au fost acordate autorizațiile într-un timp record, faptul că mai și donează o parte din materiale, faptul că preoții, care sunt în general beneficiari, încearcă să mobilizeze comunitatea, faptul că vin mulți voluntari care încearcă să ajute, toate aceste lucruri au ajutat la succesul intervențiilor. Încercăm să abordăm transversal aceste intervenții de patrimoniu și să învățăm cât mai mult din ele.

A.F.: Cum vedeți proiectul în viitor?

E.V.: Deocamdată, preocuparea noastră se referă la creșterea personalului, a oamenilor care au o oarecare experiență cu monumentele, care sunt pasionați și doresc să participe, în calitate de voluntari. Este foarte greu, pentru că ei trebuie să se și asocieze, într-o

echipă ar fi bine să fie și un arhitect, și un inginer, poate un istoric, undeva la 5-6 oameni care să formeze o asociație și să deruleze acest proiect. Eu găsesc acest lucru destul de greu și am hotărât ca, de anul viitor, să nu ne mai extindem foarte mult în teritoriu, întrucât pentru noi este foarte dificil să gestionăm primele intervenții în toate regiunile. Abia peste 2 ani am vrea să ne continuăm extinderile.

Pe plan internațional, sigur că putem aplica niște modele din România, întrucât vom avea suficientă experiență cât să-i putem garanta succesul. Dorim să extindem proiectul în zona Balcanilor sau în zonele cu probleme similare, în țări în care patrimoniul s-a degradat, din cauza globalizării și a migrației forței de muncă sau a altor probleme de natură politică și socială. Vrem să intrăm în legătură cu anumite asociații, să dezvoltăm acest proiect și în alte țări, sub formă de franciză.

Am început să fim recunoscuți pe plan internațional, nu numai prin premii, dar și prin intermediul altor acțiuni pe care le facem. De curând am aplicat la o conferință în Japonia, cu tematica „Punerea în siguranță

a monumentelor” și sperăm să exportăm măcar modelul de punere în siguranță, întrucât acesta vine cu foarte multe obiective care oferă sustenabilitate și o abordare mai responsabilă pentru patrimoniu, dincolo de acel prim obiectiv de punere în siguranță.

Nu în ultimul rând, ca asociație, dorim să susținem ONG-urile care implementează *Ambulanța*, pentru că au nevoie de sprijin logistic, financiar și, de multe ori, chiar de personal auxiliar ca să reușescă să coordoneze acele proiecte.

A.F.: Ce a însemnat pentru *Ambulanța pentru Monumente* câștigarea celei mai importante distincții din domeniul conservării patrimoniului, respectiv premiul *Europa Nostra*?

E.V.: Bucuria a fost de foarte scurtă durată, întrucât ne-am dat seama că premiul vine cu o responsabilitate foarte mare, am primit multe mesaje, de multe ori nu putem să le onorăm și ne pare rău, ne dăm seama că încă avem multe de îmbunătățit pe partea de organizare, de implementare a legislației, care se bate cap în cap de cele mai multe ori. Pentru voluntari, a fost o mare bucurie și o onoare.

Am câștigat multă vizibilitate și trebuie să structurăm mai bine proiectul. Avem o experiență scurtă în care am avansat destul de repede. Acum încercăm să ne uităm în urmă și să învățăm din greșelile noastre, poate și din greșelile altora, învățăm unii de la alții, încercăm să îmbunătățim, pe partea de organizare, pe partea de protecția mediului etc. Nu este ușor, pentru că astfel de intervenții se petrec, de regulă, în zone mai retrase, unde satele au fost abandonate și ne este greu să ne ocupăm de partea asta, dar încercăm. Am avut și intervenții pe partea de peisaj și natură. Aici am încercat să păstrăm toate elementele naturale, îndeosebi copacii care sunt parte integrantă din ansamblul monumentului istoric, încercăm să ne gândim la reciclarea materialelor, la cum le vom certifica pe acelea pe care dorim să le folosim pe viitor etc.

Este o abordare transversală, pe mai multe paliere, întrucât patrimoniul este un domeniu amplu care necesită multe cunoștințe. Facem totul într-un mod responsabil și încercăm să imprimăm în intervențiile noastre și o perspectivă pe termen lung, care poate fi un model, în primul rând, pentru comunitate.

EXPOZITIE LA
ICR PARIS

VATRA LUMINOASĂ, MODEL DE ORAȘ-GRĂDINĂ. De la București la Paris

Autor: Jérémy VERCKEN de
VREUSCHMEN

Familia mea s-a refugiat din sistemul politic al lui Nicolae Ceaușescu în anul 1968, iar în 1973 l-a abandonat definitiv, obținând statutul de refugiat politic în Tunisia. Bunicul meu a obținut un post la Organizația pentru Alimentație și Agricultură (FAO) a ONU, iar bunica mea, Sanda Popa (născută Hânciu), a dobândit funcția de arhitect pentru conservarea satului Sidi Bou Said în cadrul UNESCO, și în anul 1980 a primit Premiul Aga Khan pentru activitatea sa exemplară. În anii '80, familia mea a ajuns în Franța, la Paris, pentru a permite copiilor să-și urmeze studiile. Străbunicul meu, Ioan Hânciu (1901-1990), a colaborat la construcția multor locuințe în România (îndeosebi cele din cartierul Vatra Luminoasă), iar bunica mea a contribuit la proiectarea de școli, locuințe și a Universității „Ion Mincu” pe când lucra la Institutul Proiect București și IPC. Urmând exemplul lor, am ales să urmez Arhitectura, absolvind, în anul 2018, Școala Națională Superioară de Arhitectură Paris-Malaquais.

Întoarcerea la izvoare

În anul 2005, am călătorit pentru prima oară la București cu bunica mea. Cu ajutorul ei, am descoperit bogăția acestei țări, cutreierând muzeele și localitățile românești: Sibiu, Sighișoara, mănăstirile, Ploiești, Brașov, Constanța etc. Această țară, a cărei limbă mi-era familiară, dar ale cărei reguli nu le stăpâneam, m-a acceptat foarte repede și m-am simțit imediat acasă. Am simțit o intensă bunăvoință și o dorință extraordinară din partea românilor de a-mi împărtăși cultura lor, pe care mi-am însușit-o în scurt timp, dorind, în același timp, să o fac cunoscută și altora.

În timpul studiilor la Universitatea de Arhitectură, m-am interesat de

Photographie de l'exposition sur le quartier Vatra Luminoasa organisée par studio Zona en 2019 avec le soutien de l'Ordre des architectes de Roumanie

des deux blocs, comprenant plus de 90 appartements, appartenant à l'État que le ministère du Travail et de la Prévoyance sociale a construits. La direction de l'usine ainsi que l'organisation du parti et l'organisation syndicale ont pour tâche de veiller à ce que ces maisons soient distribuées aux employés les plus remarquables, ceux qui ont été mis en lumière dans la production pour la construction du socialisme dans notre pays.

Andrei Razvan Voinea, historien

Affiche de l'exposition sur le quartier Vatra Luminoasa organisée par studio Zona en 2019 avec le soutien de l'Ordre des architectes de Roumanie

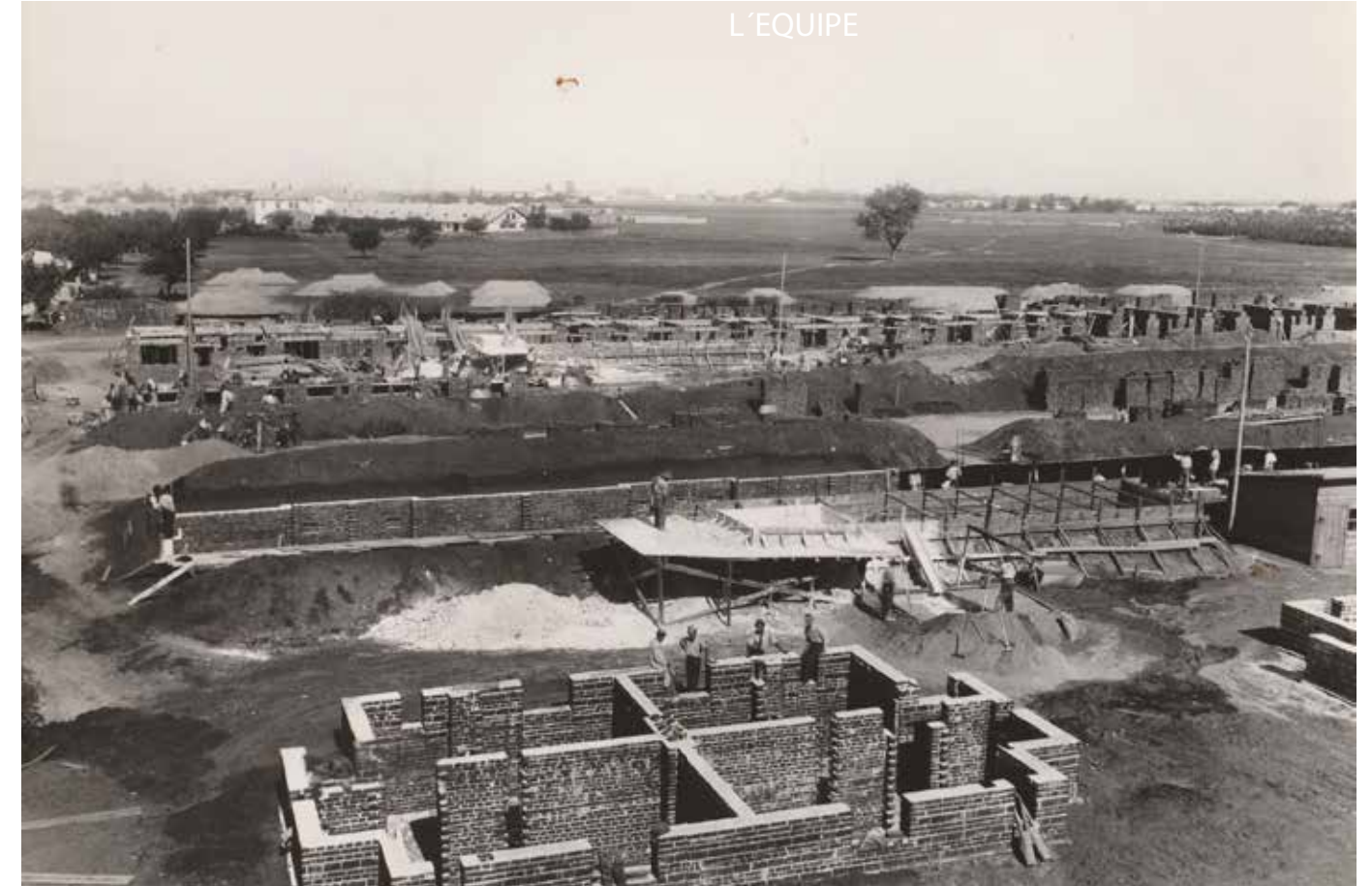

actualitatea politică din București, de cultura română, în general, și de situația patrimoniului din România. Am încercat să abordez problema monumentelor, a acestei grele moșteniri a regimului lui Nicolae Ceaușescu și a acestei estetici care a participat la revendicarea unei identități naționale.

Proiectul Vatra Luminoasă

În Franța, România nu evocă încă decât puține lucruri în afara mediilor intelectuale care îi cunosc pe Brâncuși, Enescu, Ionescu sau Cioran. Multe clișee sunt, din păcate, vehiculate în vest, în timp ce țara are bogății de oferit. În acest context a apărut proiectul expoziției, organizată în colaborare cu Institutul Cultural Român de la Paris, AFCN și Uniunea Arhitecților din România.

Întâlnirea mea cu *Studio Zona*, din anul 2018, realizată prin intermediul lui Andrei Răzvan Voinea, a fost determinantă. Cercetarea lor privind cartierul Vatra

L'EQUIPE

SOMMAIRE
A PROPOS
L'HISTOIRE DU QUARTIER
PRESENTATION DU PROJET
L'EQUIPE
LES PARTENAIRES

DOSSIER DE PRESENTATION

Vatra Luminoasă, le modèle des cités-jardins à Bucarest
Vatra Luminoasă, modelul oraşelor-grădini în Bucureşti

Octobre 2019

PRESENTATION DU PROJET

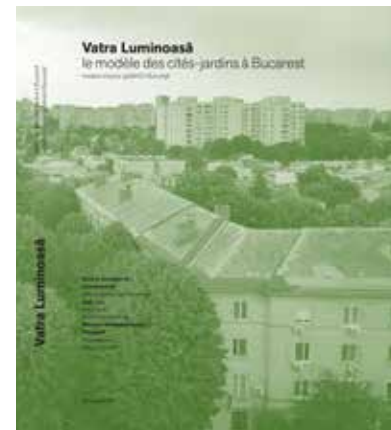

2018, tur ghidat în cartierul Vatra Luminoasă cu Studio Zona. Sanda Popa, fiica arh. Ioan Hânciu, Jérémy Vercken de Vreuschmen și un locuitor

1940, arh. Ioan Hânciu, Sanda Popa
1942, arh. Ioan Hânciu, Sanda Popa

Luminoasă, la care a colaborat străbunicul meu în calitate de arhitect-șef al proiectului, mi-a insuflat dorința de a prezenta publicului francez o altă fațetă a arhitecturii românești, deosebită de imaginea austeră și monumentală a Palatului Parlamentului.

În anul 2020, împreună cu *Ideilagram* și Alexandra Ilina, am obținut o finanțare de la AFCN pentru a organiza expoziția la Paris.

În perioada 6 noiembrie 2020-31 ianuarie 2021, am fost găzduită de Institutul Cultural Român și am prezentat arhive inedite ale construcției cartierului, o mărturie a fiicei autorului - arhitecta Sanda Popa, fotografii în culori pentru

acest eveniment ale lui Dragoș Cîrneală și fotografii alb-negru ale lui Nicu Ilfoveanu, machete etc.

Am abordat problema locuirii din București în sec. al XIX-lea, a legăturii dintre București și orașele-grădină, a locuinței sociale și a politicilor din domeniul urbanismului, precum și pe cea a lotizării Vatra Luminoasă, cu planurile tuturor tipurilor de locuințe. Datorită sprijinului financiar al Uniunii Arhitecților din România, am putut realiza un catalog al expoziției, cu 184 de pagini, la editura *Studio Zona*. Timp de un an, este accesibilă și o pagină de internet dedicată integral expoziției.

Pandemia

Proiectul expoziției a fost serios afectat de epidemia de COVID-19 și am fost nevoiți să ne adaptăm, propunând un alt mijloc de difuzare a informației. Am realizat o pagină de internet dedicată expoziției, am publicat videoclipuri pentru lansarea catalogului expoziției, am transmis informațiile prin intermediul presei și al rețelelor sociale și am realizat interviuri la radio. Instrumentele digitale sunt utile, dar nu vor putea înlocui complet vizitele fizice în instituțiile culturale, cu importanța întâlnirilor, a schimburilor și a interacțiunii cu oamenii și cu operele de artă.

Cultura este un bun indispensabil, la fel ca necesitățile noastre vitale și este de datoria noastră, ca arhitecți, să evidențiem necesitatea ei, pentru ca ea să continue să se manifeste în condiții optime. Să reamintim că, în Franța, prin legea arhitecturii din anul 1977, „arhitectura este expresia culturii”, deci avem obligația morală de a o promova, îndeosebi, excelența în arhitectură.

În România, Franța și Europa, generația noastră tânără trebuie să acționeze în favoarea calității în arhitectură și

a patrimoniului, păstrându-ne, în același timp, trăsăturile specifice locale.

Viitor

Pentru anul viitor, pregătim un articol privind portretul unei arhitecte franco-române, precum și o lucrare monografică despre activitatea arhitectului Ioan Hânciu în România și realizările sale din marile orașe (Bacău, Brașov, București etc.). În anul 2022, vom organiza, la Paris, o expoziție despre București, însoțită de un catalog. Prin urmare, elaborez proiecte bilaterale între Franța și România, axate pe arhitectură și patrimoniu, dar și pe fotografie contemporană.

Bibliografie

Jérémy Vercken de Vreuschmen (dir.), Irina Calotă, Andrei Răzvan Voinea, „Vatra Luminoasă, modelul orașelor-grădină”, București, Ed. *Studio Zona*, 2020, 184 p.

Luminița Machedon and Ernie Scoffham, „Romanian Modernism: The Architecture of Bucharest, 1920-1940”, MIT Press, 1999, 352 p.

PREMIUL „DUILIU
 MARCU” PENTRU
 ARHITECTURĂ

 ERNEST PAFKA PREMIAT
 DE ACADEMIA ROMÂNĂ

 Autor: Romeo BELEA
 membru corespondent al
 Academiei Române

Uniunea Arhitecților din România l-a propus pentru Premiul „Duiliu Marcu” 2018 pe arhitectul orădean Ernest PAFKA, pentru calitatea deosebită a restaurării Palatelor *Moskovits Miksa* și *Stern* - lucrări finalizate în 2018.

Arhitectul Ernest Pafka este implicat de peste 20 de ani în restaurarea construcțiilor emblematiche ale municipiului Oradea, începând cu Cetatea Oradea și continuând cu unele dintre cele mai importante și reprezentative palate și construcții în stil eclectic sau Secession, ce alcătuiesc patrimoniul construit arhitectural al orașului. Contribuția sa a fost remarcată pentru documentarea minuțioasă și profundă, pentru seriozitatea și profesionalismul intervenției și prin grija pentru detalii și acuratețea execuției.

Mai mult, arhitectul Pafka a colaborat cu administrația orașului pentru documentarea și fundamentarea unei strategii de recuperare a valorilor patrimoniale și revitalizarea centrului istoric Oradea, prin realizarea unui studiu - *casă de casă* - a zonei și conturarea unui program strategic multianual în vederea accesării de fonduri europene pentru realizarea programului.

Contribuția sa se remarcă prin profesionalism, exigență, excelență și este esențială și exemplară pentru punerea în valoare a patrimoniului arhitectural al municipiului ORADEA.

Dintre lucrările de restaurare realizate, în anul 2018, a fost finalizată restaurarea Palatelor Moskovits Miksa și Stern - unele dintre cele mai importante edificii Secession din Oradea.

Datorită amplului proces de revitalizare a *Centrului istoric Oradea*, municipiul a fost inclus pe harta orașelor europene purtătoare de istorie și unul dintre cele mai vizitate și animate din România.

Lucrările premiate - restaurări finalizate în anul 2018

PALATUL MOSKOVITS MIKSA a fost ridicat la comanda inginerului Moskovits Miksa care a cumpărat terenul, în anul 1904, și a locuit în noul imobil.

Familia Moskovits deținea, la începutul secolului al XX-lea, Fabrica de spirt, drojdie, rom, lichior și chimicale „Moskovits Mór și fiul”, ale cărei produse au avut piață de desfacere în Serbia și Austria. Au realizat și distribuit o băutură specială, exotică, Lichiorul „Lotus” numit și „băutura de masă a înaltei societăți”.

Clădirea a fost ridicată între anii 1904-1905. La structura de rezistență s-au utilizat pentru prima dată în Oradea plăci cu nervuri din beton armat (de tip Hennebique), structura de rezistență fiind proiectată de profesorul universitar ing. **Zielinsky Szilárd** din Budapesta. Palatul este o mostră de apetit deosebit pentru Secessionul de sorginte germană al lui Rimanóczy Kalman jr., Secession münchenez, așa-numitul Lilienstil.

Palatul beneficiază de o bogată ornamentică vegetalo-simbolică, de o perfectă alunecare a curbilor și de o feronerie Secession foarte bine lucrată. Predomină elementele vegetale, flori cu tulpinile lungi, curbilini, pe care le regăsim la toate elementele decorate. La nivelul parterului ornamentele vegetale sunt amplasate sub bovindouri, pe console, în jurul golurilor cu grilaj.

Palatul Moskovits are subsol, parter înalt, parțial mezanin și două etaje. Subsolul era destinat spațiilor de depozitare, parterul magazinelor, magaziiilor, iar în curte există un mic apartament cu două camere și bucătărie. Intrarea se face printr-

un culoar în capătul căruia se găsește scara principală. La etajul întâi și al doilea galeriile suspendate care înconjoară curtea deservesc locuințele. Apartamentele au fost recompartimentate în timp. Inițial erau apartamente mai mari, având de la trei la cinci încăperi, camerele înspre stradă, iar spre curtea interioară spațiile de serviciu (bucătărie, cămară, camera servitoarei etc.). Caracteristicile vegetalo-simbolice ale Lilienstilului sunt aici cel mai bine exprimate în decorațiunea absidei de peste balconul din colț, unde motivul central se compune dintr-un cap de femeie ce iese în altorelief dintr-un hățiş de ramuri, frunze și flori. Lângă capul de femeie se distinge un compas cu un echer, dedesubt, o roată zimțată. În partea dreaptă se găsește sceptrul lui Mercur, simbol al comerțului, o mână și o nicovală.

PALATUL STERN, datând din anii 1904-1905, se regăsește în Lista monumentelor istorice sub denumirea de Palatul Stern, după numele celui care l-a construit, Stern Miklos, și este compus din două imobile construite într-o singură etapă. A fost proiectat de arhitecții budapestani Komor Marcell și Jakab Dezso. Execuția aparține antreprenorilor orădeni Rimanoczy Kalman jr. și Rendes Vilmos. Structura constructivă este din zidărie portantă, planșeele

realizate din bolțișoare de cărămidă pe grinzi metalice. Zidurile despărțitoare nestructurale sunt realizate din elemente prefabricate din beton de zgură.

Este interesantă trecerea între profilul curbiliniu al coronamentului turnului, frizul realizat în tehnica sgraffito, situat sub streașina amplă a acoperișului, sprijinită pe console sculptate din lemn și desenul ancadramentelor ferestrelor, textura diferită a tencuielilor sau cea a porților de intrare.

Demne de reținut sunt ornamentele decorative ale frizului (motive florale sau ochi de păun, în prezent verzi, dar inițial albastre, și maro-violaceu pe fundal ocru), amplasate în planul vertical al fațadei între elementele atât structurale, cât și decorative, din lemn, ale streșinii.

Streașina elementului de colț este realizată pe un plan curbiliniu atât orizontal, cât și vertical, element realizat din rabiț montat pe o structură din lemn.

Reabilitarea fațadelor au presupus repararea tencuielilor respectând texturile originale diferite, conform planșelor de reconstituire a fațadelor, refacerea profilurilor exterioare de separare dintre câmpuri, registre, volume, reparații, retușări ornamente, ornamente noi în locul celor distruse, reparații, retușări la ancadramentele ferestrelor, ușilor, executarea unor ancadramente absente în prezent

(în jurul vitrinelor de la parter), confecționare și montare glafuri, pazii, ornamente din tablă de cupru sau de zinc, după modelul existent în tehnica sgraffito. Culorile propuse pentru fațade sunt rezultatul cercetării de parament și a studierii paletelor de culori folosite la clădirile în stil Secession.

Cine este Ernest PAFKA?

Ernest PAFKA este absolvent al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București, promoția 1976 și a făcut stagiatura la Atelierul de proiectare al R.A.G.C.L. Oradea, apoi a lucrat la Centrul de proiectare Județean Bihor până

în anul 1991, când și-a creat propria firmă - SC PRO-ARH SRL ORADEA, împreună cu soția sa, Carmen Pafka.

Este specialist atestat de Ministerul Culturii în restaurarea de arhitectură, urbanism, parcuri și grădini, cercetare de monumente istorice.

Din 1993 și până în prezent acționează ca membru al Comisiilor Teritoriale pentru Monumente.

A participat la seminarii, simpozioane, expoziții, precum: Simpozionul național trasee turistice și istorice - Oradea, 2000; MONUMENT, 2001, Timișoara; Arta 1900 - Oradea, 2004; Expoziții de grup - OAR Filiala Bihor, Debrecen, 2004. A obținut premii BAUMIT ROMANIA pentru cea mai bună

clădire restaurată - în 2007, 2009, 2010, 2018.

A fost premiat la concursuri de arhitectură: Premiul 1: Sediul Politico-Administrativ, Oradea, 1987; Premiul 1: Biserica Baptistă „Emanuel”, Oradea, 1990; Premiul 2: Teatrul de vară Cetatea Oradea + proiect realizat; Premiul 1: Reabilitare și intervenție la clădirea Primăriei Oradea.

Lista sa de proiecte numără peste 600 de lucrări realizate, în majoritate în județul Bihor și cuprinde aproape toate programele majore de arhitectură de la locuințe individuale și colective până la hoteluri, SPA-uri, biserici, sinagogi, parcuri publice, edituri, birouri, sedii de bancă, reabilitări, restaurări etc.

PAFKA despre PAFKA

Alexandra Florea: *Domnule arhitect Pafka, cum ați ajuns să iubiți restaurarea?*

Ernest Pafka: Am copilărit într-un orășel din Crișana, la Ineu. Din gradina casei vedeam Castelul Cetății, în copilărie ne jucam în șanțul Cetății sau pe ruinele singurului bastion păstrat. În liceu, când m-am hotărât să dau la Arhitectură, m-a șocat starea în care se aflau (și încă se află) clădirile Cetății. Nu știu dacă imaginile acestea m-au influențat în decizia de a deveni arhitect, dar e clar că nu bănuiam că mă voi ocupa de restaurare.

A.F.: *Ați absolvit Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” din București în anul 1976. Ce v-a determinat să vă stabiliți în Oradea?*

E.P.: La absolvire, dorința mea a fost să mă stabilesc cât mai în vestul țării. Am preferat Oradea, orașul pe care l-am îndrăgit încă din copilărie. Mi-au plăcut atmosfera orașului, clădirile sale eclectice, ansamblul barocal Palatului Episcopal Romano-Catolic și, mai ales, arhitectura Secession (de ce oare azi, brusc, a devenit Art Nouveau?), malurile Crișului Repede și am preferat un oraș „provincial”, liniștit. Am visat să locuiesc într-una dintre clădirile vechi ale orașului și am reușit (după mulți ani de locuit într-un bloc confort 2) să mă mut într-o clădire deosebită, construită în centrul orașului de arhitectul budapestan Spiegel Frigyes.

Înainte de '89, am lucrat alături de toți ceilalți arhitecți din județ la Centrul de Proiectări Județean Bihor. Am început de jos, de la arhitect stagiar și am ajuns până la „funcția” de șef de colectiv de arhitectură. În anul 1991, după ce a apărut legea societăților comerciale, am fondat, împreună cu soția mea, atelierul de arhitectură **Pro-Arh SRL** care, nu de mult, a împlinit 28 de ani de funcționare.

Într-un oraș relativ mic, cum este Oradea, nu poți să te specializezi într-un anumit program de arhitectură, astfel încât am elaborat lucrări foarte diverse, multe programe,

proiecte extrem de variate ca anvergură.

În ultimii 10 ani, ne-am axat pe intervenții pe monumente istorice și clădiri din zone protejate.

A.F.: *Printre monumentele cele mai reprezentative reabilitate sau restaurate de firma dumneavoastră se află Cetatea Oradei, unul dintre cele mai importante vestigii medievale din România.*

E.P.: În anul 2004, am elaborat un prim proiect privind amenajarea unui teatru în aer liber în Bastionul Ciunt al Cetății Oradea. Apoi, am avut șansa de a câștiga (în asociere cu alte 3 firme de proiectare datorită complexității lucrărilor) cele două proiecte cu finanțări europene prin care s-au reabilitat cele cinci corpuri de clădire ale Palatului Princiar, toate celelalte corpuri de clădiri din incinta cetății, inclusiv lucrările tehnico-edilitare aferente. În același timp, am realizat și amenajarea parcului din șanțul Cetății, lucrare finanțată de Ministerul Mediului.

A.F.: *Ați avut un rol foarte important în determinarea autorităților locale să conștientizeze importanța lucrărilor de reabilitare în cadrul Cetății. Care era starea cetății în momentul în care ați început proiectarea?*

E.P.: În regimul trecut, în Cetatea Oradea funcționau o unitate militară, Poliția de Circulație, Arhivele Naționale, o brutărie, depozite. În momentul în care Cetatea a trecut în proprietatea Municipality Oradea, unele clădiri erau deja părăsite și parțial distruse, altele aveau funcțiuni neadecvate unui monument istoric de categoria A. În etapa întocmirii releveelor, am găsit clădiri în paragină, unele fără acoperiș, cu ziduri și bolți prăbușite, fără uși și ferestre, cu multe intervenții parazitare (pereți din BCA, rigips, planșee din beton, tencuieli pe bază de ciment, finisaje neadecvate). S-a făcut un sondaj, în Oradea, imediat după schimbarea de regim, că nu îmi place să o denumesc revoluție.

„Știți că există Cetate în Oradea?” - Un mare procent a zis „nu”.

„Ați fost vreodată în Cetatea Oradea?” - Nici 10% nu a fost. Pe atunci nu era vizibilă, dar nu era nici interdicție, doar anumite zone erau ocupate de armată și acelea erau cu interdicție.

„Unde este Cetatea Oradea?” - Nu știau unde este Cetatea Oradea. Deși nu e ascunsă, nu e la margine, nu e la 7 km de centru...

De acolo s-a plecat.

(Extras din interviul realizat de Alexandra FLOREA în revista *Arhitectura* nr. 4/2019)

ONORURI
 PENTRU
 ARHITECȚI

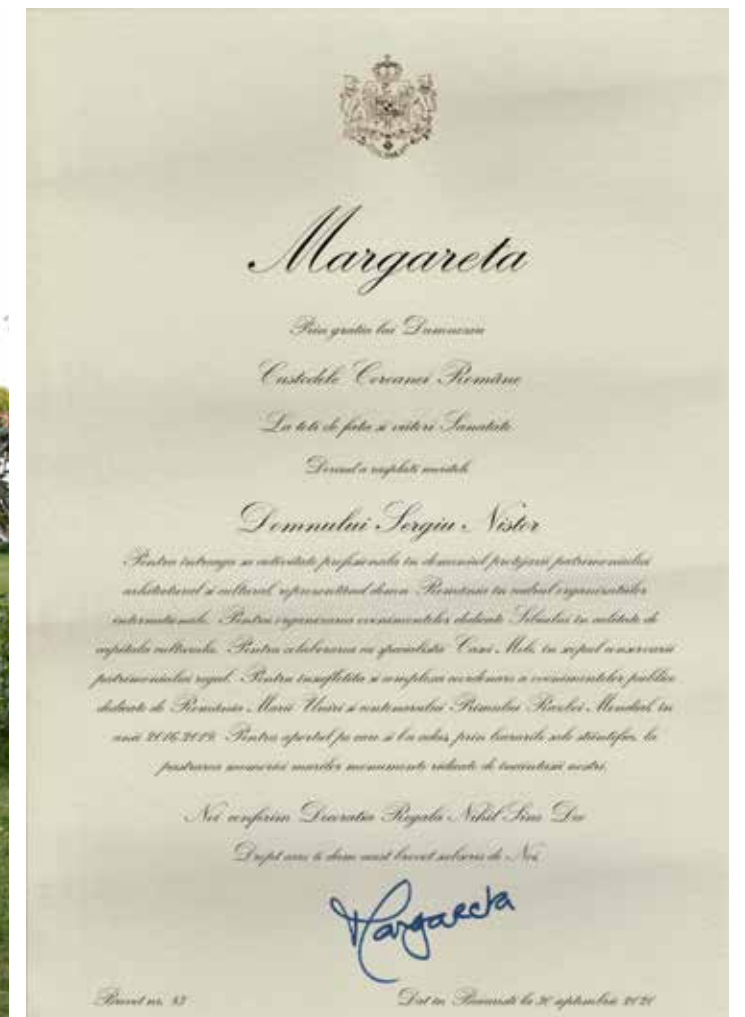
SERGIU NISTOR DECORAT DE CASA REGALĂ A ROMÂNIEI

În Decretul Regal de conferire a decorației regale *Nihil Sine Deo*, semnat de Majestatea Sa Margareta - Custodele Coroanei Române, se menționează că decorația a fost acordată: „Dorind a răsplăti meritele domnului Sergiu Nistor pentru întreaga sa activitate profesională în domeniul protejării patrimoniului arhitectural și cultural reprezentând demn România în cadrul organizațiilor internaționale. Pentru organizarea evenimentelor dedicate Sibiului în calitate de Capitală Culturală. Pentru colaborarea cu specialiștii Casei Regale în scopul conservării patrimoniului regal. Pentru însuflăța și complexa coordonare a evenimentelor publice dedicate de România Marii Uniri și centenarului Primului Război Mondial, în anii 2016-2019. Pentru aportul pe care și l-a adus, prin lucrările sale științifice, la păstrarea memoriei ridicate de înaintașii noștri”.

Ceremonia de decorare s-a desfășurat la începutul toamnei, în grădina Palatului Elisabeta, în condițiile speciale impuse de pandemie.

La sfârșitul ceremoniei, arhitectul Sergiu NISTOR a declarat: „Primesc decorația *Nihil Sine Deo* încredințat că este expresia aprecierii la superlativ a relației de deosebită considerație și respect dintre cele două prime magistraturi ale Statului Român: cea istorică și cea prezentă, Casa Regală a României și Administrația Prezidențială.

Văd ceremonia de astăzi ca pe o punte ce leagă activitatea mea din ultimii ani, alături de președintele României, cu valorile fundamentale românești ce se regăsesc în trecutul luminat de viața și opera Regilor României. La acest început de toamnă cu totul special, avem în istoria ultimilor noștri 150 de ani și, recent, în pilda vieții ultimului Rege al României, un exemplu de tărie, un mesaj de speranță și un îndemn în depășirea greutăților cu care ne confruntăm”.

ANUALA DE
ARHITECTURĂ
BUCUREȘTI 2020

NEVER WASTE A GOOD CRISIS!

Autor: Emil IVĂNESCU

Anul 2020 a stat sub semnul pandemiei. Am discutat cu curatorii Anualei București 2020, danezii Kristoffer Lindhardt WEISS și Marc JAY, ca tema curatorială să exprime acest lucru, dar mesajul să fie unul pozitiv, unul de speranță și de viitor: „Never Waste a Good Crisis/Niciodată nu pierde oportunitatea unei crize”, a fost mesajul construit în plină pandemie internațională, când majoritatea organizațiilor și instituțiilor la nivel mondial erau blocate și încercau să-și adapteze activitatea la noua situație.

Am alăturat acestui mesaj, sloganul prezent în toate spațiile publice, singurul care atenționa despre distanțarea personală: 2 metri. În final, a fost creat un discurs despre noua proximitate, noul spațiu public, despre transformările pe care le poate aduce pandemia orașului și despre cum putem transforma tot dezastrul într-o oportunitate. Am alăturat acestui mesaj un program de acțiuni și evenimente care au creat oportunități pentru arhitecți: am reușit, în premieră pentru București, să realizăm împreună cu Primăria Sectorului 3 primul concurs de soluții - achiziție publică pentru amenajarea cheiului Dâmboviței în Sectorul 3, care a fost câștigat de o echipa de arhitecți bucureșteni, arh. Oana Moga, arh. Jacqueline Cuzino, arh. Șerban Patrușiuș, alături de colaboratorii lor, contractul de proiectare fiind semnat în luna noiembrie 2020.

Tot în cadrul Anualei Bucureștene, am organizat un al doilea concurs de soluții, tot o premieră în peisajul arhitectural românesc: primul concurs de soluții din România pentru locuințe dedicate familiilor vulnerabile. Colaborarea dintre OAR București și Habitat for Humanity România, în cadrul Anualei, a generat acest concurs ce viza realizarea unor unități de locuit într-un buget extrem de mic,

dar cu un design care poate deveni o carte de vizită pentru programul de locuire extremă. Concursul a fost un succes în România, atrăgând un număr foarte mare de participanți, atât din București, cât și din țară. Concursul a fost câștigat de echipa arh. Astrid Rottman, arh. Casandra Pop, arh. Cosmin Anghelache, iar contractul de proiectare a fost semnat în luna septembrie 2020, acum deja proiectul aflându-se la stadiul de implementare.

Pe lângă aceste acțiuni, Anuala a prezentat patru proiecte ce analizau sistemul de educație românesc și cum spațiile de școală pot fi redeschise în pandemie, la începutul lunii septembrie: Școala 1.5 - Zeppelin, Adaptive Workplace - atelier Andra Panait/UAUIM, Spații Sigure 2(m)-020 - echipa de specialiști coordonată de dr. arh. Raluca Buzdugan, Propuneri arhitecturale și urbane - o inițiativă OARB, coordonată de dr. arh. Bogdan Andrei Fezi.

Anuala de Arhitectură a sprijinit pregătirea unui atelier de

proiectare din cadrul UAUIM pentru studenții-arhitecți, la deschiderea anului universitar, 1 octombrie 2020.

Toate aceste acțiuni au creat un spirit pozitiv în plină pandemie, iar participarea cu proiecte la competiția Anualei pentru București a fost un record pentru toți anii: 400 de proiecte au fost înscrise la faza de preselecție, juriul alegând 380 dintre acestea.

Juriul Anualei 2020 a fost unul mixt, alcătuit din personalități din țări europene cu o foarte bună cultură de arhitectură contemporană: Danemarca, Finlanda, Irlanda, Portugalia, Franța. Jurizarea a fost realizată în mai multe etape, ultima fiind un „pitch online” public, unde internauții puteau asista la prezentarea proiectelor.

Cel mai spectaculos eveniment a fost Gala de Premieră pe care am organizat-o cu totul atipic față de majoritatea galelelor din anul 2020: am realizat un film în care ne-am

dus personal să înmănăm premiile fiecărui birou câștigător. Acest film a fost prezentat online publicului și în cadrul unui eveniment restrâns la Biblioteca Națională a României, unde au participat reprezentanți principali ai mediului de arhitectură românesc, dezvoltatori, ingineri, mediul de afaceri, cultură, fiecare invitat răspunzând la provocarea curatorială a Anualei: „Never Waste a Good Crisis!”.

Anul acesta, buna colaborare dintre Uniunea Arhitecților din România și Filiala Teritorială București a OAR s-a materializat și prin Anuala de Arhitectură București 2020, când doamna președinte UAR, arh. Ileana Tureanu, a avut amabilitatea să fie atât președintele Juriului categoriei *Arhitectură de Portofoliu*, ce conține trei secțiuni de proiecte. De asemenea, UAR a acordat patru premii speciale pentru proiecte definitorii peisajului arhitectural bucureștean din această perioadă:

Ana Tower; Autori - Westfourth Architecture: arh. Vladimir Arsene, arh. Călin Negoescu și echipele de colaboratori;

Magic Home - Imobil servicii sociale; Autor - Birou de proiectare Studio A19: arh. Cosmin Dragomir, arh. Alina Dragomir, arh. Cătălin Filip; *Casa din pădure*, Birou de proiectare: DAAA / Dron and Ardelean Architects; Premiul Revistei ARHITECTURĂ - *GEST – GS_I*, Birou de proiectare I'M UAU.

Și la începutul anului 2021 vom continua o activitate programată la sfârșitul anului 2020, dar întreruptă din cauza stării de alertă internațională, generată de pandemie: un workshop internațional condus de cei doi curatori danezi, în care va fi produs design plecând de la sloganul curatorial al Anualei.

Va invităm la toate evenimentele viitoare ale Anualei și suntem alături de UAR în realizarea acțiunilor comune pe care le-am propus în tot acest timp.

Pentru a vedea premiile și proiectele Anualei de Arhitectură București vă invităm pe site: www.anuala.ro

PREMIILE UAR: EXCELENȚĂ, EMPATIE, SPIRIT DE ECHIPĂ, MENTORAT

UAR s-a alăturat efortului OAR București în anul în care pandemia a impus restricții și restrângeri de activitate și prezență publică, pentru întreaga lume profesională. Într-un an în care ne punem întrebări cu privire la viața noastră **după** criză, s-a considerat că, alături de excelența în arhitectură, trebuie evidențiate și resorturile etice ale profesiei și atitudinii noastre.

În așteptarea unei lumi în care „EU, EU, EU va fi înlocuit cu NOI, NOI, NOI” (cum prezice unul dintre vizionarii actuali, arhitectul Norman Foster), premiile acordate de UAR evidențiază **4 proiecte inovative și inspiraționale**.

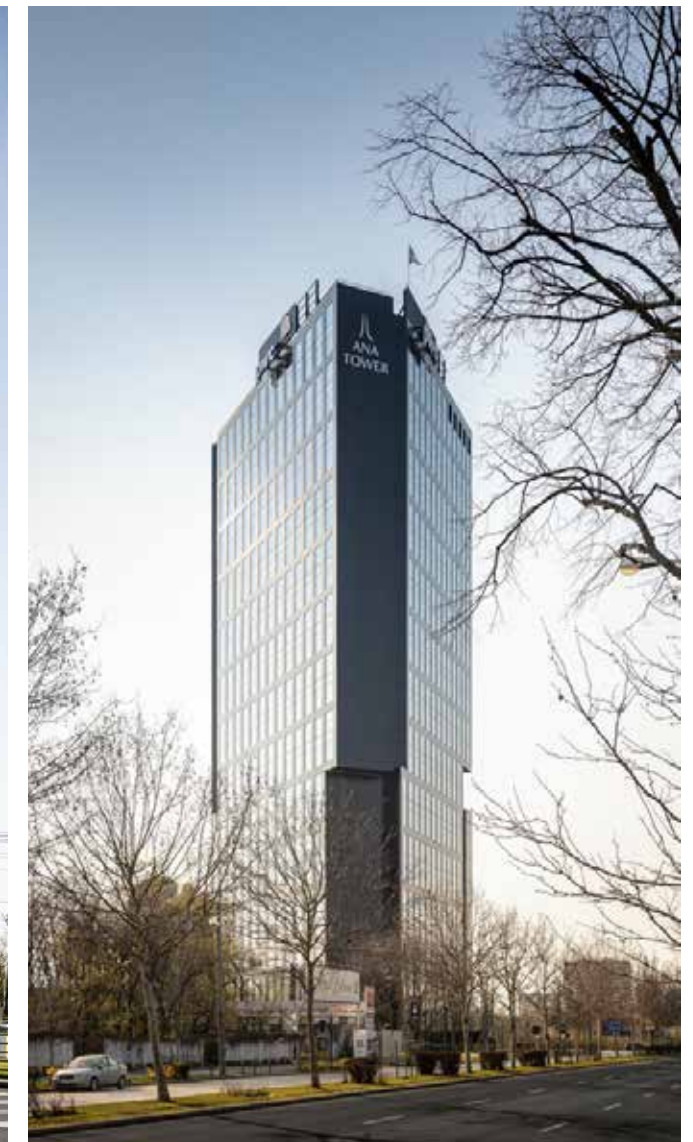
Ana Tower - Premiul UAR pentru excelență și pentru un București deschis, cu sensibilitate, spre viitor

Autori: arh. Vladimir Arsene, arh. Călin Negoescu / Westfourth Architecture

Ana Tower - turnul de 26 de etaje și 110 m înălțime amplasat în zona de nord a orașului, în vecinătatea hotelului Crown Plaza, a Casei Presei Libere, a Pavilionului Național de Expoziții și a clădirilor Gate Towers, este prima clădire de birouri din România care se încadrează în standardul LEED Platinum Green Building, certificare acordată de US Green Building Council, care evidențiază atenția acordată protecției mediului, atât în timpul construirii clădirii, cât și în procesul de alegere a materialelor de construcție și a finisajelor. „LEED” (Leadership in Energy and Environmental Design) este cel mai cunoscut sistem pentru evaluarea „clădirilor verzi”, a acelor clădiri sustenabile și prietenoase cu mediul înconjurător atât în concepție, cât și în exploatare. Printre standardele impuse se numără: folosirea sistemului BMS (Building Management System) - eficientizarea activității de administrare și economisire a energiei în clădire prin integrarea sistemelor de securitate, de protecție și de automatizări; reducerea consumului de apă; folosirea de materiale de finisaj nepoluante etc. În mod special, o certificare de tip „LEED Green Building” atestă faptul că respectiva clădire îndeplinește toate criteriile impuse de legislația în vigoare a Uniunii Europene cu privire la reducerea emisiilor de bioxid de carbon.

Ana Tower reprezintă un exemplu de sustenabilitate pe piața din România, iar la nivel mondial se situează în „Comunitatea Clădirilor Verzi” (Green Building Community), un cerc restrâns de imobile clădite într-un spirit ecologic, ce folosesc materiale de construcție naturale, precum piatra, granitul, lemnul etc.

Având ca temă „clădire de birouri clasa A, de închiriat”, *Ana Tower* rămâne în posesia dezvoltatorului, aflându-se în vecinătatea Crown Plaza (proprietate a aceluiași dezvoltator). Proximitatea facilitează utilizarea simultană a celor două clădiri, într-un complex în care facilitățile hotelului pot fi folosite și de chiriașii turnului de birouri. Prezența turnului de birouri în nordul Bucureștiului, pe fundalul lacului Herăstrău, împreună cu clădirile „Gate” creează o compoziție arhitecturală interesantă și atipică. Seismicitatea și calitatea slabă a solului Bucureștiului sunt principalii factori determinanți în estimarea bugetului unei construcții de mare înălțime. Astfel, o structură economică, rezistentă și bine pusă în operă reprezintă principala soluție

care poate permite alocarea de fonduri suficiente și pentru celelalte componente ale clădirii, respectiv anvelopanta exterioară, finisajele și proiectarea instalațiilor.

Structura de rezistență a clădirii este realizată exclusiv din beton armat, „tub în tub” cu planșee post-tensionate și un nucleu rigid antisismic, soluții structurale folosite de câteva decenii bune în Asia, Australia sau SUA, însă neexplorate suficient în Europa.

Proiectul aduce pe piața din România un standard înalt de calitate în domeniul proiectării construcțiilor de birouri. Eficiența energetică este datorată tehnologiilor înalte folosite la edificarea acesteia, începând cu sistemul BMS până la fațada de tip „Unitized” de ultimă generație. Clădirea este extrem de luminoasă, confortabilă, finisajele sunt realizate din materiale naturale, precum lemn sau quartzit.

Holul pe dublă înălțime, ce marchează intrarea în clădire, este excepțional finisat cu dale de quartzit brazilian alb Macauba, coloanele ce susțin mezaninul retras sunt finisate

cu Stucco Lustrato alb, panouri de barisol marchează spațiile dintre grinzile plafonului, iar în zona de intersecție dintre grinzi și perețele de sticlă al mezaninului aplicarea unor oglinzi creează iluzia unui plafon infinit.

În ceea ce privește anvelopanta clădirii, aceasta este realizată folosind un perete cortină „Unitized” (element fațadă) cu panouri pe câte două niveluri, formate din suprafețe vitrate și suprafețe pline din aluminiu. Elementul din panourile aparținând etajului intermediar este un panou de tip „shadow box”, prin care este realizată imaginea tridimensională a fațadei.

Lamele ce permit circulația aerului proaspăt din exterior către interior, asigurând o ventilație corespunzătoare, au fost amplasate la nivelul fațadei, în zonele de joncțiune dintre suprafețele vitrate ale fațadei și suprafețele pline.

Eficientizarea sistemelor, reducerea consumului de resurse, sustenabilitatea materialelor folosite și felul în care toate sunt puse în operă reprezintă baza pentru o revoluție a unui viitor sustenabil în sectorul construcțiilor.

Autor: Alexandra FLOREA

MagicHOME - Premiul UAR pentru materializarea unui vis și a unei nevoi acute a comunității, pentru atitudine și implicare în viața socială, pentru empatie și participarea arhitecților la soluționarea și alinarea suferințelor semenilor. Cei peste 200.000 de finanțatori și susținători implicați transformă proiectul într-o inițiativă unică.

Autori: arh. Cosmin Dragomir, arh. Alina Dragomir, arh. Cătălin Filip / Studio A19

Început în 2016, programul MagicHOME dorește să aducă puțină alinare pentru copiii bolnavi de cancer și pentru părinții acestora, reprezentând continuarea firească a altui proiect mai vechi, MagiCamp, tabăra pentru copii bolnavi. Ideea de a construi un adăpost pentru părinții copiilor care vin la tratament a început printr-o întâmplare nefericită. „N-am eu bani de București!” Acestea au fost cuvintele unei mame al cărei copil a fost diagnosticat cu cancer și pentru care tratamentul era o utopie departe de casă. O imagine tulburătoare, a unei familii care a primit cea mai grea încercare dintre toate: suferința copilului.

Noua casă s-a transformat, dintr-un vis frumos, în „acasă” pentru zeci de copii și părinții lor. Proiect realizat din solidaritate și spirit civic, MagicHOME a reușit până astăzi, la 2 ani de la impresionanta strângere de fonduri care a demarat proiectul, să ofere peste 10.000 de nopți de cazare pentru copiii bolnavi și părinții lor.

Un gest simbolic a determinat o emoționantă campanie de strângere de fonduri. 636 de persoane au ocupat, timp de 23 de zile și de nopți, un scaun aflat în galeria Galateca, gest ce simbolizează neputința, durerea și determinarea părinților care „locuiesc” astfel în spital pe toată durata tratamentului copiilor lor. Obiectivul principal a fost strângerea a 100.000 de SMS-uri în valoare de 2 euro fiecare, reprezentând costurile construirii unei „case” pentru aparținători în apropierea Institutului Oncologic din București.

Datorită atenției deosebite acordate către găsierea unor soluții practice și avantajoase pentru construirea acestei case, MagicHOME se bucură, astăzi, de privilegiul de a avea 14 centre în 3 țări, respectiv România, Republica Moldova și Austria. În România, MagicHOME a ajuns în București, Cluj-Napoca, Târgu-Mureș, Iași, Craiova și Timișoara.

Ideea de bază a conceptului MagicHOME este senzația de familiaritate. Tratamentul de cele mai multe ori invaziv pe care copiii trebuie să-l suporte, teama din ochii părinților, la care se adaugă stresul cazării într-un oraș străin, fără cunoscuți și apropiați, pot duce la intensificarea unei traume deja existente a copiilor și a părinților acestora. Aici intervine MagicHOME, casa care devine „acasă”, care inspiră la confort și familiaritate. Pe lângă spațiile de cazare și dotările aferente acestora, MagicHOME are și spații de terapie, de care beneficiază, pe lângă copiii care urmează un tratament oncologic, și persoane care se încadrează în alte categorii de boală, și anume: arsuri,

imunodeficiențe, boli cronice grave, boli rare.

Intervenția propriu-zisă asupra clădirii existente a vizat refacerea fațadei deteriorate, facilitarea accesului în clădire, prin introducerea unui ascensor, realizarea unor rampe care să ușureze accesul persoanelor cu handicap locomotor. Anexat

volumului principal se află o altă construcție, ce găzduiește o sală de consiliere și un depozit.

MagicHOME reprezintă, pe lângă un spațiu destinat copiilor bolnavi și aparținătorilor acestora, un loc în care speranța începe să încolțească, o comunitate unită.

Casa din pădure - Premiul UAR pentru mentorat, generozitate profesională, cultivarea și continuarea spiritului de echipă și încurajarea tinerelor talente.

Autori: arh. Raul Dan Ardelean, arh. Simina Dron, stud.-arh. Alexandru Teodor Moldovan, stud.-arh. Andrei Barbu, stud.-arh. Dănuț Mario Căcu

Casa din pădure reprezintă un capitol al unui studiu mai amplu ce are ca temă construirea unei case de oaspeți. Însă ce are special acest proiect e faptul că este realizat prin colaborarea dintre mentori și tineri studenți. Pornită inițial

din alăturarea a două echipe cu perspective diferite asupra arhitecturii, colaborarea s-a concretizat în multe discuții și decizii, deopotrivă colective și individuale.

„Pentru Simina și Raul, cei doi arhitecți care reprezintă studioul DAAA, întâlnirea cu Alexandru, Dănuț și Andrei a însemnat nu doar stabilirea unei modalități noi de colaborare, ci și începutul unei prietenii care transcende stricta pasiune pentru arhitectură și design”, susțin membrii echipei.

Partea de mentorat este interesantă, satisfăcătoare și mereu necesară, întrucât doar stimularea și educarea tinerelor talente poate să creeze viitori arhitecți de succes, care să înțeleagă și să relaționeze cu mediul înconjurător.

Felul în care proiectul „Casa din pădure” se remarcă ține

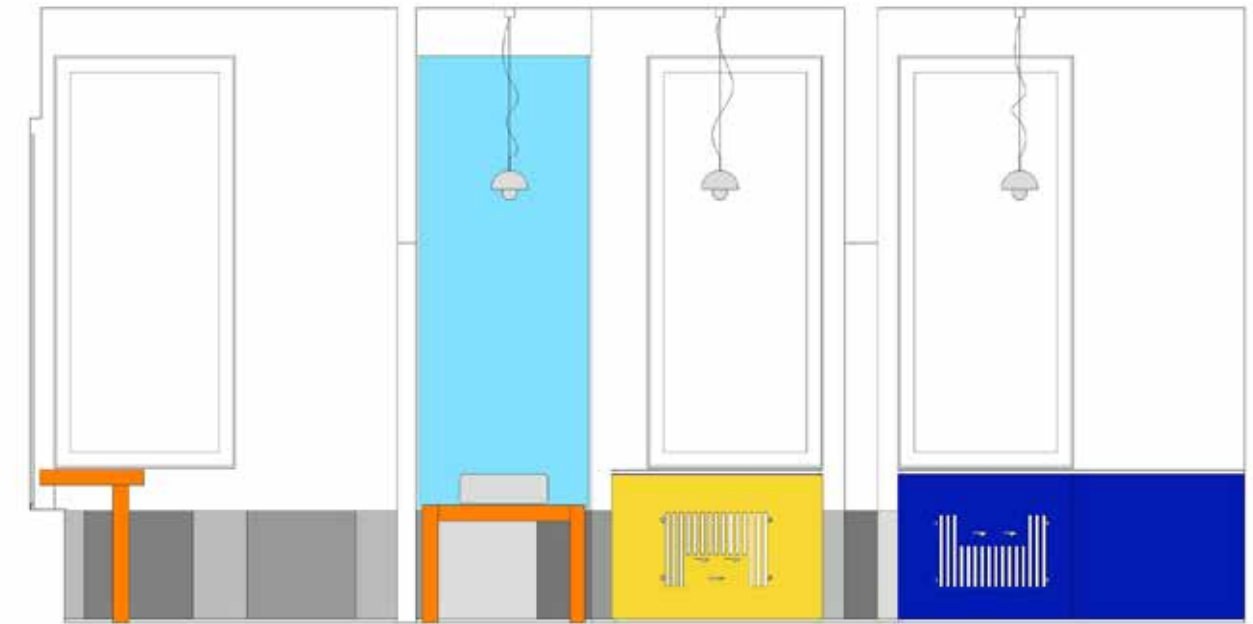
cont de crearea unei metafore generatoare de spațiu. O imagine simplă, a unei case pătrate într-un fund de lot. O pădure și un drum până în miezul casei. O poezie care descrie toate încăperile casei, un traseu clar și bine pus la punct, toate acestea s-au regăsit în poezia ce a dat viață conceptului de arhitectură.

„O cruce structurală cu un centru legat de-un miez al interiorului, unde stă natura - apa, focul și pământul.”

„Ideea de pornire a fost încercarea de a genera o arhitectură a gesturilor firești, dar cu semnificații complexe. Având ca reper principiul *less is more*, răspunsul își găsește forma într-un volum unic, simplu și compact, ce pare că s-a stabilit tectonic după ce a gravitat în jurul unui nucleu pe care și-l găsește în miezul decupat ce creează curtea care ordonează spațiile. Curtea din casa din (fundul de) curte. Casa poate fi descrisă metaforic drept o *combinație între șuruburi și beton*. Ea are o structură perisabilă, ușor de înlăturat, din elemente metalice ce stau pe blocurile de

beton ale fundației, și o structură grea, dată de zidul de beton care ține casa și elementele ei primordiale, focul și apa, regăsite în șemineul din living, în fântâna din curte, în bucătărie.

În plan, casa este un pătrat în al cărui centru decupat se relevă curtea interioară, de asemenea, pătrată. Există două treceri, ca niște străpungeri, care alterează perfecțiunea statică și pură a formei. În lungul terenului, un ax ferm produce o străpungere de acces și o trecere fizică dinspre grădina existentă către pădurea pe care o menține permanent drept capăt de perspectivă, traversând tangențial curtea interioară și generând pe traseu intrări laterale în diversele spații. Pe direcția perpendiculară, un al doilea ax generează o trecere vizuală și senzorială, prin alinierea unor elemente: scara exterioră, bazinul, dușul exterior. Astfel, structura fizică a *Pătratului* e completată de structura poetică a *Crucii* rezultate din intersecția celor două axe. *Nu este discurs, este discuție*

GEST - GS_I - Premiul Revistei ARHITECTURA

pentru sincronism („Cazul Tokio*”), pentru spirit de inițiativă, participare benevolă și creativă, respect pentru mediu și pentru semeni, recuperare și reciclare, pentru combaterea uneia dintre „tarele” naționale

Autori: Cristina Ginara, Alexandru Ivanof, Ioana Naniș, Sarah Maria Stoenescu, Emanuel Birtea, Andrei Angelescu, Ioana Capotă, Iulia Panait, Alexandru Voicu, Marius Dumitrescu, Alexandra Florea, Vlad Marianciuc, Andra-Maria Mîndru, Justin Baroncea.

În facultate au fost, de-a lungul timpului, câteva inițiative studentești menite să schimbe puțin felul în care ne raportăm la școală și la mediul în care învățăm și interacționăm. GEST este una dintre aceste inițiative. Proiectul nu se rezumă la renovarea grupurilor sanitare de la etajul 1 al Facultății de Arhitectură, ci mai degrabă la lucrul în echipă și la găsirea unor soluții inteligente și avantajoase. Inițiativa a aparținut în întregime grupului de lucru I’M UAU, un program ce are ca obiectiv implicarea studenților în proiecte ce vizează reîmprospătarea spațiilor publice ale Școlii de arhitectură. Atât partea de research, cât și designul sau lucrul propriu-zis a fost

realizat de studenți-voluntari.

Grupurile sanitare ale Facultății de Arhitectură nu erau tocmai bine puse la punct, iar o reabilitare a lor se cerea de mult. S-au gândit, mai întâi, să schimbe caloriferul, întrucât acesta nu mai funcționa. Dar cum să schimbi caloriferul și să nu schimbi și faianța din spatele lui sau gresia de pe jos, sau oglinzile, sau corpurile de iluminat? De ce să nu schimbi baia cu totul?

„Așa s-a născut o inițiativă studentească. Îmi amintesc dimineața când am mers să adunăm materiale de construcție, respectiv gresie, faianță etc. pe care să le putem recicla și folosi pentru a renova baia. Am căutat bine și am găsit multe modele interesante pe care le-am încărcat pe câțiva paleți. A urmat lucrul în echipă, la fața locului. S-a proiectat și pe calculator, dar tot la fața locului am putut face măsurătorile exacte astfel încât să ne încadrăm în dimensiunile de care aveam nevoie.

Atunci când proiectezi cu elemente existente cu dimensiuni clare, proiectele nu se mai fac în CAD, ci la fața locului, unde știi că trebuie să acoperi un perete de baie de 1 x 2,15 m cu teancul de plăci pe care îl ai la îndemână. Știi că trebuie să folosești placa «aia» roșie cu buline cu latura de 28,7 alături de mozaicul galben configurat pe modul de 2 cm, integrând totodată plăcile ceramice realizate de alți studenți cu câțiva ani în urmă, în cadrul workshopului Ceramform. Asta cu un minim de «trim» pe margini; sau deloc, de preferat.

Odată montate gresia și faianța, următoarea «temă» a

constat în fixat becuri și cabluri pe câteva boluri ceramice recuperate de la UNArte, care au devenit lămpi în interiorul cabinelor. Mai aveam o serie de corpuri de iluminat rezultate în urma workshopului (RE)ST Albastru, realizat împreună cu Almalux, unde alți studenți au compus lămpi din resturile găsite în fabrica Menatwork. Trei dintre lămpile albastre au ajuns agățate în prima încăpere a grupului sanitar. Alt exercițiu pentru studenți a fost despre construit blaturi din lemn pe care s-au montat lavoarele de la Delta Studio și Roca sau măști pentru caloriferele-personaj, din materialele obținute cu ajutorul celor de la Holver. Mai departe, sticla și oglinzile din dreptul lavoarelor au fost furnizate de AGC. La final, stereotomia din ceramică a fost completată de stereotomia din «comic». Povestea roșie a trafaletului de pe panourile desenate de Ioana Trușcă a urcat un etaj mai sus, după ce a fost expusă un an în curtea Cărturești Modul. Pe ambele fețe ale ușii de la intrare sunt înșurubate alte panouri cu desenele albastre realizate de Ioana Naniș, care ilustrează povestea caloriferelor și a proiectului de amenajare a băii. Și din care se poate înțelege, de fapt, tot ce am povestit până acum”, susține Cristina Ginara, membru I’M UAU și unul dintre coordonatorii proiectului.

Un design bine pus la punct, un exemplu de mobilizare, de reciclare creativă și spirit de echipă, acestea sunt atributele ce caracterizează echipa GEST. Au demonstrat că a fi creativ, chiar și cu puține resurse, poate să genereze o schimbare în bine.

BIENALA DE
ARHITECTURĂ
BETA TIMIȘOARA

ENOUGH IS ENOUGH!

Text și foto: Lorin NICULAE

Vizitarea expoziției *Enough is Enough*, organizată în cadrul Bienalei timișorene de Arhitectură Beta, ediția 2020, mi-a prilejuit o vie și, mărturisesc, neașteptată emoție. Vechiul depou de tramvaie, actualmente Muzeul Corneliu Mikloși, a fost transformat cu sensibilitate și ingeniozitate într-un spațiu comunitar, un „cadou” oferit de arhitecți și designeri timișorenilor și nu numai. Cele opt travei ale halei corespundeau, printr-o fericită sincronicitate, celor opt teme considerate fundamentale de curatoarele expoziției și organizate pe o scară care, la modul propriu, leagă domeniul creației arhitecturale de responsabilitate, prin setarea priorităților. Răspunsul la întrebarea „este necesar să construim?” poate fi dat doar prin aplicarea unei metode care mută scopul arhitecturii de la binele individual (al clientului, al arhitectului, al afacerii) la binele public (al comunității, al mediului și al societății, în ultimă instanță). Această metodă include, așa cum Anca Cioarec, Brîndușa Tudor și Ilka Ruby, inspiratele curatoare ale expoziției, au închipuit acest demers, următoarele etape de analiză și reflecție: cartografierea resurselor locale, reutilizarea a ceea ce este abandonat, repararea a ceea ce este stricat, recuperarea materialelor, reutilizarea meșteșugurilor, descoperirea de noi materiale, completate, în mod fericit, de grija față de comunitate și împărtășirea cunoștințelor dobândite. Raportându-se la cele șapte principii ale economiei circulare, expoziția *Enough is Enough* le nuanțează și interpretează prin scopurile și obiectivele arhitecturii, designului și urbanismului.

Proiectele expuse au fost grupate prin prisma celor opt teme ale expoziției, făcând lectura convingătoare și arătând nu doar că se poate, ci și cum se poate. Forța argumentului a fost dată nu doar de calitatea răspunsului arhitectural, ci și de acoperirea globală a practicilor responsabile. Numele și originea participanților vorbesc de la sine: Leo van Broeck, Timișoara verde-albastră, Atelier Ad Hoc, GIC

Cișmigiu, Andreea Pătroi, 51N4E, Lacaton & Vassal, Frederic Druot, Christophe Hutin, Sebastian Felix Ernst și Jonas Tratz / FAKT, Rainer Hehl and Something Fantastic / MAS Urban Design ETH Zürich, Creative Community residing in the Cotton Factory, Wolfhouse Productions, Calup, Nod Makerspace, F O R, Planeta Petrila, Asociația pentru patrimoniu activ - PACT, Loredana Gaiță & Miodrag Stoianov, Asociația Monumentum, Studio Govora și Asociația ARCHÉ, Asociația Locus, Harquitectes, Abruptarhitectura, Prodid, l'M UAU, Baubüro Insitu, Felix Heisel și Bisrat Kifle, Flores & Prats Arquitectes, Dirk Hebel, Felix Heisel / KIT Karlsruhe, Larix Studio, Fundația Pro Patrimoniu, Studio Anna Heringer, Case design, Assemble, KraftMade, TERRA pia, Grupul Rural al Ordinului Arhitecților din România, Idalene Rapp și Natascha Unger / Weißensee Kunsthochschule Berlin, Paula van Brummelen / Weißensee Kunsthochschule Berlin, Asociația Arhipera, La Col, Flussbad Berlin e.V., Xu Tiantian / DnA Design and Architecture, Atelier d'Architecture Autogérée, Republic of Architects, studioBASAR, Urboteca, Citizen and Resilience Bucharest - Master in Urban Design studio at the University of Sheffield, 2019-2020, Citizens and the City in Ecological Transition, Școala de la Bunești, Fundația ARCHAEOUS, We forge the iron at the manor!, raumlabor and Floating University e.V., Ralph Pasel / TU Berlin, Lacol Arhitectura Cooperativa.

Ceea ce m-a sedus de la bun început a fost concepția generală a expoziției care a excelat prin interactivitate, prin prezența instalațiilor și a exponatelor care puteau fi privite, atinse și chiar gustate, totul desfășurându-se în cadrul general al unei grădini interioare formate din insule vegetale tematice, puse în scenă cu măiestrie de peisagiștii Raluca Rusu și Alexandru Ciobotă. Străbătând spațiile dedicate ale expoziției, am avut sentimentul foarte plăcut de a mă putea raporta la Bienala de la Veneția, mai exact la expoziția din 2016, *Reporting from the front* (Raportând de pe front), al cărei curator a fost Alejandro Aravena. Păstrând proporțiile, aș face doar un comentariu legat de atitudinea generală a celor două manifestări. Dacă, la Veneția, războinicul Aravena ne arăta cicatricele din lupta pentru arhitectura interesului public, la Timișoara, pacifistele Anca, Brîndușa și Rubi ne-au demonstrat că se poate și fără război, doar schimbându-ne atitudinea și gândind mai mult înainte de a scoate secura, sau drujba, sau betoniera. Forța afirmației tautologice a titlului expoziției (*Destul e destul*, într-o posibilă traducere românească) rezidă tocmai în atitudinea justă și fermă care poate opri o desfășurare nefericită de evenimente, în cazul nostru epuizarea resurselor neregenerabile, poluarea excesivă, izolarea față de natură, printre altele.

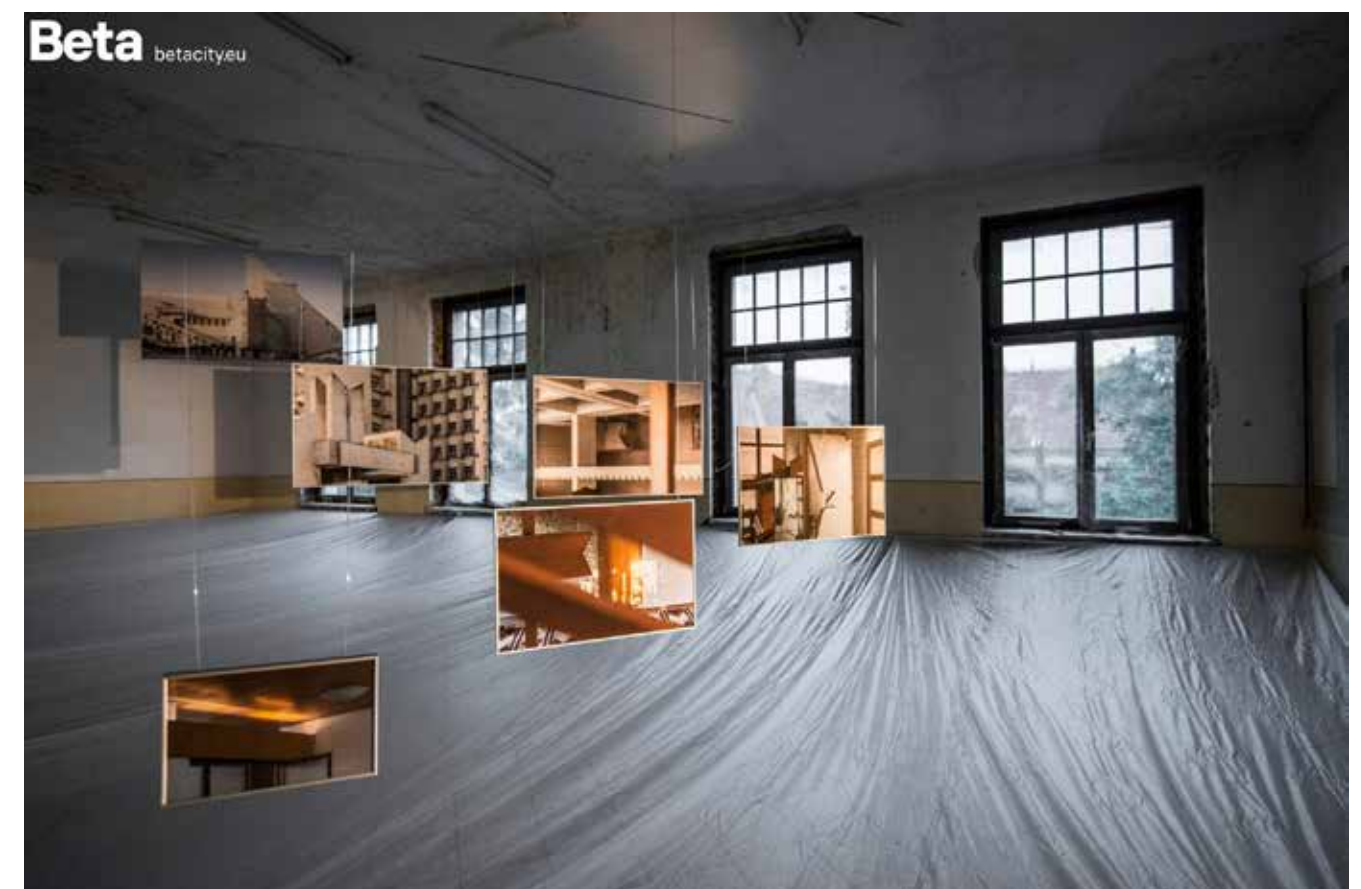
Nu în ultimul rând, aș vrea să mai vorbesc despre un lucru, în calitatea mea de invitat al Beta la evenimentele de

Închidere a Bienalei, alături de colega mea de la Arhipera, Irina Scobiola. Așa cum nu există arhitectură fără oameni, nici Beta nu ar fi existat fără organizatorii ei. Fără a-i putea numi pe toți în acest scurt articol, ospitalitatea pe care echipa de organizare, compusă din Alexandra Maria Rigler, Alexandru Todirică, Alexandra Trofin, Dariana Pau, David Alexandru Dumitrescu, Dragoș Nistor, Emanuela Cristescu, Nicoleta Postolache, Romina Popescu, împreună cu

voluntarii, au arătat-o tuturor invitaților, de la primire și până la plecare, mi-a demonstrat, dacă mai era cazul, că preocuparea față de binele public nu poate să vină decât de la oameni buni. Aceștia, cu gândurile lor, cu emoțiile și grija plină de înțelegere față de ceilalți, reprezintă viitorul unei profesii, aceea de arhitect, sfâșiată, în prezent, de presiune financiară, lipsă de măsură și consum excesiv. *Enough is enough!*

ELEMENTE uitate. Despre arhitectura lui Nicolae Porumbescu.

GRIPPIE PEAD GRIPPIE PEAD GRIPPIE PEAD GRIPPIE PEAD GRIPPIE PEAD GRIPPIE PEAD

Palatul Poștei
30 septembrie - 25 octombrie

Beta betacity.eu

SUCEAVA

FERMA DE ARTĂ

Autor: Ion ANDRIU

Familia de cunoscuți și apreciați artiști plastici **Victoria și Marian Zidaru** a inițiat și realizat în satul Moara, com. Liteni (la 10 km vest de Suceava), o amenajare complexă, cu scop bine definit - „*Ferma de Artă*”. Inițiatorii sunt exponenți de vârf ai artei plastice românești contemporane, apreciați și peste hotare, având frecvente și ciclice expoziții și prezentări în Germania, Italia, Franța, Marea Britanie, Statele Unite, Republica Coreea. Amenajarea complexului artistic s-a făcut în pitorescul spațiu al gospodăriei rurale în care s-a născut și a copilărit Victoria Zidaru și care cuprinde acum o serie de ateliere, spații de expunere, o locuință bătrânească, reconstruite sau reamenajate în expresia și atmosfera specifică artei tradiționale bucovinene.

Ferma de Artă cuprinde și un al doilea spațiu, aflat în imediata apropiere a locului menționat, unde pe un tren de peste două hectare s-a demarat realizarea unui complex artistic cuprinzând ateliere-locuință pentru rezidenți și artiști invitați, spații de expoziție și evenimente culturale și apoi un viitor muzeu destinat prezentării cronologice a operei și sculpturilor artiștilor Marian și Victoria Zidaru.

În perioada 16-20 august aici a avut loc un prim workshop de sculptură și arhitectură denumit „*Triunghi - Sculptură, Arhitectură, Agricultură*”, titlul fiind sugestiv pentru temă și conținut, scopul fiind potențarea și evidențierea relațiilor interdisciplinare între diversele ramuri ale artei vizuale și legătura acestora cu pământul, cerul, tradiția istorică și credința. În cadrul acestei prime manifestări derulate în cadrul unui proiect cofinanțat de AFCN (având drept parteneri Atelierul Zidaru, structurile locale ale breslei arhitecților, Asociația Designers, Primăria Moara, Thinkers, Makers), s-au desfășurat prezentări de

carte, proiecții de filme de autor, vernisaje de artă vizuală, au fost prezentate și experimentate proiecte arhitecturale. O grupare de arhitecți coordonați de Alexandra Mihailciuc împreună cu Alexandra Culescu și Andrei Tache au început și finalizat, într-o primă etapă, un complex de mici locuințe pentru artiști rezidenți, la care se vor adăuga ateliere, spații de concerte și conferințe, galerii de artă modulare, într-un concept unitar și o viziune de ecologie culturală, tradiție istorică și cultivare a respectului pentru religie și venerare a Divinității.

Participanții la ediția inaugurală din acest an au fost artiști plastici, arhitecți și studenți la Arhitectură (Cristina Ciobanu, Cătălina Roșu, Ovidiu Vasile, Andrei Ignia, Ioana Negrea,

Maria Chiriac, Laura Dinu, Cristina Catoiu, Tudor Irimescu, Roxana Dumitriu, Adelina Bezniuc și Mihai Mardare, fostul meu elev de la colegiul de artă). Ei au realizat în acest timp o primă locuință-atelier de tip arhitectură experimentală și un exercițiu de sculptură-arhitectură din zona fântânii și lizierei de nuci, intitulată „*Casa cu aripi*”. Între manifestările desfășurate în cadrul workshopului din luna august, trebuie amintită în mod special prezentarea volumului „*Marea lume mică*”, autori Alexandra Mihailciuc și Alexandra Culescu, o carte destinată atât copiilor, cât și părinților, conținând povești, dar cu mesaje și simboluri cu tentă filosofică, având ca subiect casele cu visele și obiectele prețioase care le pot cuprinde. Volumul aduce aminte de celebra carte „*Micul*

print” al regretatului scriitor și aviator erou **Antoine de Saint-Exupéry**, putând fi considerat, poate, o inspirată continuitate a abordărilor tematice ale acesteia.

Sâmbătă, 29 august, a avut loc închiderea primei etape a evenimentului când, în fața unor invitați de marcă, sculptorul Marian Zidaru a prezentat o expoziție de fotografie istorică a comunității din Liteni, intitulată „Culorile trecutului”. A urmat o expunere a conceptului „Casei cu aripi”, prima construcție de la „*triunghi*” prezentată de arhitecta Alexandra Culescu, și apoi un recital de chitară clasică în acord hispanic al arhitectului Tudor Irimescu, absolvent de studii muzicale și cunoscut interpret chitarist. Asistența a fost formată din invitați aparținând unor domenii diferite (artiști plastici, arhitecți, condeieri, reprezentanți ai administrației locale, cadre didactice, preoți) provenind din locuri diferite (Suceava, București, Paris, Iași, Botoșani, Sibiu etc.) și de vârste diferite (cel mai tânăr „participan”, Edgar, având 2 ani, a venit din Franța împreună cu tatăl său, arhitectul Răzvan Gorcea).

Ulterior, s-au vizionat spațiile de expunere ale lucrărilor făurite de gazde. Generând emoții, stimulând reacții ale spiritului, prin acuratețea expresiei și claritatea mesajului, creația soților Zidaru reprezintă, cred, o contribuție majoră la restituirea valorilor tradiționale prin intermediul mijloacelor și limbajului artei contemporane.

Ziua s-a încheiat cu un colocviu artistic, în cadru mai restrâns, unde s-au împărtășit impresii, experiențe din activitatea de creație, s-au analizat planuri și posibilități de colaborare și idei de parteneriate. Au fost reținute inițiativele prezentate de soții Zidaru, arhitecții Constantin Gorcea, Ion Andriu, Alexandra Mihailciuc, graficianul și omul de televiziune Mihai Pînzaru - PIM, Paul Amarica - proprietar al unui salon de expoziție și artă plastică din centrul Parisului.

O a doua etapă a manifestărilor din acest an de la „*Ferma de Artă*” a avut loc duminică, 18 octombrie, când criticul de artă, filosoful și directorul Muzeului de Artă Recentă (MARE) din București, **Erwin Kessler**, a susținut în fața invitaților conferința „*Marițica și ia ei. Reprezentări*

ale costumului popular în arta românească la mijlocul secolului al XIX-lea”. Deși a fost o zi mohorâtă de toamnă, gazdele au asigurat condiții perfecte de desfășurare a acestei manifestări deosebite de interesante, atât pentru respectarea restricțiilor impuse de pandemie, dar și pentru a face față condițiilor meteo nefavorabile. Conferențiarul a făcut o expunere inedită cu descoperiri și relaționări surprinzătoare între modă și costumație, ideologie și conjuncturile politice cu referire la perioada de mijloc a secolului al XIX-lea. Au fost analizate moda și veșmintele folosite de Maria (Marițica) Bibescu (Ghika), Maria Rosetti (Mery), analiza etnografică a celebrului tablou „*România revoluționară*”, evidențiind surprinzătoare conotații și relaționări între opțiunea și evoluția costumației și conjuncturile politico-ideologice concrete ale momentului. A urmat un moment de analiză, socializare, cu un util și interesant schimb de opinii și idei, la care au participat activ arhitecții Ion Andriu (președintele

Sucursalei Suceava-Botoșani a UAR), Constantin Gorcea (membru al Senatului UAR), reținându-se atractive oportunități de colaborare între „*Ferma de Artă*”, „*Uzina de Apă*” de la Suceava precum și Muzeul de Artă Recentă din București. S-a analizat posibilitatea implicării autorităților locale în găsirea de resurse și metode de a face cunoscută creația artistică tradițională sau contemporană și pentru sporirea numărului și interesului consumatorilor de artă.

Zilele și orele petrecute la „*Ferma de Artă*” ne-au încărcat cu energie și optimism, relevând sugestii și soluții pentru o colaborare interdisciplinară benefică produsului de artă și contactului cu publicul larg. Așteptăm cu încredere și speranță să ne luăm „*adio*” de la pandemie, pentru ca planuri concrete, idei îndrăznețe și proiecte frumoase să poată prinde viață.

CASA CU HAR REMEDIU CONTRA „DĂRÂMĂRII” SATULUI ROMÂNESC

Autor: Diana BELCI¹

Casa cu Har, care a ajuns la a șasea ediție, este un exemplu de abordare la „firul ierbii”, cu resurse financiare extrem de modeste, a luptei împotriva timpului și dispariției patrimoniului rural românesc. *Casa Părăian*, căci ea este obiectul principal al Școlii de vară Casa cu Har, este o casă din Valea Secașelor, aflată în Topârcea, la 7 km de Ocna Sibiului. La debutul acestui proiect, casa fusese părăsită de mai bine de 30 de ani. Familia care locuise aici s-a prăpădit, urmașii s-au răspândit în toate colțurile lumii, lăsând căsuța pradă timpului și zăpezilor. În această casă s-a născut o figură emblematică pentru Transilvania, părintele Teofil Părăian. Deși orb din fragedă pruncie, fiul familiei Părăian, familie de gospodari cu stare, a devenit un erudit monah, spirit ecumenic și enciclopedic.

Șansa ca un fiu de țăran, nevăzător, să ajungă să termine unul dintre cele mai prestigioase licee timișorene, apoi Institutul Teologic din Sibiu, în anii '50, în condițiile în care nici una dintre aceste instituții nu aveau cursuri pentru nevăzători, iar apoi să devină o imagine iconică pentru comunitatea ortodoxă din România pare aproape un miracol. Erudiția și memoria sa l-au făcut celebru, la fel ca și deschiderea către ecumenism, cu atât mai pilduitoare în vremurile contemporane, în care atâtia membri ai comunității ortodoxe cad în fanatism și xenofobie. Poate, la fel de miraculos, într-un sens ceva mai restrâns, este faptul că locul nașterii sale, abandonat și lăsat „dărâmat”, a devenit o școală pentru tinerii arhitecți care vor să combată dispariția arhitecturii vechi din satele românești.

Școala de vară de la Topârcea a debutat în 2015, sub coordonarea Asociației pentru Patrimoniu Activ-PACT, a dlui prof. dr. arh. Teodor Gheorghiu și a arh. Dan Idiceanu. În anii care au urmat, cu sprijinul Primăriei Ocna Sibiului, a Facultății de Arhitectură și Urbanism din Timișoara, a Asociației Monumentum, cu finanțări de la UAR (2017, 2018, 2020), dar și OAR (2019) din Timbrul de

Arhitectură, casa a fost lent conservată de tineri studenți la Arhitectură, ajutați de comunitatea din Topârcea, și pe alocuri de meșteri din zonă. Asociația PACT și-a asumat o misiune extrem de dificilă, aceea de a transforma casa năpădită de buruieni într-o școală care să sădească în inimile tinerilor dragostea pentru patrimoniu.

De-a lungul celor șase ediții, au trecut generații întregi de arhitecți. Unii au participat an de an, iar astăzi sunt tineri absolvenți implicați în diferite acțiuni de salvare a patrimoniului românesc. Într-un fel, școala de vară de la Topârcea a fost rampa de lansare, la nivel național a proiectului *Ambulanța pentru Monumente*. Echipa care a coordonat *Casa cu Har* a fost cea care a înființat *Ambulanța pentru Monumente Banat*, prima extindere a proiectului în țară, iar primii săi voluntari au fost învățăceii școlii de vară de la Topârcea.

Părintele Părăian a afirmat că provine dintr-un sat „dărâmat”², un sat la „dărâmarea” căruia a contribuit când a plecat la școală și nu s-a mai întors. „În ce mă privește, aș putea spune că satul l-am dărâmat eu însumi când am plecat la mănăstire, deci la douăzeci și patru de ani. După mine au mai rămas în sat, în casa părintească, părinții și frații mei. Frații mei și-au făcut fiecare rostul lui. Numai unul dintre noi a rămas în sat până la bătrânețe și a lucrat pământul, după

exemplul părinților noștri - Dumnezeu să-i odihnească!”³ Topârcea este un exemplu simptomatic pentru starea de degradare a patrimoniului rural românesc. La origine un sat sășesc, dar în care populația românească și cea sășească au coabitat multe secole, este abandonat gradual de fondatorii inițiali, probabil în secolul 17⁴. Satul este organizat concentric în jurul bisericii românești edificate în secolul al XVIII-lea, în vecinătatea fostei capele sășești care astăzi nu se mai păstrează. Casele topârcene reprezintă o fuziune arhitecturală interesantă între casa sășească și cea românească și nu sunt mai vechi de sfârșit de secol XIX, început de secol XX. Între acestea, casa în care s-a născut părintele Teofil Părăian este una dintre cele mai mari și frumoase, și una dintre puținele case vechi nemutilate de intervenții ulterioare „modernizatoare”. Într-un fel, abandonul a păstrat-o într-o formă de conservare stilistică, chiar dacă materialitatea sa arhitecturală a fost grav afectată. Părintele Teofil revizitează casa la scurt timp înainte de moartea sa care a survenit în 2009.

Starea de conservare a gospodăriei, cândva înfloritoare, îl tulbură profund⁵:

„Cu moartea părinților s-a început dărâmarea casei părintești, care, nemaifiind locuită, s-a degradat. Acum e spre deplină dărâmare, căci a ajuns o ruină, iar curtea este năpădită de buruieni și de iarbă, care a crescut peste pavajul de piatră, care a rămas de la înaintași. Mâna omului

n-a mai intervenit cu nimic, așa că totul merge spre deplină dispariție. Mama, în ultimele zile ale vieții sale, a pus războiul și a început o țesătură de preșuri, care a rămas până acum nemișcat de la locul lui de atunci. Nu s-a mai gândit nimeni să termine lucrul început de mama, așa că se poate spune că dărâmare a început încă de pe vremea mamei”⁶.

În 2012-2013, șura maiestoză a casei care încadra gospodăria s-a prăbușit. În 2014, o mână de oameni, unii prieteni ai părintelui, alții prieteni ai patrimoniului s-au hotărât să lupte cu această „dărâmare”. *Casa cu Har*, căci așa a fost denumit proiectul, a devenit o școală de restaurare care-și propunea să repare casa „dărâmată” a părintelui. Primele intervenții de punere în siguranță s-au realizat în anul 2014, prin repararea acoperișului degradat al casei. În 2015 se realizează releveul complet în cadrul primei școli de vară și continuarea lucrării de intervenție. În 2016, se drenează subsolul, se restaurează șopronul degradat, se începe restaurarea prispei, a soclului casei și a cornișei fațadei principale. În 2017, se restaurează complet două fațade, se încheie restaurarea prispei, se reface unul dintre zidurile de susținere ale subsolului și se restaurează poarta de acces pe parcela gospodăriei. În 2018 se restaurează două dintre fațade - cele principale, inclusiv tâmplăria acestora.

În 2019, continuă să se restaureze fațadele dinspre curte împreună cu tâmplăria lor și împrejmuirea gospodăriei. Anul 2020 a obligat școala de la Topârcea să se reinventeze. Numărul de participanți a fost diminuat, iar în locul celor două săptămâni în care participanții locuiau și lucrau împreună, s-a hotărât organizarea unor workshopuri punctuale, cu participarea unor tineri arhitecți și studenți și a unor meșteri din zonă. În 2020 s-a lucrat la interiorul casei, s-au refăcut tavanul grav afectat de infiltrații, tencuiala veche, dar și pardoseala de scânduri.

Poate că proiectul *Casa cu Har* este o picătură într-un ocean de „dărâmare” a patrimoniului rural românesc. Drumul de la a transforma vechea casă Părăian într-una memorială cu un centru pentru salvagardarea patrimoniului rural este abia la jumătate, dar cu fiecare nou proiect cum este *Casa cu Har*, din ce în ce mai mulți conștientizează nu numai valoarea istorico-estică, dar și cea identitară a acestor case din mediul rural. Cu toate acestea, cea mai importantă miză este cea educațională, fiecare tânăr student la Arhitectură care vede valoarea patrimoniului rural, starea sa de degradare și care ulterior se implică în salvarea sa reprezintă un remediu sigur și de durată împotriva „dărâmării” satului românesc.

NOTE

1. S. L. dr. arh. Diana Belci, Facultatea de Arhitectură și Urbanism din Timișoara, Universitatea Politehnica Timișoara, coordonator împreună cu Gabriela Pașcu și Teodor Gheorghiu a Școlii de vară *Casa cu Har*, coordonator *Ambulanța pentru Monumente Banat*, președintele Asociației pentru Patrimoniu Activ-PACT.

2. Părintele utilizează această expresie într-o scrisoare adresată profesorului Gabriel Chelaru, din 22 mai 2009, care pregătea monografia satului Topârcea. Vom regăsi conținutul acestei scrisori în Topârcea - reperi monografice 1309-2009, Gabriel Chelaru-Tomiroșca.

3. Idem.

4. Studiu Istoric. Sat Topârcea (Oraș Ocna Sibiului, județ Sibiu) - Gospodăria Părintelui Teofil Părăian, întocmit de

prof. dr. arh. Teodor Octavian Gheorghiu, dr. arh. Iuliana Bucurescu, manuscris.

5. Diana Belci, *Despre „dărâmare” și reconstrucție*, în „Vedere în nevedere”, Ed. Brumar, 2019, Timișoara.

6. Parteneri în proiect alături de Asociația pentru Patrimoniu Activ-PACT sunt Facultatea de Arhitectură și Urbanism din Timișoara, Primăria Ocna Sibiului și Asociația Monumentum, până în 2018.

Bibliografie

Gheorghiu Teodor Octavian, Bucurescu Iuliana, Studiu Istoric. *Sat Topârcea (Oraș Ocna Sibiului, județ Sibiu) - Gospodăria Părintelui Teofil Părăian*, manuscris

Salomiu Ioan, Părăian Teofil, Tomiroșca G.C., *Topârcea - reperi monografice (1309-2009: 700 de ani de atestare documentară)*, Ed. Universalis, București, 2009

ION POPA (1944-1990) PIONIER AL DESIGNULUI ÎN ROMÂNIA

Portret Ion Popa, foto arh. George Mărculeț

Autoarele expoziției:
Alba POPA, Delia POPA,
Vanda Maria STURDZA

S-au împlinit, în anul 2020, treizeci de ani de la trecerea în neființă a lui Ion (Nelu) Popa, rămas în amintirea prietenilor și a celor care l-au cunoscut ca o persoană entuziastă, cu râs sănătos, sonor, care parcă spunea că viața merită trăită. Si-a trăit cei 45 de ani intens, știind ce vrea: să facă viața mai frumoasă și ce nu vrea să facă, spre exemplu, armata (și viața i-a dat dreptate).

Născut din părinți țărani, în satul Crețești, județul Ilfov, a plecat, la 14 ani, la București și după 4 ani a absolvit Liceul „Mihai Viteazul”.

În toate vacanțele de vară își ajuta părinții la strânsul legumelor împreună cu sora lui, activitate prelungită și în timpul facultății, suprapusă de multe ori cu perioada examenelor, și apoi, sporadic, și în plină activitate profesională. De aici își trage fiica sa Delia pasiunea pentru cultivarea plantelor, așa cum cariera fiicei sale Iliana s-a construit pe ajutorarea oamenilor, în urma pierderii tatălui, ca medic la Spitalul de Urgență.

Între anii 1965-1972 Ion Popa a fost student la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” din București, iar în timpul studiilor, în 1967, a reușit să facă Turul Europei pe bicicletă, în ciuda dificultăților de a ieși din țară. Astfel, a parcurs 7.000 de km în trei luni, plecând de la București cu opriri la: Budapesta, Viena, Praga, München, Frankfurt, Köln, Paris, Bruxelles, Zürich, Pisa, Florența, Roma, Veneția, Belgrad, Timișoara, fiind primit cu urale și purtat pe brațe la revenire, în fața Institutului de Arhitectură.

Ion Popa considera vitală, pentru un arhitect, întâlnirea cu arhitectura europeană, cu trecutul și prezentul ei și făcuse deja, cu câțiva timp în urmă, cu un prieten, turul României cu același mijloc de deplasare.

Tot în timpul studenției la IAİM, împreună cu alți studenți arhitecți din cadrul

Foto cu articole 1967

Asociației studenților, a lucrat la deschiderea Club A, devenind astfel membru fondator.

După terminarea facultății, a lucrat la Academia de Studii Economice, Centrul de consultanță în creație industrială, ambalaje și promovarea produselor (1972-1976), intrând într-un domeniu care îl va forma și pe el și pe care îl va dezvolta în întreaga carieră, curmată brusc în 1990, dispărând la doar 45 de ani.

Un moment hotărâtor în cariera sa ulterioară de designer a fost organizarea în cadrul ASE, cu sprijinul AROMAR (Asociația Română de Marketing), împreună cu grupul de colegi și prieteni cu care formase Studioul DA (1973-1979), Vlad Calboreanu, Francisc Echeriu, Romeo Simiraș, Marica Solomon, Alba Delia Popa, a Seminarului Național de Design, cel mai mare eveniment de acest gen până în prezent în România (1974).

La pregătirea și succesul acestui seminar au luat parte cadre

Seminarul Național de Design (organizatorii)

Publicația evenimentului

didactice de la nou înființate secții: Forme Industriale de la Institutul de Arte Plastice și Studiul Formei de la Institutul de Arhitectură, ca și din Cluj, Timișoara, Iași, precum și din cadrul AROMAR.

Această punere de probleme într-un mod nou care ținea de afirmarea termenului de design a avut un deosebit impact în lămurirea necesității și continuarea dezvoltării designului, învățământ și practică, în România.

A urmat, pentru Ion Popa (1976) și Vlad Calboreanu (1978), cooptarea la Catedra de Forme Industriale (Design) condusă de Ion Bitzan de la Institutul de Arte Plastice, care a durat până în 1990 pentru cei doi arhitecți.

Continuând colaborarea începută în timpul facultății, echipa Ion Popa-Vlad Calboreanu a avut rezultate care, privind în urmă, au jalonat și au dus mai departe practica designului de mobilier și amenajare interioară din România. Amintim aici:

- Căminul Artei, magazinul Fondului Plastic din Strada Academiei: amenajare interioară, firmă, mobilier (1975);

Mobilier de odihnă și conversație,
Expoziția Republicană de Design, 1982-
1983, foto: Emilian Săvescu

- Mobilier de odihnă și conversație, compus din 2 fotolii (mahon și piele) și măsuță, realizat în mai multe variante;
- Clubul Diplomaților, mobilier pentru bar și restaurant și altele;
- Premiul Expoziției Republicane de Design din 1983.

Pentru Expoziția Națională de Design 1985-1986 este de remarcat mobilierul pentru bucătăria locuinței personale proiectat de Ion Popa, executat din mahon și brad cu ajutorul tâmplarului excepțional care a fost și este Aurel Bucureșteanu, angajat pe termen lung al Combinatului Fondului Plastic.

În cadrul Studioului DA este important de amintit proiectul interdisciplinar pentru televizoare portabile realizat la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu”, în care 7 tipuri de televizoare cu carcasa din lemn și plastic, moderne, aduse în faza de machetă funcțională, au demonstrat posibilitatea lucrului în echipă interdisciplinară între institutele de învățământ: Arhitectură, Arte Plastice, Politehnica, ASE, și din industrie - Fabrica Electronica

Bucătăria familiei Popa, autor Ion Popa

București.

Această abordare specifică designului a fost susținută și de articole în revista *Arhitectura* ale Studioului DA: „Design” (nr. 4/1974) și „Un scaun este doar un scaun?” (nr. 2/1976).

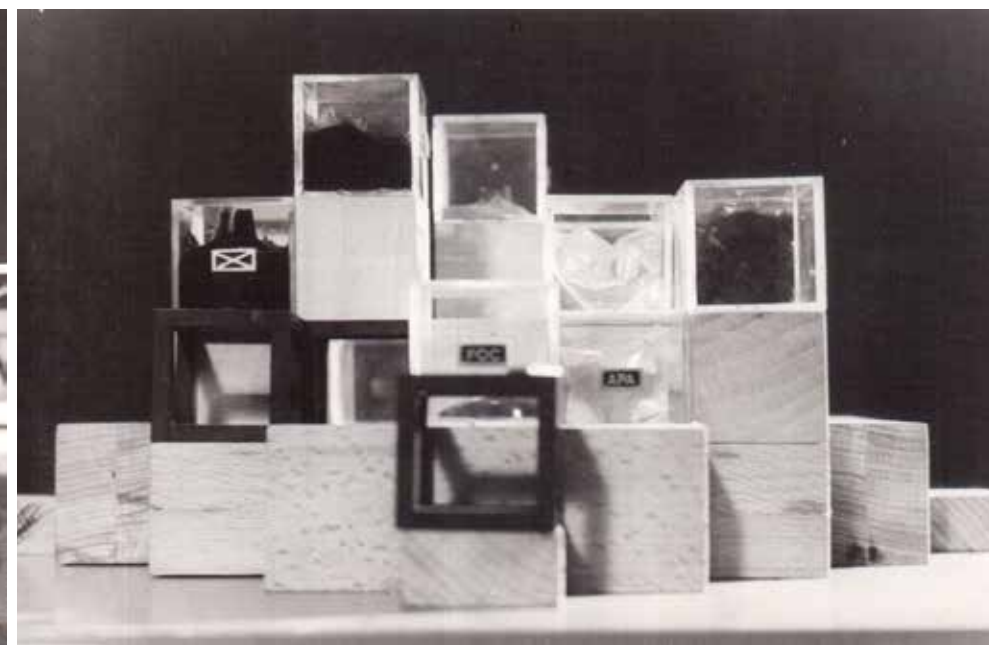
Institutul de Arte Plastice „Ion Grigorescu” din București, numit în prezent UNArte (Universitatea Națională de Arte), a sărbătorit în 2019 50 de ani de învățământ de design printr-o expoziție la Sala Mică a Palatului, unde sunt amintiți profesorii fazei de început: Paul Bortnovski, inițiatorul secției, Ion Bitzan și Ion Șetran, pictorii care au ghidat studenții în noul domeniu, și Ion Popa și Vlad Calboreanu, arhitecții care au coordonat anii 3 și 4 și temele proiectelor devenite contracte de execuție cu industria.

Începând cu anul 1976, Ion Popa a condus la anul 4 proiectele studenților și lucrări de diplomă cu impact social, în dorința de a îmbunătăți calitatea produselor respective, odată cu aspectul estetic, corespunzător perioadei de avânt economic din vestul Europei, pe ale

Studiu pentru recarosarea televizoarelor
portabile, IAIM, 1977, foto: arh. George
Mărculeț

Marele Premiu ICSID 1981

cărei piețe se spera pătrunderea:

- aparatură și componente electronice, student absolvent Nestor Alexandru, 1978;
- caroserie pentru Dacia 1300, student absolvent Vlad Angelescu, 1978;
- caroserie pentru mașină utilitară, student absolvent Radu Teodorescu, coordonatori Ion Popa și Vladimir Șetran, 1979.

Un succes al școlii românești de design a fost și câștigarea Marelui premiu ICSID (Consiliul Internațional al Societăților de Design Industrial) 1980-1981, acordat pentru proiectul de diplomă „Jocul, alt mijloc de comunicare”, coordonat de Ion Popa. Autorii, Mihai Nazarie, Dan Velescu și Radu Vișan, au participat la Concursul Internațional de Design de la Helsinki, luând Marele Premiu.

Un alt mod în care Ion Popa și studenții contribuiau la schimbarea aspectului la nivelul localităților și al orașului București erau comenzile directe ale forurilor conducătoare - primari, prim-secretari de județe, sensibilizați și doritori de schimbare: tabere de creație cu studenții în localitățile Călărași și Costinești, Pârâul Rece etc., proiectul și realizarea celor două ceasuri urbane în piețele Obor și Colentina, proiectul pentru tramvaiul urban și altele.

Nu trebuie uitat că perioada despre care vorbim, 1974-1990, este cea a socialismului totalitar, în care ideea de concurență, benefică designului, nu exista. A fost meritul învățământului de design, al cărui exponent a fost și Ion Popa, de a demonstra că poate duce la creșterea calității vieții, chiar în condițiile date. Fără dedicarea constantă a lui Ion Popa pentru dezvoltarea și promovarea profesiei de designer nu ar fi fost posibile realizările colective pe care am încercat să le descriem pe scurt, mai sus.

La 30 de ani de la dispariție, între iunie-noiembrie 2020, Asociația ArtCrowd - Artiști în educație, condusă de Delia Popa, artistă vizuală și fiica arhitectului, a desfășurat proiectul „Back to the Future - Design românesc la intersecție”, ce a avut ca obiectiv crearea unui dialog profesional în jurul (re)descoperirii designului românesc și a promotorilor acestuia din anii 1970-1980, precum și comemorarea arhitectului-designer Ion Popa. În acest scop ArtCrowd a organizat trei evenimente la sediul Uniunii Arhitecților din România, partener în proiectul cofinanțat de Administrația Fondului Cultural Național:

- Școala de Vară „Back to the Future”, între 15 iulie-31 august 2020 pentru studenți designeri și studenți în științele educației. Aceștia au fost provocați să găsească soluții educaționale ludice și inovatoare pentru copiii cu acces limitat la internet, folosind metode și procese tipice de „design thinking” și „problem solving”.
- În 22 octombrie s-a vernisat expoziția „Back to the future - Expoziție comemorativă arhitect Ion Popa”, care a fost deschisă publicului până în 12 noiembrie 2020 și a fost surprinsă printr-un tur virtual.
- Simpozionul „Back to the Future” 2020 a avut loc în 12 noiembrie, în memoria lui Ion Popa, și a avut ca teme: Începuturile designului românesc în contextul anilor '70-'80 și a manifestărilor importante din domeniu, design românesc actual radiografiat de generații diferite, designul românesc în contextul internațional și posibile direcții viitoare.

Întregul proiect a fost documentat printr-o publicație bilingvă, română-engleză, apărută la Editura Universității Naționale de Arte - UNArte și pe pagina de web backtothefuturedesign.ro.

Ceas Bucur Obor, autor Ion Popa

Vedere expo UAR, foto: Emilian Săvescu

MILITZA SION ȘI DANIELA TUTUNEA „ATELIER” ȘI „TRANSCENDENT”

„ATELIER”

Autor: Militza Sion

Foto: Răzvan HATEA

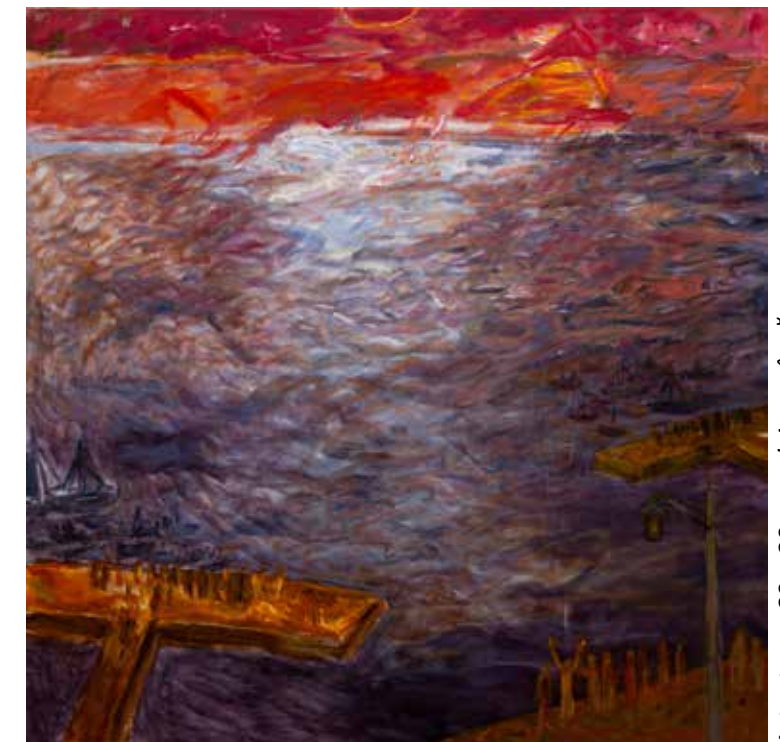
GALERIA ROMANĂ - POARTĂ SPRE ARTĂ a găzduit, în perioada 27 octombrie - 27 noiembrie 2020, expoziția „Atelier”, a arhitectei Militza Sion și a invitatei sale, arhitecta Daniela Tutunea, care propune lucrări sub titlul „Transcendent”. Acest proiect face parte din programul de susținere a galeriilor de artă din București, inițiat de Primăria Capitalei prin Direcția Generală de Arhitectură Peisagistică și Monumente de For Public și Centrul Cultural Expo Arte.

Atelierul meu, cu ceea ce am lucrat de doi ani încoace, se deschide privitorilor cu prilejul acestei expoziții. Dacă lucrările sunt noi, tema lor rămâne aceeași dintotdeauna - DRUMUL care duce, dincolo de orizontul experienței și aparențelor, spre transcendent și mister. De-a lungul DRUMULUI alternează momente de așteptare și momente de revelație în care lumina către care tinzi, speră să te întâmpine la capătul lui.

Daniela Tutunea și cu mine am decis să expunem împreună pentru că pasiunea împărtășită pentru desen și pictură ne-a apropiat și dincolo de profesiunea de arhitect, cu infinitele ei posibilități de exprimare și împlinire pe care ni le-a oferit.

Cu câțiva ani în urmă, în 2016, regretatul Paul Gherasim organiza, tot aici, la Galeria Romană, o remarcabilă expoziție. O intitulase *Nedespărțite daruri - Arhitectură. Desen. Pictură.* - o încercare de a pune în lumină originea comună a arhitecturii și picturii în desen, de a surprinde înrudirea de profunzime între cele două arte. Expoziția aceasta ar vrea să spună și că spiritul lui Paul Gherasim nu ne-a părăsit.

Așteptare, 80 x 80 cm, ulei pe pânză

Întâlnire semnificativă, 120 x 80 cm, acrilic pe pânză

Drum, 60 x 80 cm, acrilic pe pânză

Cetatea de pe munte, 100 x 100 cm, ulei pe pânză

Dezvelirea statuii lui Karl Marx

Passo doble, 100 x 100 cm, acrilic pe pânză

Date despre arhitect Maria Militza SION (n. 1938, la Tg. Mureș)

Lucrări realizate înainte de 1990, autor sau colaborator (selectiv):

- 1978-1989 Centru Civic, Miercurea Ciuc, Blocuri de locuințe 300 ap., Bd. 1 Mai București, Casa de Cultură Buzău, 600 loc., Casa de Cultură Sibiu, 800 loc., Casa de Cultură Călan, 400 loc., Casa de Cultură Alba Iulia, 600 loc., Ambasada României la Sofia.

Lucrări realizate după 1990 (selectiv):

- 1992-1995 Complex hotelier Holiday Inn, Sinaia, Orfelinat Călărași, Imobil de birouri „RC”, Hotel pensiune Călimănești, Imobil locuințe str. Uruguay 23, București, Vilă Bușteni, Vilă Piatra Arsă, Vilă str. Herăstrău 20, București, Vilă Snagov.
- 2001-2008 Zona rezidențială Străulești, 28 Vile, P+1, blocuri P+4- 50 apartamente, Locuință str. Zossima 43, București, Imobil str. N. Gogol 4, București.
- 2009-2010 Ansamblul Mănăstiresc Pătroaia, Dâmbovița.

Organizator expoziții de arhitectură:

- Autor - *Centenar G. M. Cantacuzino 1899-1999*, expoziție - arhitectură și schițe de călătorie, Muzeul de Istorie al municipiului București, 1999;
- Autor - *Prof arh. Gheorghe Simotta*, expoziție și catalog, UAUIM, 2003;

- Autor - *Henrieta Delavrancea-Gibory, Arhitectura 1930-1940*, expoziție și catalog, Librăria Cărturești, 2007;

- Muzeul Național al Țăranului Român, 2007; Muzeul Național de Artă al României, sălile Cretzulescu, 2009;

- Autor - *Horia Creangă, Crezul Simplității*, Muzeul Național de Artă al României, sălile Cretzulescu, 2012;

- Co-autor *NEDESPĂRȚITE DARURI. Arhitectură. Desen. Pictură*, Galeria Romană, București, 2016;

- Curator - *Profesorul nostru, Gheorghe SIMOTTA, aromân din Vlaho-Clisura*, Muzeul Național al Țăranului Român, 2017;

- Curator - *Horia Creangă, Henrieta Delavrancea Gibory - modernitate și tradiție în arhitectura românească a anilor 1930-1940*, Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, București, 2019.

Expoziții personale de grafică, pictură:

- 1966 - Uniunea Arhitecților din România, Str. Episcopiei 9, acuarelă, *Imagini din toate anotimpurile*;

- 1970 - Uniunea Arhitecților din România, Str. Episcopiei 9, tuș *Impresii din China*;

- 1979 - Institutul Român pentru Relațiile Culturale

cu Străinătatea AGIR, *Relief*;

- 1983, 1986, 2000 - Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” - *Structuri, Orașe, Retrospectivă*;

- 2005 - Galeria Jean și Sabina Negulescu, București, *Desene de Arhitect*;

- 2006 - Galeria de Artă A2, Timișoara, *Omagiu Piramidei*;

- 2006 - Galeria de Artă, Timișoara, Călătorii;

- 2013 - Muzeul Național al Țăranului Român, *Între arte vizuale și arhitectură*, expoziție și catalog;

- 2016 - Galeria Romană, București, Expoziție personală pictură;

- 2018 - Galeria Romană, București, Expoziție personală pictură - atelier *Roma*;

- 2020 - Galeria Romană, București, *Militza Sion, Atelier*, invitată *Daniela Tutunea*.

Participări expoziții de grup:

- Institutul de Arhitectură „Ion Mincu”, *Arte Plastice, fotografie și design*, 1976;

- Salonul Mic București, 2011, 2012;

- Salonul Internațional Ligne&Couleur, Paris, 2011;

- Galeria Dialog, Primăria Sector 2, octombrie 2011;

- Sibiu - *Arhitectura în Pastel*, 2012;

- Galeria Romană - București, *Cu gândul la Paul*, decembrie 2016;

- Chișinău, Muzeul de Artă, *In memoriam Paul Gherasim*, ianuarie-februarie 2017.

„TRANSCENDENT”

Autor: Daniela TUTUNEA

Frumusețea este cea care, cum ne spune François Cheng, ordonează înspăimântătorul haos, și de aceea ne aduce atâta liniște când îi permitem să ne vorbească. Interesant, paradoxal este că frumusețea nu numai că acceptă micile și marile anomalii, dar se și reînfrumusețează cu ele. Refacerile după mari cataclisme, arta neșcolită, pățimașă sau revoltată și, sigur, arta de geniu, toate mărturisesc asta. Iar eu mizez pe asta. Dacă în pictarea imagini lor cu suflu religios pot fi nenumărate tipuri de exprimare, în pictarea subiectelor religioase știm două exprimări: cea a picturii bizantine - iconară și cea a picturii realiste apusene. Dar, într-un neastâmpăr continuu, am descoperit a treia cale: cea a „primitivilor” italieni, unde coexistă trăsăturile celor două direcții: compoziția și personajele realiste din pictura vestică și lipsa de perspectivă și gravitație, iluminarea difuză dinăuntru și simbolizarea ideatică și vizuală din pictura iconară.

În această zonă lucrez, prețuind tot ce mi se relevă ca subiect și exprimare, cu multă nesiguranță și câteodată enormă bucurie, sperând veșnic într-un rafinament surprinzător.

Sentimentele care animă cu energia lor tot universul pământesc (microcosmos sau macrocosmos) sau nepământesc sunt cele înfățișate în expoziție: iubirea, dragostea imposibilă, tandrețea, însingurarea, amărăciunea, disperarea, speranța, prietenia.

Profesor pictor Neculai Iorga

Cunoscând-o de la început ca profesor al ei de pictură, am observat că Daniela și-a păstrat profunzimea construcției desenului, dar paleta ei s-a închis de la un timp. Ea trebuie, însă, asumată. Așa se întâmplă cu toți artiștii când, vrând, nevrând, se implică sufletește în folosirea culorilor. Îmi amintește de Durer, atât prin seriozitatea compoziției, cât și prin seriozitatea realizării anatomiei artistice a

modelului, fie el om, animal, floare sau copac. Sunt în continuare un admirator al gândirii ei filosofice și estetice.

Date despre arhitect Daniela Ruxandra Tutunea (n. 1948)

Arhitectură și urbanism:

- Institutul de Proiectări pentru Industria Ușoară (IPIU): 1972-1988 - proiecte pentru fabrici de confecții și tricotaje la Focșani, Mangalia, Dumbrăveni, Suceava, Baia-Mare etc.
- Institutul Prodomus (fost ISLGC), 1988-2007, proiecte pentru Pavilionul pentru Copii Handicapați Neuromotor la Spitalul „Marie Curie” Budimex;
- Restaurarea și consolidarea Hanului Solacolu (ambele, cu ing. Petre Tutunea) și a blocului Pherekide, Bd. Bălcescu nr. 24;
- Studii de cercetare și reabilitare a țesutului urban istoric din București - nominalizate pentru premiul UA în 2000 și 2004;
- Restaurarea și consolidarea incintei mănăstirii Stavropoleos și alte proiecte de locuințe individuale realizate cu ing. Petre Tutunea;
- Locuințe individuale pe str. Dornei nr. 11, în 2013 și a unei locuințe monument istoric pe Bd. Regina Maria nr. 67, în 2019.

Premii:

Premiul UA - Pavilion social, Fabrica de Tricotaje Turnu Măgurele, 1989

Expoziții de pictură:

de grup - Cântarea României - premiul al II- iea pe țară, 1979;
de grup - *Nedespărțite daruri*, 2016, Galeria Romană;
personală - *Peste limite*, 2019, Galeria Romană.

Premii:

Premiul 2 pe țară la pictură de amatori în 1979.

Autoportret, 48 x 51 cm, ulei pe pânză

Peisaj cu flori și buruieni în iarnă, 55 x 66 cm, ulei pe pânză

ARHITECTUL VIOREL VOIA - 80

Ajuns la 80 ani, Viorel Voia s-a născut la 18 noiembrie 1940, în comuna Vărădaia, zona Oraviței, cum îi place lui să spună - „neam de cărașan”, dar oltean gorjean după mamă.

Când era mic, se visase mecanic de locomotivă. Mai târziu, tatăl, dar și mama sa îl vedeau farmacist. În liceu, un profesor îl descoperise bun „socotaș”. „Eram cel mai bun din clasă la matematică și știam să desenez”. Așa a ajuns la București, la „Mincu”.

A terminat Facultatea de Arhitectură în 1963 cu nota maximă, într-o serie de numai 81 de absolvenți. La absolvire, academicianul, profesorul și mentorul său, arhitectul Octav Doicescu, îl întreba ce are de gând să facă. El dorea să meargă la Timișoara. „Măi, Voia, eu aveam alte gânduri pentru tine. Da' du-te acolo, ca să zbori netutelat”, îi spusese maestrul. Își amintește și acum cuvintele de încurajare de pe holurile Școlii de Arhitectură.

În numărul 2/1983 al revistei noastre ARHITECTURA. dl dr. arh. Adrian Mahu, amintindu-și de examenul lui Viorel Voia de susținere a diplomei sale, cu tema „Un muzeu de arte plastice și filarmonică la Timișoara”, scria: „...compoziția arhitecturală se organiza în jurul unei curți interioare din care țâșnea o coloană fără sfârșit brâncușiană, făcându-i pe membrii comisiei de examinare să spună (profesorul arh. Ascanio Damian) «este o compoziție agitată, cu un partiu căutat, muncit și frământat» (profesorul arh. Horia Maicu s-a ridicat de pe scaun, s-a dus la studentul V. Voia, l-a îmbrățișat, apoi s-a întors către sala plină: «spune-le ca ești tânăr, că vrei să arăți tot ce știi, că te frământă o mulțime de lucruri și că frământarea aceasta ai transmis-o și proiectului tău». Sala a completat cu aplauze furtunoase”. Manifestarea pornită în proiectul lui de diplomă se regăsește, mai apoi, în toate lucrările vieții sale ce se găsesc în Oltenia, dar și în alte părți ale țării, acolo unde a fost solicitat.

Dar după un foarte scurt stagiul profesional la Timișoara, s-a mutat la Craiova unde „a ars” profesional până astăzi, realizând o vastă creație arhitecturală și urbanistică în zona Olteniei.

Atât în Timișoara și regiunea Banat, în mod deosebit în Craiova și în întreaga Oltenie, a proiectat lucrări de referință în arhitectură și urbanism, multe din acestea laureate cu premii pentru arhitectură sau urbanism de către UAR, care i-a permis să fie nominalizat de către Alianța Națională a Uniunilor de Creatori printre cei 100 arhitecți ai României în clubul de elită profesională Octav DOICESCU.

Niciodată, în urma acestor performanțe, nu s-a lasat dominat de „automulțumire” sau cucerit de mândrie profesională, dimpotrivă, se rezema pe acestea mergând mai departe, fără odihnă. „Trebuie să încerci să aduci un suflu proaspăt într-o anumită lucrare de arhitectură, să fii preocupat, frământat și să lupți pentru ideile și proiectele tale, să treci prin febra creației și să restitui unei anumite colectivități umane dreptul la arhitectură”, susținea, în același articol, arhitectul.

A apărut arhitectura folosind argumentele strict profesionale învățate de la venerabilii lui mentori, profesorii din facultate, în fața celor ce decideau soarta unor lucrări de amploare, puritatea, eficacitatea socială, culturală, civică, morală a acestora, combătând, fără menajamente, uneori vehement, intervențiile lipsite total de simțul măsurii, civism elementar și, nu în ultimul rând, de cultură a acestor personaje ce avizau investiții. A avut și diplomația

utilizării afirmației populare „fă-te că ești de acord cu ei și fă ca tine” atunci când simțea că atitudinea aceasta este purtătoare de succes.

Nu a știut și nu știe nici astăzi să vegeteze, să accepte succesul, ce ar trebui să vină după o muncă asiduă, ci a escaladat permanent noi trasee profesionale.

A fost și este dominat de temperatura ridicată a căutărilor și înnoirilor, în limbajul arhitectural al formelor, în compoziție, în plastica prin care radiază în mediul ambiant.

A participat, alături de soția sa, arh. Georgeta Voia (și ea membră a clubului de elită profesională Octav DOICESCU, autorul fântânii „Ciuperca”, din Craiova), uniți într-o familie a creației arhitecturale, la concursuri naționale de arhitectură și urbanism, obținând premii și mențiuni care au constituit elemente de reper în relație cu forțele profesionale naționale ce se exercitau în cadrul aceluiași teme lansate de beneficiari, prin UAR.

Când lucra în colectiv la elaborarea unei lucrări sau conducea colectivul de arhitecți, spiritul de apropiere părintească și sufletească, dublat de o mare încredere în rezultatul final, omogeniza și consolida valoarea acestuia, lucrările realizate situându-se în zonele superioare ale profesiei.

Deși întreaga activitate profesională i-a fost însoțită de notabile realizări a fost și este un veritabil exemplu de modestie, condus doar de afirmația „Taci, lucrările tale să vorbească!”.

Împreună cu soția sa, sunt părinții creatori ai cartierului Craiovița cu o concepție minunată, atunci, având ca dotări un hotel, un cinematograful, o sală de sport, un bazin de înot, dar și o interesantă traversare pietonală, pe dedesubt, a drumului european București-Timișoara, către lacul prevăzut cu ștrand, club nautic, iahting.

Cei doi arhitecți au fost pregătiți să facă orice: de la amplasare în sit la detaliu de obiect clauză, lămpi și scrumiere. „Cine-a

mai ținut însă cont de proiect? Acum, Craiovița arată ca un cartier-dormitor, balcoane închise, blocuri vopsite... Tot comerțul de-acolo se petrece stradal și în barăci. Nu există armonie, nu se regăsește acel leitmotiv din poezie, refrenul dintr-un șlagăr. S-a pierdut unitatea”, rostește cu tristețe Georgeta Voia.

„Înainte de toate, trebuie să existe o idee și o unitate a ansamblului. Pentru ochiul format, multe dintre construcțiile de azi par manele. Sunt... pufoase, spectaculoase, însă nu țin cont de legile compoziției. Nu există idee, există doar finisaje” - continuă arhitecta.

Sediul Finanțelor Publice și Casa Corpului Didactic din Craiova au fost realizate tot împreună cu soția sa. Creația sa cuprinde locuințe private, lucrări de cult, social-culturale sau de urbanism: zona centrală a Craiovei (așa cum arăta înainte de reabilitare), cea din Târgu-Jiu sau Giurgiu, ansamblul de locuințe „Piața Gării” sau „Craiovița”, ansamblul „Madona”, Facultatea de Electrotehnică, Facultatea de Medicină, Clubul Sindical Electroputere, blocuri de locuințe în Timișoara, catedrale și biserici în Oltenia: cea din Craiova, neterminată nici astăzi, dar și cea din Turnu Severin, terminată, dar cu multe schimbări, ale beneficiarului, în detrimentul unui proiect excepțional.

„Facultatea de Electrotehnică a fost prima clădire de învățământ din România amplasată pe o platformă industrială. La ora aceea, industria electrotehnică era cea mai puternică din Balcani. La fiecare două săli de curs suprapuse existau zone de repaus, din sticlă, ca să se poată admira panorama orașului”, descrie Viorel Voia lucrarea trecută prin suflet și prin minte. Fiecare proiect creștea în fața hârtiilor albe. „Și, dintre acestea, contrastul este cel mai important”, spune, amintind din nou de academicianul, pe care l-a avut profesor, Octav Doicescu.

Arhitectul Voia a fost și a rămas un meticolos. Totul, cărți, fotografii, planșe sunt rânduie cu respectul dăruit propriei munci. Caută hârtia împăturită din care citește: „«Rasa

Autor: Pavel POPESCU

noastră, care a văzut că munca ei este periodic culcată la pământ de veșnica politică, a căpătat prudență și construiește minuscul, solid și pitic la munte. Îi e frică să atragă atenția aruncând clopotnițe spre cer...», G. Călinescu, din «Istoria literaturii române». Istoria arhitecturii este singura istorie care nu minte: vezi exact imaginea societății în care ai trăit, cât de dictatorială, de liberă sau de inventivă era. Însă orice lucru frumos s-a făcut și s-a clădit cu iubire de Dumnezeu, căci fără ea nu există muzică”.

Despre fântâna Gării ...care nu mai este

„În apropiere de gara din Craiova, era cârciuma lui Spirtaru. Brâncuși făcea Școala de Arte și Meserii aici, la Craiova. Ca să mai ia câte un bănuț, le căra țuică fiartă și cafele celor care așteptau, amărâții, înghețând, să vină trenurile în gară”, povestește arhitectul Voia. În amintirea lui a proiectat fântâna, la rugămintea arzătoare a lui V. G. Paleolog, prieten și expert al marelui Brâncuș. A avea 27 de ani. Vorbise despre proiect cu V. G. Paleolog. „Erau patru lamele legate de un inel. Lamelele simbolizau patru păsări care beau apă dintr-un blid... din inelul acela. De-acolo trebuia să țâșnească apa...” Lucrarea a fost executată și admirată de arhitecți, artiști plastici, scriitori, locuitori ai Băniei și turiști.

Fântâna din Piața Gării nu mai e. Vreun bunic le va mai povesti nepoților că a existat odată acolo cârciuma lui Spirtaru și că Brâncuși, sculptorul cu muzeu în mijlocul

Parisului lângă Centrul Pompidou, dar născut la noi, în Gorj, într-un sat pe nume Hobița, le ducea birjarilor ce-și așteptau călătorii câte o țuică fiartă...

„În urmă cu aproape douăzeci de ani, a fost parțial demolată! S-a păstrat doar conturul bazinului, în care zac sute de țevi țâșnitoare de apă. Mi s-a părut un mod primitiv de gândire a fostei conduceri a Primăriei Craiova.”

Despre arhitectura religioasă

„Mă situez între oamenii convingși că tot ce au, material sau spiritual, sunt daruri de la Dumnezeu, de care trebuie să ne bucurăm, utilizându-le cu dragoste, determinare și eficiență față de semenii noștri pe care trebuie să-i iubim necondiționat. Această profundă bucurie, revărsată spre cei ce-și doreau o realizare unicat, precum: casă parohială, chilii la mănăstiri, turn clopotniță, capelă, biserică, catedrală etc. a fost cea determinantă în proiectele realizate. Aș enumera doar două, de certă importanță: Catedrala din Drobeta Turnu Severin și cea din Craiovița Nouă, aceasta din urmă fiind o catedrală ortodoxă. Înalt Prea Sfinția Sa Nestor Vomicescu a avizat proiectul Catedralei din Craiovița Nouă, semnătura sa fiind decisivă deoarece au existat discuții aprinse privind modernitatea acesteia. Î.P.S. Nestor Vomicescu o așeza imagistic în câmpul universului formelor brâncușiene... Privind macheta catedralei din Craiovița Nouă, ÎPS a exclamat la un moment dat: «Asta-i... Brâncuși!»”.

Mentorul Octav Doicescu

Poartă mustață. Firele albe nu au apucat încă să se strecoare perfid, să rămână acolo și să se dividă. Chiar în fața sa, în costum, cu mâna stângă ridicată într-o explicație, stă academicianul arhitect Octav Doicescu. „Cel care va stăpâni cel mai bine contrastul va ajunge sus. Pentru că el face ca omul să-și întoarcă privirea spre clădire și să rețină esența”, le spunea, odată, profesorul studenților săi. Acum, elev și maestru stau față în față și se privesc din fotografii.

Viorel Voia a cuprins în camera de lucru cu suflu de mansardă tot ce-i e aproape de suflet: mama sa, „gorjeanca” înconjurată de copiii de la școală, casa bătrânească din apropierea Teatrului din Oravița, la a cărei deschidere, în 1817, participaseră împăratul Francisc I, împreună cu împărăteasa, echer, rigle, un CD player. „Arhitectura seamănă cu muzica, prin legile de compoziție. Mozart e genial, știe să îmbine contrastele. Dacă în arhitectură nu știi să consumi acest contrast, trece lumea pe lângă lucrare ca pe lângă via culeasă”, spune. În rest, dosare, hărți, planșe, schițe, creioane, culori, proiecte, așezate pe rafturile din lemn sau întinse pe masa din fața

singurei ferestre din încăpere.

Arhitectul Viorel VOIA deține o vastă experiență, extraordinară, de care absolut toată lumea arhitecților trebuie să profite din plin.

A avut permanent o mare producție artistică, având o mare înzestrare și har în artele plastice, ca și a scrisului, dar arhitectura i-a consumat, fără rezerve, timpii creației, punând întru totul stăpânire pe actul creator al acestuia.

A consemnat peste 40 de tablete profesionale „pentru viitorime și cei ce nu mai știu”.

A conceput scrieri despre arhitectură pentru colegii săi arhitecți îndemnându-i atât la o autentică creație de arhitectură românească, cât și la respect față de nobila și pasionanta profesie artistică de arhitect.

Pentru întreaga activitate depusă în slujba oamenilor din Oltenia, Filiala Oltenia a Uniunii Arhitecților din România i-a conferit DIPLOMA și MEDALIA OPERA OMNIA în semn de recunoaștere.

ALBUL ÎN ARHITECTURĂ

Poporul român, de Sfintele Paști, cea mai mare sărbătoare a creștinătății, se alătură naturii frământate de înnoire, cu energia sa nelimitată, în a curăți prin albire cu var fațadele caselor, zidurile înconjurătoare, tulpinile pomilor până la prima creangă, pietrele ce înconjoară tufele de flori și spațiile interioare, utilizate la prepararea hranei și servirea mesei mării sărbători. Adaugă acestui efort de cinstire înnoirea veșmintelor, împăcarea sufletească cu toți față de care s-a manifestat ostil, în anul interval, între aceleași sărbători.

Culoarea *alb*, atât de iubită de poporul nostru, era preferată, fără șovăire, atunci când dorea să lumineze mediul ambiant, cu construcții concepute de aceleași suflete care au compus muzica populară, atât de strălucitoare.

Albul este culoarea care realizează cele mai armonice contraste, cu albastrul cerului, cu verdele naturii înconjurătoare, cu luciul apelor curgătoare sau lacurilor, cu diversitatea florilor.

Tot *albul* valorifică maximal, în lumina solară, volumetria și detaliile de arhitectură majoră sau cele discrete.

Și tot *albul* este „de când lumea” simbolul curățeniei în tot și în toate.

Atașamentul față de *alb*, al poporului nostru, a fost binecunoscut în imperiile ce ne înconjurau (Austro-Ungaria, Rusia, Turcia) așa încât, în Transilvania Munților Apuseni, românii le-a fost impusă zugrăvirea caselor în albastru-siniliu, pentru a fi ușor identificate casele valahilor de convoaiele cezaro-crăiești din Viena, în deplasările lor periodice prin Transilvania.

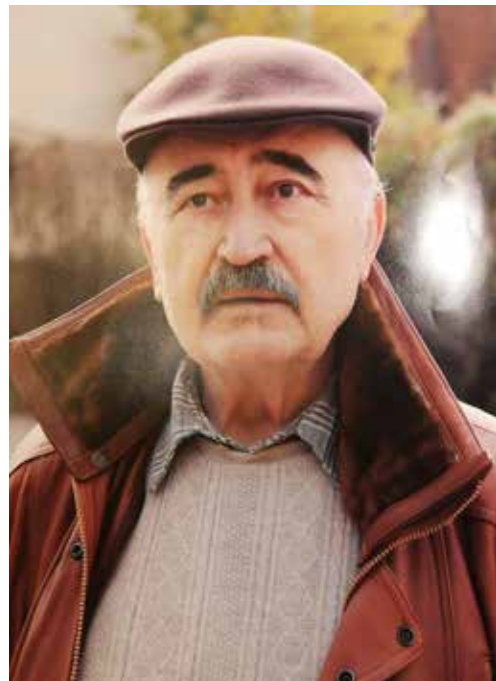
Arhitectura satelor noastre nu a fost, în totalitate, *albă*, dar culorile unor exemplare care pigmentau *albul* dominant al construcțiilor erau moderat preparate pentru a nu provoca stridențe sau, mai grav, mitocăniile cromatice.

Marile realizări, în arhitectura populară, pe întreg spațiul locuit de români (România, Basarabia, Bucovina, malul sudic al Dunării, valea Timokului, Voivodina, Ungaria, Croația, Macedonia, Albania, Grecia) sunt exprimate în cromatica specifică poporului acesta, *albul* pur, ce orchestrează cu înalt rafinament muzica mediului ambiant, în care este dirijorul subtil.

În momentul actual, *albul* a devenit o culoare depășită, primitivă, lipsită de personalitate, de care mediul rural, dar mai ales o parte din arhitectii ce se manifestă în mediul urban se feresc metodic, apelând cu lăcomie la o cromatică violentă, obositoare, cu infuzii de tristețe, împrumutând cu lăcomie modele din zonele marginale ale marilor orașe ale apusului european sau chiar de peste Atlantic.

Această părăsire, fără ezitare, a specificului nostru național, recunoscut de toate marile spirite ale Europei, în arhitectură, este o faptă care va lăsa posterității dogma curentului cosmopolit în arhitectură, clădit cu migală și tupeu de societatea democratică de azi, în care se poate orice...

Spoiilele, atât cele interioare, cât și cele exterioare, până la începutul veacului al XVIII-lea, erau cu var simplu, fără vreun amestec de culoare. Colorarea varului s-a făcut abia către sfârșitul veacului al XIX-lea și numai la interior, exteriorul rămânând exclusiv culoarea varului curat, adică *alb imaculat*.

Autor: Viorel VOIA

ACADEMICIAN PROFESOR ARHITECT OCTAV DOICESCU (1902-1981)

Am avut și am o stare emotivă cu totul specială evocând personalitatea marelui arhitect și profesor Octav Doicescu.

Școala de arhitectură și arhitectura acestei țări s-au înălțat semnificativ în momentul apariției pe scena valorilor profesiei a unei personalități cu totul distincte, de o complexitate și strălucire excepționale.

Toți cei care l-au cunoscut, i-au fost colegi sau elevi, au fost marcați de statura sa profesională de mare altitudine, dublată de o construcție sufletească de aleasă noblețe. Pe unde trecea sau zăbovea, Excelența Sa lumina mediul ambiant, atunci când intervenea într-o discuție.

Profesiunea în care a fost „unicum” era, constant, însoțită de prietenii de înaltă așezare în cultura națiunii sau universală. Sunt de notorietate prietenii și apropierea spirituale între profesorul arhitect Octav Doicescu și Constantin Brâncuși, Boris Caragea, Corneliu Baba, Max Hermann Maxy, Sabin Drăgoi, Ion Chirescu, Teodor Rogalschi, Maria Tănase și alții.

Aceste prietenii au consolidat profilul spiritual al profesorului arhitect, ce compunea forme ce exprimau idei și sentimente cu sonorități muzicale.

Nicio notă falsă, nicio stridență, nicio paradă de adâncă înțelegere a specificului național, dar nicio infirmare discretă a acestuia.

În tot și în toate lucrările a revărsat, fără rezerve, har și radiații luminoase.

A fost permanent conectat la curentele modernității în arhitectură, arte plastice, muzică; a avut o deschidere nelimitată față de înnoire, dar și un filtru deosebit atunci când dădea verdicte în vederea preluării unor idei.

Pe noi, elevii Excelenței Sale din perioada 1957-1963, ne trata ca pe propriii fii (unul din aceștia, Anton Doicescu, a fost iubitul nostru coleg), îi simțeam suflul profesional și profesoral în schițe, cuvinte, gestică; îi simțeam mulțumirea sau neliniștile atunci când se „plimba” pe schițele noastre, parcă fredonând observațiile și recomandările mulate permanent pe ideile degajate de acestea.

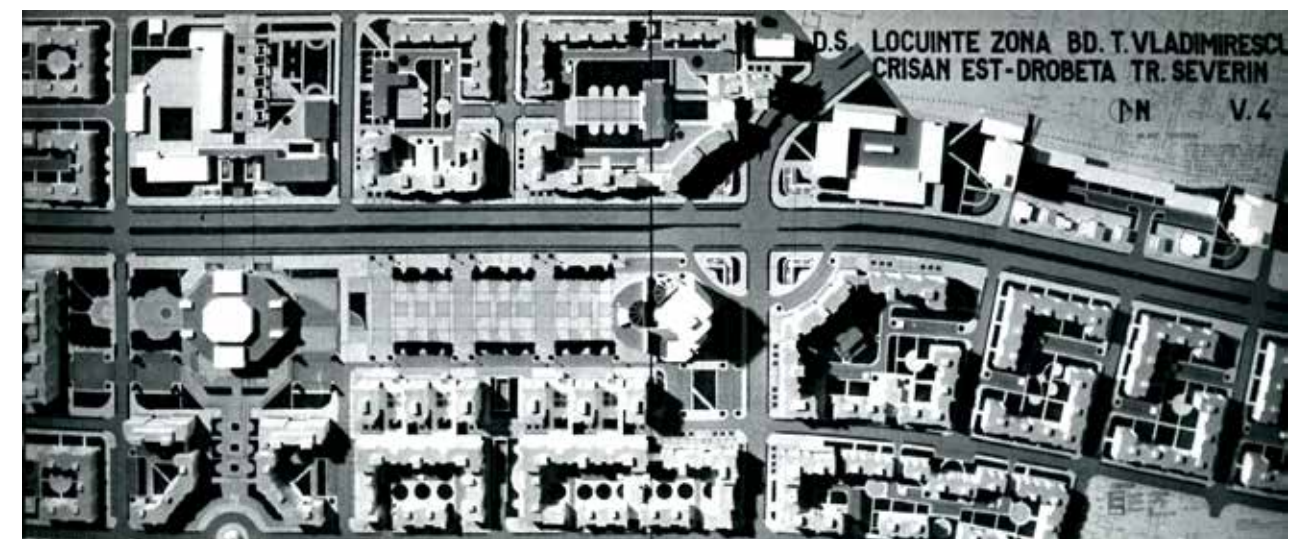
Spre grupa noastră de 15 studenți se îndreptau permanent, individual sau în grupuri mici, colegi din alte grupe, spre a recepta idei și observații ale Excelenței Sale asupra schițelor noastre ce materializau o temă comună tuturor celor patru grupe ale anului de referință.

Atunci când unul dintre noi prezenta o schiță de slabă alcătuire, Excelența Sa construia, împreună cu colegul, un set de elemente de ordin teoretic menit să revizuiască startul acestuia, să-i ordoneze conceptele și să lumineze calea abordării.

Atunci când unul dintre noi reușea proiecte apreciate maximal, Excelența Sa manifesta o bucurie reținută, revărsată peste cel merituos, fără a provoca tristeți celor lipsiți de lauri și fără a crea ierarhii în grupă.

Înainte de fiecare început de proiect, la prima întâlnire de corectură, Excelența Sa se desfășura în fața noastră, comentând tema, direcțiile de abordare, criteriile

Autor: Viorel VOIA

de calitate ale alcătuirilor, confuziile ce pot apărea, tentațiile în câmpul formelor, neglijarea sau tratarea superficială a elementelor compoziției și, nu în ultimul rând, structura constructivă sănătoasă.

Ținuta sa profesorală, de adevărat senior, nu a fost tulburată în niciun chip de meandrele societății, plină de intersecții nedorite, umbre proprii și purtate.

Marele nostru profesor arhitect Octav Doicescu avea calitatea, rar întâlnită, de virtuos diplomat întru apărarea profesiei de arhitect.

A depășit cu răbdare obstacolele conjuncturale, utilizând strălucirea sa în cultură, prestația civică deosebită, armonia rafinată, dar, mai ales, prestigiul profesional câștigat prin munca asiduă și pasiune fără limite.

Pasiunea pentru arhitectură a transmis-o elevilor săi, chiar

prin aerul ce-l respira atunci când era în tumultul creației sau dezvolta o idee sau dogmă în fața acestora.

Cu noi, elevii, era exigent, niciodată aspru sau furios.

După terminarea facultății, fiecare dintre noi a devenit, uneori fără să realizeze, purtător al harului acestui profesor fără egal, în lucrările realizate. Sunt unul dintre elevii purtători, fără rezerve, ai acestui har, un trăitor al neliniștilor creației în arhitectură, al muncii fără rezerve și al deschiderii spre înnoire, modernitate și expresivitate a formelor, în spiritul specificului acestui popor.

Aceasta este marea lecție a Excelenței Sale, academician prof. arh. Octav Doicescu, transmisă tinerilor arhitecți de astăzi și din timpuri ce vor urma.

S-a născut în 1902 și nu va muri NICIODATĂ!

LA MULȚI ANI, REVISTA „ORAȘUL”! APARIȚIA 50

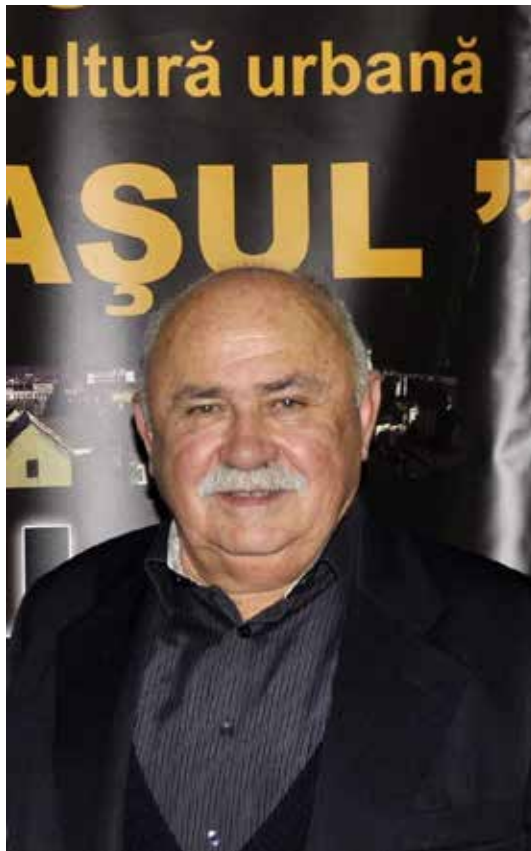
AUTOR: Ioan-Aurel POP

„Orașul” este un monument nemuritor, ridicat în cinstea Clujului de arhitectul Ionel Vitoc. În altă cuprindere, „Orașul” este o revistă de cultură urbană din Cluj-Napoca, lansată în anul 2006, coordonată de Ionel Vitoc, președintele Fundației Culturale „Carpatica”.

Publicația, constituită din două părți (prima jumătate fiind dedicată arhitecturii și problemelor urbanistice din orașul Cluj-Napoca, iar a doua culturii, literaturii și artei), a ajuns la numărul 50.

Revista are ca scop principal îmbunătățirea imaginii urbanismului clujean a arhitecturii orașului, precum și dezvoltarea acestuia ca o viitoare citadelă culturală europeană.

Revista s-a impus, de la început, în rândul intelectualilor, fiind susținută o vreme și de către Uniunea Universităților Clujene, asociație care reunește cele șase universități de stat din capitala Transilvaniei. Această impunere s-a datorat orizontului cultural larg și cuprinzător, axat pe prezent, inclusiv pe prezentul oamenilor care au trăit în trecut, dar și prestigiului colaboratorilor, personalități ale culturii clujene, românești în ansamblu și chiar europene. *Spiritus Rector* al periodicului a fost și este arhitectul Ionel Vitoc, cel care trăiește pentru Cluj, pentru arhitectură și cultură, pentru România integrată în circuitul internațional de valori. Din păcate, sprijinul comunității locale pentru această revistă nu a fost și nu este întotdeauna la înălțimea eforturilor fondatorului și nici la nivelul de așteptare a autorilor de marcă incluși în paginile ei. Totuși, entuziasmul părintelui publicației, dăruirea celor care scriu, speranța impunerii unei etici arhitecturale corecte la nivelul metropolei clujene, dorința ridicării nivelului de cultură al clujenilor și al tuturor românilor au păstrat revista în viață și o vor mai păstra și în viitor. Dar chiar și așa, cu anumite dificultăți, în cei 14 ani trecuți de la lansare, revista „Orașul” a devenit o carte de vizită onorabilă, o adevărată efigie a realității noastre edificate din materiale de construcție, dar și din materiale de spirit. La mulți ani!

Fondatorul, editorul și autorul - arh. Ion VITOC

Autor: Vasile MITREA

În aprilie 2006, apărea primul număr al revistei de cultură urbană „ORAȘUL” ca organ de manifestare a Fundației Culturale „CARPATICĂ” și al unui grup de scriitori, publiciști și oameni de cultură, urmărindu-se crearea unui „climat intelectual propice tuturor manifestărilor novatoare, să creeze o atmosferă, o stare de spirit pentru toți cei care au ceva de spus”. Evident, așa cum afirma și arh. Ionel Vitoc (președintele Fundației Culturale „CARPATICĂ”), un titlu ca „ORAȘUL” era cel mai potrivit, pentru că este locul unde specia umană a făcut salturile de cunoaștere, ce au condus-o la actualul stadiu de civilizație, dar și unde a cunoscut „... speranța și dezamăgirea, urcușul și prăbușirea, adăpostul și vulnerabilitatea ... locul în care te realizezi (și) libertatea ființei” (Ionel Vitoc). Deci un orizont foarte larg față de alte publicații ce au optat doar pentru o direcție. Ca o recunoaștere a valorii sale, revista a obținut din anul 2015 efigia Uniunii Universităților clujene, iar din 2018 pe cea a Uniunii Scriitorilor din România. După o trecere în revistă a numerelor apărute până în prezent (2006-2020), se poate afirma că multe din intențiile de început au devenit realități: poezia s-a întâlnit cu muzica, designul s-a întâlnit cu arhitectura și urbanismul, istoria s-a întâlnit cu personalitățile panteonului transilvan sau cotidianul cu viitorul ș.a.m.d.

Deci, o paletă largă de teme, capabilă să incite la discuții, atitudini și chiar declanșarea unor demersuri concrete. Dar

a lipsit un contact mai intim cu publicul și, ca rezultat, o evidentă diminuare a efectelor...

Raportându-mă la profesia mea (cea de arhitect), ea n-a fost neglijată în majoritatea numerelor apărute, dar arhitecturii - ca de obicei - nu s-au lăsat antrenate în dispute pluridisciplinare - cu efecte benefice și pe termen lung - nici în paginile revistei și nici în *focul* public...

Mi-aș mai permite să mai remarc un aspect, și mă refer tot la activitatea din domeniul arhitecturii și urbanismului. În municipiul nostru își au sediul trei organizații profesionale (filiala Uniunii Arhitecților, cea mai veche, filiala Ordinului Arhitecților și biroul teritorial al Registrului Urbaniștilor din România), deci o comunitate semnificativă ca număr. Și apare întrebarea: oare cei aproximativ 800 de arhitecți din oraș (la care se adaugă numărul studenților de la Facultatea de Arhitectură și Urbanism) nu sunt interesați să-și facă cunoscute opiniile vizavi de publicul larg sau să-și confrunte preocupările cu ceilalți oameni de cultură (filosofi, sociologi, economiști, scriitori, artiști plastici ș.a.m.d.)?

De asemenea, nu trebuie uitat că orașul este un mixaj complex, unde actul edificării se adresează atât necesităților, cât și aspirațiilor cetățenilor și că organizarea acestora spațială nu poate uita o relație amiabilă cu natura (relație tot mai firavă azi) sau mărturiile reper ale trecutului.

Și totuși apariția unei asemenea tribune, revista, nu a fost considerată o necesitate, deși marile firme de proiectare din municipiu o puteau susține financiar.

CONFERINȚELE
ZOOM ALE LUI
DAN COMA„THANKS FOR THIS BEAUTIFUL
WORK OF DISSEMINATION AND
CELEBRATION OF ARCHITECTURE!”

Salut.

Cred că Einstein a avut dreptate:

CREATIVITATEA ESTE CONTAGIOASĂ. DĂ-L MAI DEPARTE!

Vă invit să fiți creativi și să ne împărtășiți creativitatea.

Și întrucât creativitatea, cred, este ademenită de creativitatea altor persoane, de ce să nu ne ademenim cu cele mai bune arhitecturi, prin lucrările celor mai buni arhitecți?

De aceea am inițiat acest MARATON ARHITECTURAL, o serie intensă de prezentări și discuții chiar în zilele în care arhitecții importanți ai acestei lumi s-au născut sau au murit.

Să le aducem un omagiu și, în acest proces, învățăm! Învață de la cei mai buni!

Să sărbătorim arhitectura și în acest fel!

Invit pe oricine s-ar simți inspirat să facă o prezentare cu privire la oricare dintre arhitecții de mai jos să o facă. Această platformă Zoom va găzdui cu bucurie evenimentul.

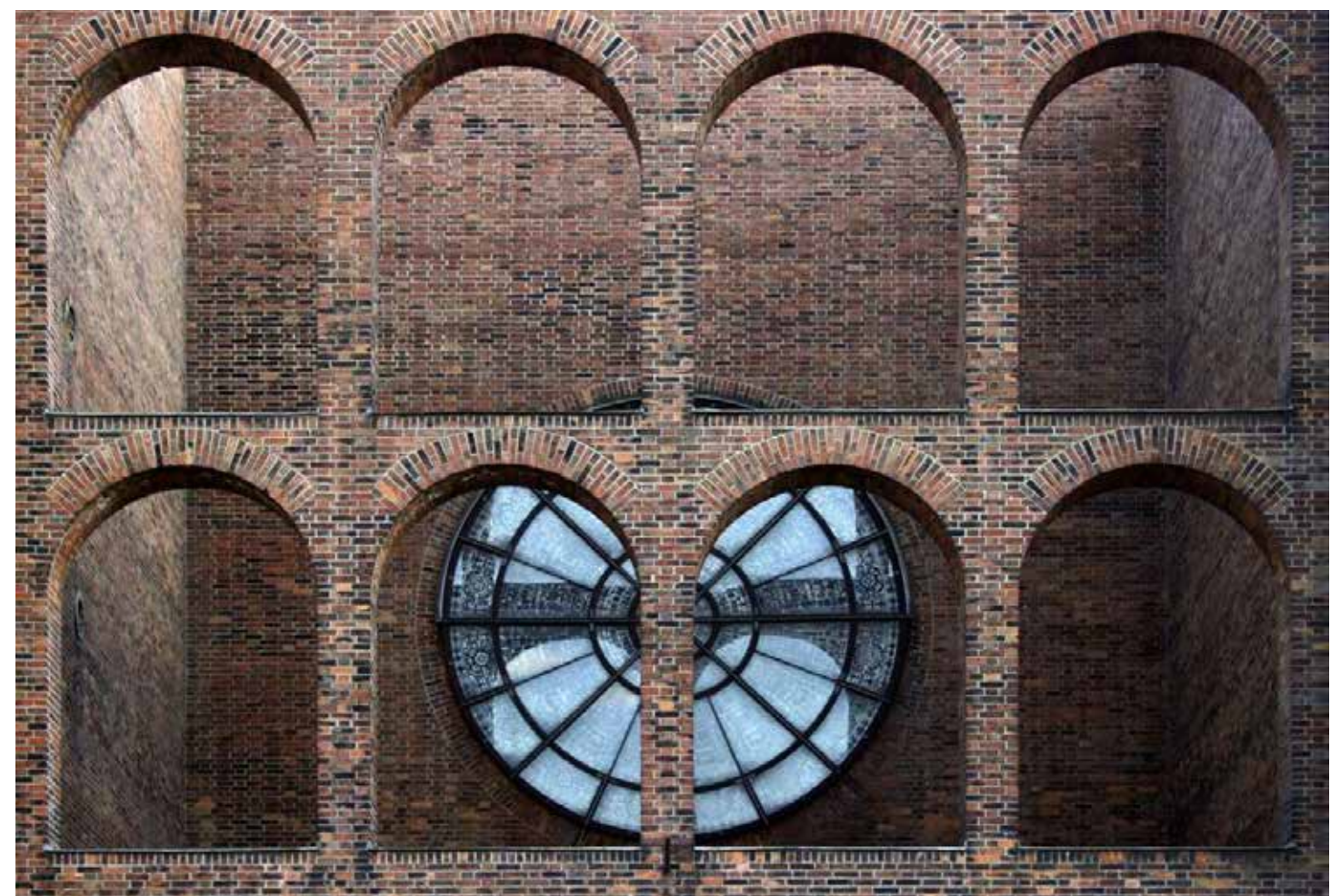
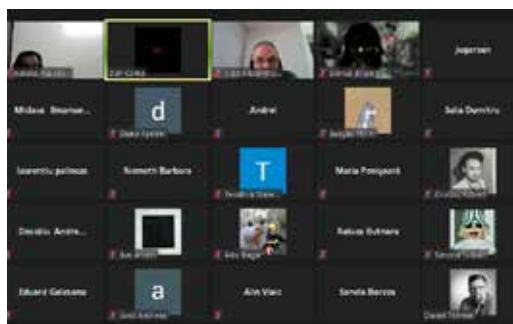
Mulțumesc!

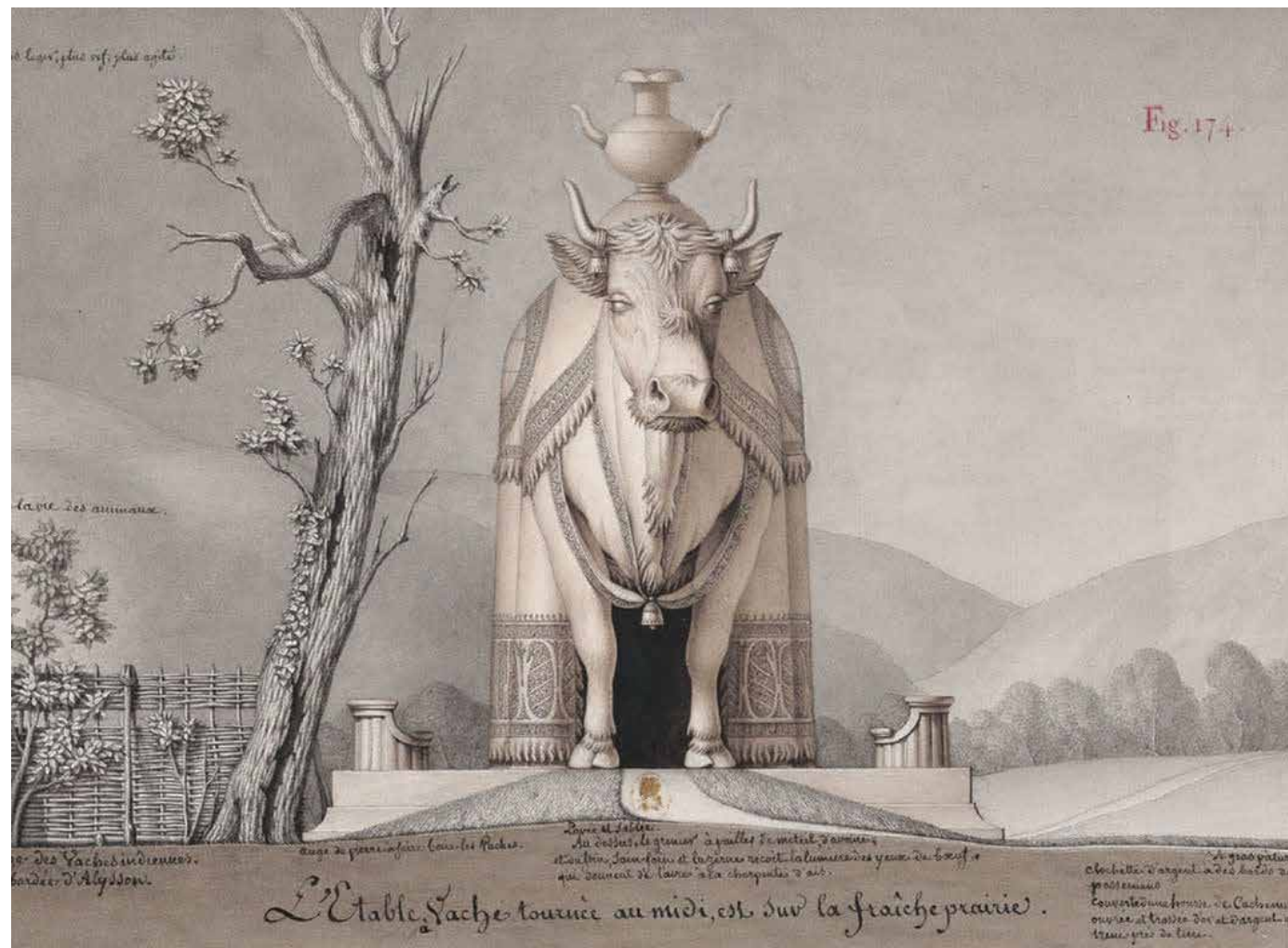
„... am început un MARATON ARHITECTURAL, constând în omagierea marilor arhitecți, exact în ziua lor de naștere sau în ziua în care au murit. În astfel de zile facem o prezentare cuprinzătoare despre arhitectul pe care îl sărbătorim, urmat de discuții.

Considerăm că este foarte important să comemorăm mari realizări în arhitectură... și în cultură, în general. În acest fel, aceste sărbători devin borne de ghidare într-o călătorie culturală și profesională care nu poate beneficia decât de ele.

Aceasta este o activitate sinceră, lipsită de orice interes comercial. Toți am beneficia dacă este o acțiune colectivă, participativă... invităm pe oricare dintre voi care ar dori să aducă un omagiu unui anumit arhitect în următoarele luni să facă asta. Poate consta dintr-o prezentare, precum cele de mai jos, sau orice alt tip la care v-ați putea gândi. Important este să aduci un omagiu celor care merită acest lucru. Mulțumesc!”

Așa își descrie domnul arhitect Dan Coma activitatea sa din acest an, care a paralizat planeta, cele aproape 200 de conferințe on-line, pe care le-a conceput și susținut, zi de zi, la ora 6 p.m. sau „18 ora Bucureștiului”. Nu în multe ocazii trebuie să facem această precizare, dar, atunci când publicul este alcătuit, în principal, din studenți arhitecți sau profesioniști care activează în Asia (Bali, Bangladesh, India etc.), America de Nord sau Sud, este o informație esențială.

Este activitatea care l-a făcut până și pe respectatul istoric și critic de arhitectură Kenneth Frampton să exclare: „Dragă Dan, încep să mă gândesc la tine ca la arhanghelul suprem care sărbătorește toate zilele de naștere ale eroilor arhitectoniști de-a lungul timpului! Cui îi pasă de Premiul Pritzker până la urmă?... Ți-am trimis cele mai bune urări pentru Anul Nou? Dacă nu, o fac acum! Kenneth”.

La conferințele sale participă, câteodată, grupe întregi de studenți-arhitecți: o întregă clasă din anul 3 de la Facultatea de Urbanism și Arhitectură din Chișinău a participat la prezentarea despre Marcello Piacentini, studenții de la Timișoara, o grupă întregă, împreună cu profesorul lor, dl Vlad Gaivoronschi.

La conferințe participă, câteodată, chiar personalitățile evocate și omagiate. Iată ce a scris Steven Holl după ce i-a fost conferit un premiu Pritzker alternativ, acordat de conferențiarul nostru: „Dragă Dan, sunt foarte recunoscător că am primit acest premiu! Și este important pentru mine că este din suflet, din București. Vom menționa acest lucru pe site-ul nostru. Asta pentru mine

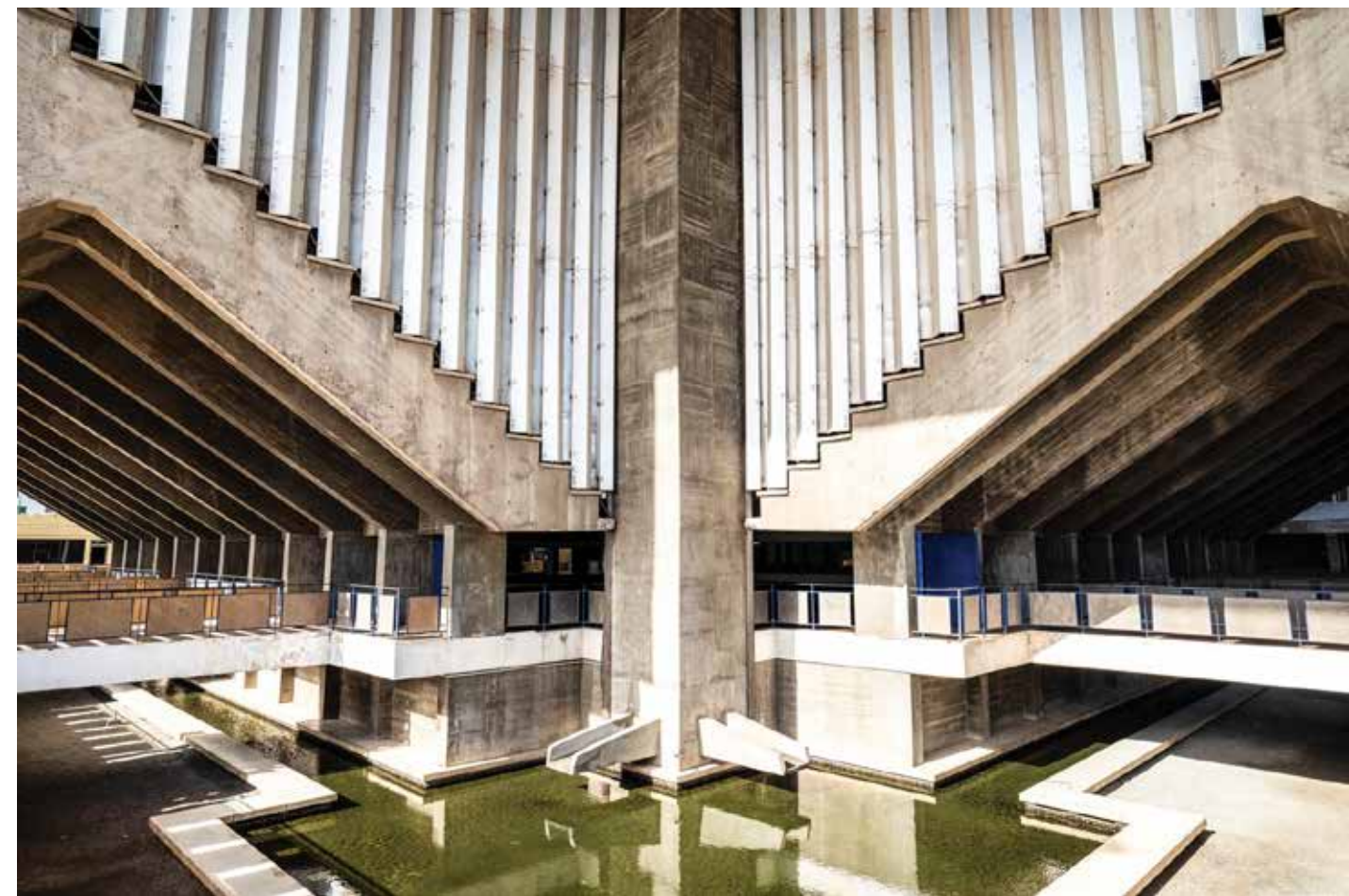
este o bucurie Lumea este într-un moment de durere astăzi, dar bucuria este mai puternică. Așa cum a scris Nietzsche: «Adâncă este durerea ei... Bucuria... mai adâncă decât Mizeria...» Steven”.

Și Jeanne Gang, cu patru birouri de arhitectură, la Chicago, New York, San Francisco și Paris, și-a făcut timp să mulțumească pentru conferință...

O arhitectă de la Roma a scris: „Thanks to you for this beautiful work of dissemination and celebration of architecture! Michelucci was a visionary and courageous architect, also extremely generous. I think rewarding him would be right. I'll make sure to attend your lecture today!”.

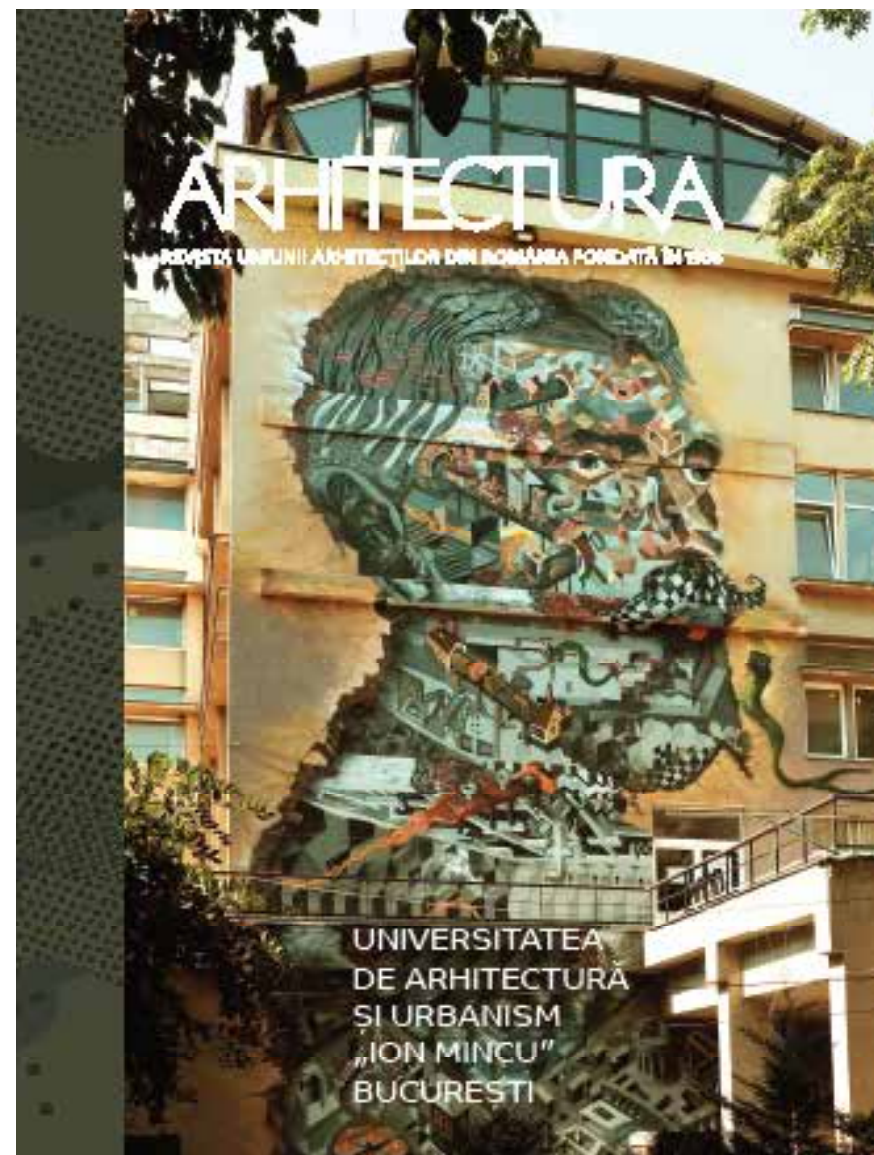
Recunoaștere, mulțumiri, interes, admirație - împărtășite public de personalități recunoscute și în devenire, de profesioniști și pasionați, ce să-ți mai dorești?

Și totuși... atât de puțini din România...

REVISTA ARHITECTURA 4 NUMERE

ARHITECTURA nr. 3 / 2020

130 de ani de învățământ de arhitectură la
UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM „ION MINCU” BUCUREȘTI

SUMAR

1. Spiritul unui loc și al unor oameni | *Marian Moiceanu*
2. Echipa de dascăli 2020
3. Tradiție, prestigiu și imagine | *Emil Barbu Popescu*
4. Despre casa-universitate
5. Despre oamenii Școlii | *Cristina Olga GOCIMAN*
6. Spații ale memoriei academice | *Sergiu NISTOR*
7. Muzeul Școlii de Arhitectură | *Claudia POPESCU, Valentin POPESCU*
8. Fragmentar de istorie post '89 | *Alexandru M. SANDU*

9. Conceptul de „școală nouă” | *Emil Barbu POPESCU*
10. Ce înseamnă să fii rector în Universitatea „Ion Mincu” | *Marian MOICEANU*
11. Ipostaze reprezentative ale vieții de student | *Andreea Acasandre, Andreea Diana Roman*
12. Diplomele de odinioară și cele din prezent | *Ana-Maria Vesa-Dobre, Georgică Mitrache*
13. Evenimente marcante ale școlii | *Georgică Mitrache*
14. O universitate, trei facultăți. Facultatea de Arhitectură. Facultatea de Urbanism. Facultatea de Arhitectură de Interior | *Horia Moldovan, Claudiu Runceanu, Oana Diaconescu*
15. Un concept unitar de dezvoltare a Studiilor Doctorale de Arhitectură și Urbanism | *Angelica Stan*
16. Școala de arhitectură - între tradiție și inovație în spațiul construit românesc | *Cristina Olga Gociman*
17. Curricula. Tradiție. Continuitate. Creștere | *Andreea Neçulescu (Popa)*
18. Proiecte și competiții: Urbasrisk. 10 ani de Solar Decathlon | *Cristina Olga Gociman, Oana Mihăescu, Adrian Moleavin*
19. 10 motive pentru care să fii student la „Ion Mincu” vs 10 motive pentru care să nu fii student la „Ion Mincu” | *Andreea Diana Roman*
20. 10 motive pentru care să fii dascăl la „Ion Mincu” vs 10 motive pentru care să nu fii dascăl la „Ion Mincu” | *Sorina-Georgiana Rusu*
21. Interiorul văzut în exterior. Câteva mărturii | *Adrian Zerva, Vladimir Arsene, Ștefania Victoria Ruse, Liviu Gligor, Ana Opris*

22. Nevoia schimbării și a continuității | *Marian Moiceanu*
23. Fotografia echipei de dascăli 2020

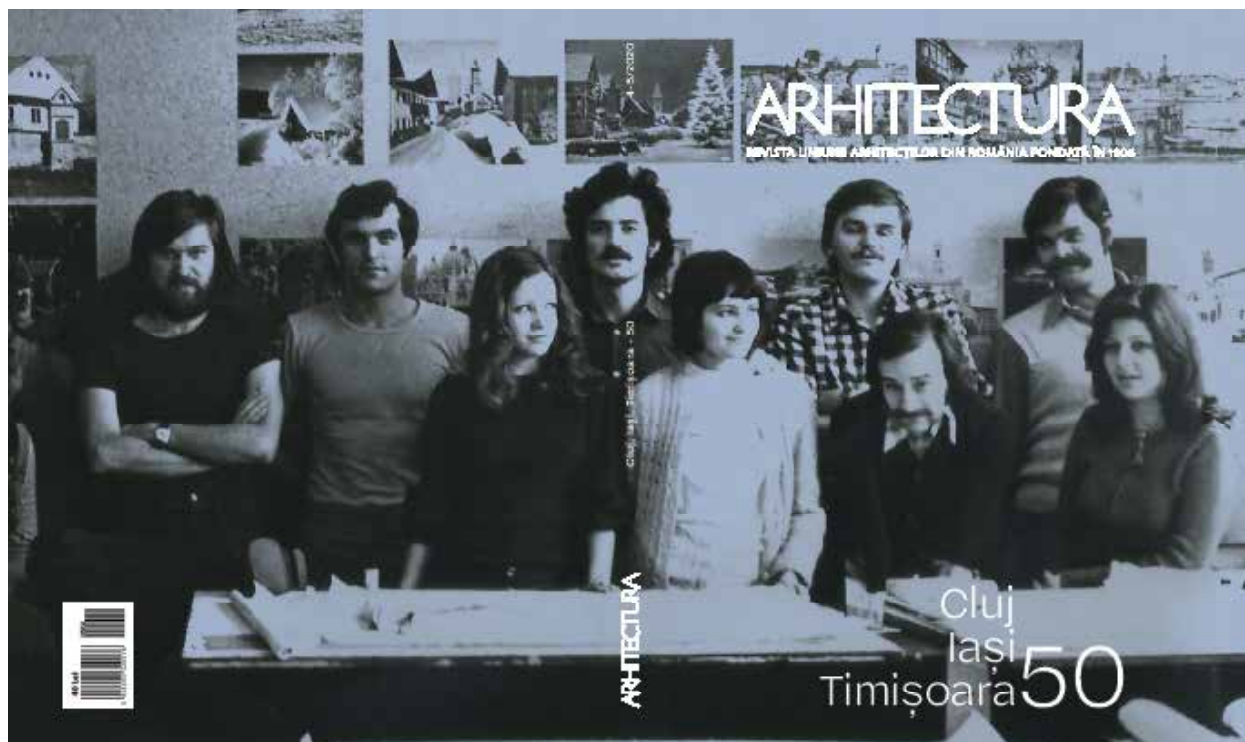
Recunoașterea

Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” București a primit **Ordinul „Meritul Cultural în Grad de Mare Ofițer”** din partea Președinției României.

Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” București a primit **Ordinul „Meritul pentru Învățământ în grad de Mare Ofițer”**, ca „recunoaștere oficială și la cel mai înalt nivel a competenței și profesionalismului dovedite de-a lungul timpului în formarea noilor generații de arhitecți, pentru contribuția avută la promovarea școlii de arhitectură românești atât în țară, cât și în străinătate”.

Decorația Regală „Nihil Sine Deo” oferită de **Majestatea sa Regele Mihai I** acordată unor instituții sau personalități marcante ce au ajuns la un număr respectabil de ani în profesie sau au realizat performanțe la nivel înalt.

Rector arh. Marian MOICEANU - „Să fii rector înseamnă o angajare responsabilă în a face lucruri. Privind cu respect la cei care au condus, în timp, această școală, nu poți să nu fii impresionat. Nume ca: Grigore Ionescu, Scanio Damian, Cezar Lăzărescu, Emil Barbu Popescu, Sandu Alexandru, Ștefan Scafa Udriște și mulți alții sunt și pentru mine repere. Aceste personalități au contribuit substanțial la consolidarea prestigiului școlii, o prezență atât de specială în peisajul universitar românesc și internațional. De aceea, ca rector, sunt motivat în a continua tradiția și a îmbogăți prestigiul universității.”

ARHITECTURA nr. 4-5 / 2020
50 de ani de învățământ de arhitectură la CLUJ, IAȘI, TIMIȘOARA
SUMAR
CLUJ-NAPOCA

1. Începutul învățământului superior de arhitectură în Cluj-Napoca | *Vasile MITREA*
2. Facultatea de Arhitectură și Urbanism. 1990-1998. 2004-2012 | *Adriana MATEI*
3. FAU-UTCN. Cronologie subiectivă 2012-2016 | *Gheorghe VAIS*
4. Cunoașterea și înțelegerea locului. 25 de ani sub egida Universității de Vară din Transilvania | *GUTTMANN Szablocs*
5. Învățarea arhitecturii la Cluj | *Șerban ȚIGĂNAȘ*
6. Promoția 50! | *Șerban ȚIGĂNAȘ*

IAȘI

7. Școala | *Dragoș CIOLACU*
8. În dialog cu profesorul Virgiliu Onofrei | *Dragoș CIOLACU*
9. Convorbire cu arhitectul Nicolae Porumbescu (1981) | *Ileana MURGESCU (TUREANU)*
10. Lecția despre cub | *Radu ANDREI*
11. Demersuri și roade ale școlii timișorene | *Andrei FERARU, Mihai POPESCU*
12. Liviu Suhar | *Ana Cristina TUDORA, Gabriel TUDORA*
13. Ce a fost, este și mai ales ce va fi. 50 de ani de Arhitectură la Iași | *Mihai Corneliu DRIȘCU, Oana STANCIU*
14. „Un chambre à sois” | *Andreea ROBU-MOVILĂ*

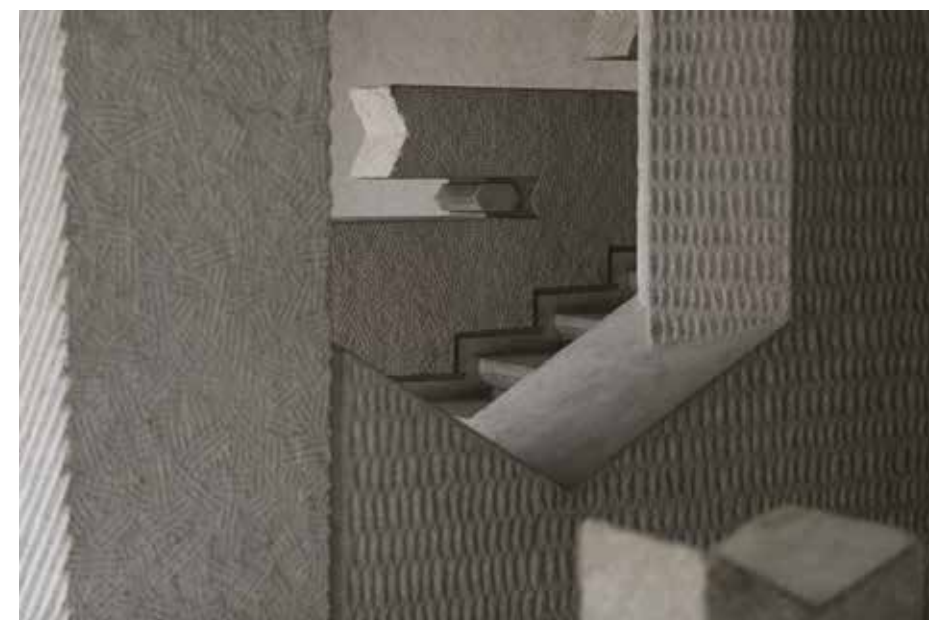
15. Confesiuni | *Ionuț DOHOTARIU*
16. A fost odată...! Pentru mine, ca niciodată! | *Gheorghe BISTRICEANU*
17. Arhitectura | *Ioana PARASCHIV*
18. Scrisoare către generații | *ZANG Han-Lu Simona*
19. Reverență către generații | *Ioana Teodora SPÎNU*
20. Creativitate și dezbateri! | *Răzvan NICA*
21. MUST | *Dragoș CIOLACU*

TIMIȘOARA

22. Școala de Arhitectură Timișoreană la vârsta de 50 de ani | *Vlad GAIVORONSKI*
23. Just another brick in the wall | *Irina Freier*
24. După 50 de ani - Facultatea de Arhitectură Timișoara. Moștenirea mea, 3 ani - trei picături cât un ocean | *Radu POPA*
25. Două expoziții... două opinii | *Teodor GHEORGHIU*
26. Demersuri și roade ale școlii timișorene | *Andrei FERARU, Mihai POPESCU*
27. 1983 - Final și de la capăt | *Vlad GAIVORONSKI*
28. 1990 - Reînființare. 1996 - Reconfirmare | *Vlad GAIVORONSKI*
29. 2000 - Maturizare. 2010 - Consolidare. 2017 - Mobilitate | *Vlad GAIVORONSKI*
30. Tinerile generații - două decenii de performanțe internaționale | *Vlad GAIVORONSKI*
31. 2020 - Amintiri despre viitor | *Vlad GAIVORONSKI*

Arh. Ileana Tureanu - „În arhitectura românească, anul 1970 este «crestat în grindă».

Anii '70 erau anii în care România începea să tragă cu ochiul spre Occident și descoperirea economia de piață, rolul provocator al concurenței și al competiției, al diversității, al descentralizării.

Pentru această schimbare de macaz, esențială era asigurarea «rezervei de cadre» care cerea un efort de modernizare a sistemului de învățământ, la conducerea căruia au fost numiți intelectuali de marcă. Pentru arhitectură, noua tendință s-a concretizat prin crearea facultăților de Arhitectură de la Iași, Cluj și Timișoara, în cadrul Institutelor Politehnice, cu durata de 3 ani. Ele s-au deschis în toamna anului 1970 și au beneficiat de participarea și sprijinul celor mai valoroși practicieni din zonă și, uneori, veniți de la București.”

CLUJ

Arh. Șerban ȚIGĂNAȘ - „... câteva sfaturi. Nu le-am formulat eu pe toate...”

Nu invidiați! Relaționați cu reușitele altora prin admirație. Așa veți putea ajunge mai aproape de ceea ce vă doriți pentru voi înșivă.

Nu credeți fără să cercetați! Trăim într-o lume în care informațiile false și mai ales impresiile superficiale domină asupra logicilor profunde.

Bucurați-vă când lucrați! Profesia de arhitect oferă satisfacții deosebite celor care o practică, fie proiectând, generând proiecte sau învățându-i pe alții. Și pentru că nimic nu iese din prima încercare foarte bine, bucurați-vă din nou... și din nou.

... E mult de lucru!”

IAȘI

Arh. Dragoș CIOLACU - „Carierea tumultuoasă a lui Nicolae Porumbescu a făcut subiectul altor analize, iar școala din Iași este unul din capitolele cele mai fecunde ale aceste biografii. În mod paradoxal nu avea atributele unui universitar - nu agrea să i se spună profesor, nu a fost, contrar uzanțelor, doctor în ceva, iar prezența lui anula orice barieră formală între dascăl și discipol. Fiecare an de studii avea câte un reper profesional, iar cel mai memorabil era practica de relevu în Bucovina sau Maramureș, un fel de ritual inițiativ într-un mediu sacru al culturii noastre tradiționale.”

TIMIȘOARA

Arh. Vlad GAIVORONSKI - „Caracterul și Forța unei Școli de Arhitectură are de a face în timp cu coerența și importanța urmelor sale, a arhitecturilor lăsate în urmă, în locurile sale de emergență în primul rând, dar are de a face și cu mesajele sale transmise la depărtare, prin cărți, lucrări de arhitectură etc. Școala de Arhitectură de la Timișoara trăiește datorită straturilor juxtapuse ale ultimelor decenii fondate într-un oraș cosmopolit, intercultural și inovativ, al cărui slogan de Capitală Culturală Europeană - *Shine your light, light up your City* - este elocvent.”

ARHITECTURA nr. 6 / 2020

ARHITECTURA SĂNĂTOASĂ
FOSTER+PARTNERS

SUMAR

1. Vizionarul Lord Norman Foster | *Ileana TUREANU*
2. Daniel și Maximilian Zielinski: „Lucrăm pentru viitor. F+P a plantat 100.000 de copaci” | *Ileana TUREANU*
3. Lumea ca spital... Dezbatere cu reputații arhitecți francezi Remy Butler, Michel Remon, Michel Beauvais și Christian Tanascaux | *Constantin GORCEA*
4. Remy Butler
5. Michel Remon
6. Michel Beauvais
7. Christian Tanascaux

Vizionarul Lord Norman FOSTER

Lumea va trece de la „eu, eu, eu” la „noi, noi, noi”

Arh. Ileana TUREANU -

„Arhitectul britanic Norman Foster, iconic pentru arhitectura high-tech, se dovedește a fi, în nebuloasa perioadă marcată de pandemia noului Coronavirus, unul dintre vizionarii care abordează problemele globale ale omenirii și arhitectura în contextul frământărilor la nivel planetar, cu determinatele și consecințele lor în plan social, economic, tehnologic.

Norman Foster cuvântează la ONU, la Forumul Primarilor, la marile reuniuni mondiale. Părerile sale sunt preluate și dezbătute de presa din întreaga lume. Implicarea sa în problemele fundamentale ale planetei nu sunt de dată

recentă, ci se referă la o activitate de mai bine de 50 de ani.

Întrebat despre importanța schimbărilor la nivelul arhitecturii, dar și al conceptelor de dezvoltare urbană, în perioada viitoare, Norman Foster a răspuns că pandemia nu va aduce schimbări neașteptate, surprinzătoare, ci va accelera tendințele deja cunoscute, dar neluate în seamă, cu seriozitate.

Arhitectura sustenabilă, practică astăzi ca excepție, va deveni tendința principală, așa cum orașele vor ocroti mai curând locuitorii decât autoturismele, spațiile verzi vor deveni un mediu cotidian de viață și transportul în comun terestru va fi înlocuit de monoraiurile aeriene, munca se va desfășura mai mult de acasă, dar și din locuri neconvenționale, alimentele vor proveni mai mult din fermele urbane etc.”

Daniel & Maximilian ZIELINSKI: Lucrăm pentru viitor

„... Ne aflăm într-o perioadă de mari încercări, însă și de oportunități neașteptate.

La *Foster+Partners*, suntem 700 de arhitecți și încă pe atâția experți care ne completează în multe alte domenii: experți în cercetare, teorie, construcții, dezvoltare, sustenabilitate, urbanism, peisagistică, antropologie, inginerie pentru toate specialitățile, design interior, design de produs, comunicare vizuală, machetare, printare, marketing, editare, publicații, licitații și multe altele.

Implicarea întregii *orchestre*, așa cum o numim noi, ne ajută să găsim soluția potrivită, indiferent de complexitatea temei.

Biroul Foster+Partners este clădit pe principiul unei comunități, iar din anul 2014, compania aparține, din nou,

în întregime partenerilor. Rezultatele sunt evidente, biroul având, în ultimii ani, un succes extraordinar, demonstrat de lucrările finalizate, cât și de nenumăratele premii dobândite - *AJ100 International Practice Award, BD Most Admired Architect - 9 ani consecutivi, Stirling Prize* și multe altele.

Într-un discurs recent, Norman ne spunea că este foarte optimist și că, în istorie, momentele de cumpănă au adus, cu ele, o accelerare în evoluția omenirii. Acest progres se manifestă în toate domeniile, plecând de la modul în care interacționăm și comunicăm, modul în care privim și respectăm mediul înconjurător, dar și arhitectura și elementele asupra cărora avem o influență directă.

Încă de la începutul pandemiei, *Foster+Partners* s-a implicat în numeroase programe menite să sprijine comunitatea. Inițiativele noastre au răspuns la necesitățile biroului și colegilor, la necesitățile sociale ale comunității, la cerințe

medicale, viziune arhitecturală și leadership. Am organizat numeroase evenimente, cursuri și workshopuri pentru a menține angajații conectați și implicați. În plus, am proiectat și fabricat mai mult de 40.000 de viziere re folosibile pentru spitalele din Londra.

Demonstrând responsabilitate socială și continuând un an de succes, biroul a înapoiat guvernului Angliei 500.000 GBP, bani primiți ca ajutor pentru angajații (în jur de 70) care nu și-au putut desfășura activitatea din cauza pandemiei.

Foster+Partners a promovat, în toți anii săi de existență, sustenabilitatea.

În 2019, *F+P* s-a angajat ca până în 2030 clădirile în care ne implicăm să fie «carbon neutral». De asemenea, *F+P* a plantat peste 100.000 de copaci pentru a compensa amprenta de carbon a biroului.”

INFORMAȚII LA ZI ȘI REVISTA PRESEI

Obligați să stăm în casă mai mult ca până acum, ne-am orientat preocupările și spre lectură, filme, programe tv, presa audiovizuală, activități casnice. În perioada pandemiei, cu toții am avut nevoie de lecturi care să ne mai mute gândul de la realitatea dramatică la lumi mai bune, la informații pozitive, la speranța că „după” vom călători, vom vizita, ne vom relaxa.

Sigur, cărțile și filmele de calitate au fost cele mai căutate. Constat cu satisfacție că presa scrisă aduce și ea informații, știri, reportaje, documentare de bună calitate și interesante. Inițiativa de a pune la un loc informații de calitate într-o revistă a presei zilnice, pe care să o transmitem membrilor, a fost o idee bine primită și apreciată.

Autor: Adriana TĂNĂSESCU

Indiferent de cine ar face o revistă a presei, selecția surselor, a articolelor, a documentarelor sau a știrilor este una subiectivă. În această selecție subiectivă trebuie, și s-a și întâmplat, să existe preocuparea de a aborda, în primul rând, informații din domeniile culturale. Nu am omis nici informațiile de interes general.

Presa scrisă zilnică, dar și cea săptămânală, culturală sau mai puțin culturală, nu acordă prea mult spațiu domeniilor arhitecturii și urbanismului și nici măcar profesiei de arhitect. După o perioadă de 10 luni în care zilnic am „răsfoit” ore multe presa scrisă, mi-am consolidat și mai mult părerea că, dacă arhitecții vor să afle informații consistente despre arhitectură sau urbanism ori discipline conexe, trebuie să citească revistele de specialitate românești și străine, să consulte site-uri de specialitate sau alte surse din domeniu.

Fiecărui număr al revistei presei am alocat timp suficient și răbdare, de aceea cred că nu am ratat multe articole din domeniu. În toată această perioadă am selectat articole de pe Platforma Digitală a Comunității de Arhitectură și Urbanism EUROURBANISM. Platforma online abordează subiecte foarte bune și transmite informații de bună calitate. Am apreciat, și cred că au apreciat și cititorii revistei presei UAR ori cei care accesează direct sursa, articolele dedicate unor tineri arhitecți care își exercită profesia sau cele dedicate unor tineri, arhitecți sau de alte profesii, care îndeplinesc funcții publice în domeniul arhitecturii și urbanismului ori articole cu și despre arhitecți care dețin funcții în organizațiile profesionale din domeniu. La fel de interesante sunt și articolele care informează publicul, specializat și nespecializat, despre proiecte, programe, politici din domeniile arhitecturii și urbanismului, din România și din străinătate.

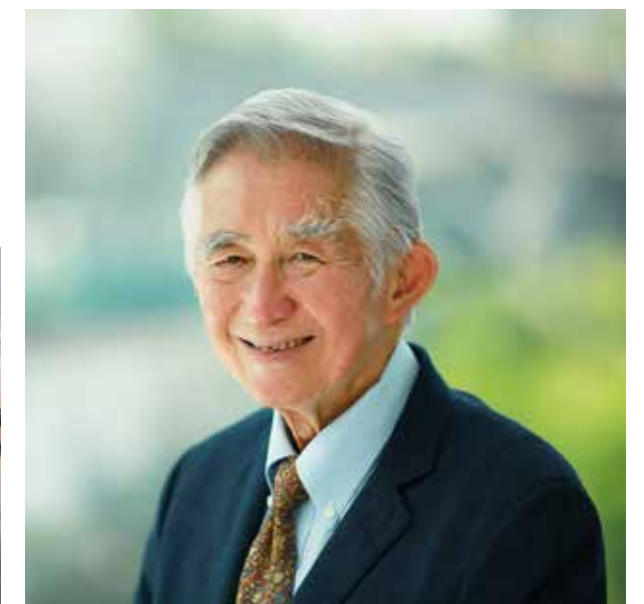

„Arh. Claudiu Salanță, arhitect-șef, Consiliul Județean Cluj: Tendința actuală este de a păstra și îmbunătăți clădirile existente” - articol publicat în 21 dec. 2020

„Arh. Sorana Tulbure: La locuințe, trendul este unul minimalist tradițional” - articol publicat în 11 dec. 2020

„Ing. Marius Șoflete: În pandemie, mulți oameni s-au îndopat cu tehnologie și au vrut automatizări în casă” - articol publicat în 7 dec. 2020

„Liu Thai-Ker, părintele modernizării orașului Singapore, despre cum crezi un oraș sustenabil” - articol publicat în 7 sept. 2020

„Emil Ivănescu (OAR București): Patrimoniul istoric este pus la încercare printr-o intervenție în vecinătatea imediată a Casei de târgoveț” - articol publicat în 20 aug. 2020

Presa națională nu a fost singura spre care m-am îndreptat. Am găsit în presa locală articole, informații sau știri foarte bune privind protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național, privind evenimente culturale deosebite care au avut loc la nivel local, informații despre personalități culturale ale locurilor, despre obiective cultural-turistice importante, despre ce mai fac sau nu fac autoritățile locale în domeniile care ne interesează.

În ziare sau reviste locale, site-uri sau alte publicații din unele județe, precum Suceava, Sălaj, Neamț, Constanța, Hunedoara, Sibiu, Harghita, Vâlcea, Alba, am găsit articole și documentare de foarte bună calitate și, mai întotdeauna, acestea au cam același sau aceiași autori.

Publicația „Gazeta de Maramureș” acordă spațiu subiectelor din domeniul arhitecturii, urbanismului, politicilor în domeniu. Cred că în acest loc arhitecții și autoritățile au interes în a promova și comunica publicului proiectele, programele, informațiile care au impact asupra calității vieții. Din „Gazeta de Maramureș” am aflat că „Breasla arhitecților a simțit nevoia inițierii unor acțiuni în sensul păstrării și, ulterior, promovării stilului arhitectural tradițional maramureșean”.

„Proiect inedit de revitalizare a satului maramureșean - Arhitectura revine la stilul tradițional” - articol publicat în „Gazeta de Maramureș” din 19 septembrie 2020

Am identificat informații și știri excelente în publicații din Harghita și Covasna. Despre proiectul unic în România - cooperarea între patru județe pentru a realiza PUZ-ul Munților Călimani-Giurgeu ((Harghita, Mureș, Bistrița-Năsăud, Suceava) - proiect la care arhitecți, urbanisti și alți profesioniști s-au angajat să participe spre a fi pus în practică.

Din Hunedoara și Vâlcea, din câteva publicații, mai bine spus de la câțiva jurnaliști inimoși și iubitori ai patrimoniului și arhitecturii românești, am preluat informațiile despre monumente istorice care se degradează pentru că întârzie fondurile necesare demarării procesului de restaurare. Am preluat și veștile bune, veștile care arată publicului larg cum arhitecții inițiază și implementează proiecte și programe de salvare a patrimoniului cultural național.

Vila Ivanovici

„Minunea de Crăciun întâmplată la Vila dantelată din Băile Govora” - articol apărut în „Adevărul de Vâlcea” în 25 dec. 2020. Proiectul este inițiat de arhitecții Radu Tîrcă, Ștefania Hîrleață și Raluca Zaharia. Ștefania Hîrleață și Radu Tîrcă au obținut anul acesta finanțări pentru o clădire de patrimoniu și un foisor istoric și au realizat proiectele pentru restaurarea altor monumente fanion ale orașului Băile Govora. Ei lucrează într-un birou de arhitectură din București, condus de Ștefan Simion și Irina Meliță, și toți cinci vor reprezenta România la Bienala de Arhitectură de la Veneția din 2021.

„Mie mi se pare că generațiile noi sunt din ce în ce mai conștiente că ele trebuie să-și speculeze prezența la universitate, să o folosească la maximum. Tinerii sunt din ce în ce mai eficienți și mai performanți. Asta este impresia mea. Există așa niște clișee care zic că nu mai sunt tinerii care erau pe vremuri, care erau atunci, nici învățământul, mie nu mi se pare așa. Mie mi se pare că de la o generație la alta sunt mai în pas cu timpul, sunt absolut surprins de viteza cu care noii studenți reușesc să folosească softuri 3D”, spune Ștefan Simion (Știrile PRO TV - „Ștefania și Radu, tinerii care salvează monumentele din Băile Govora”)

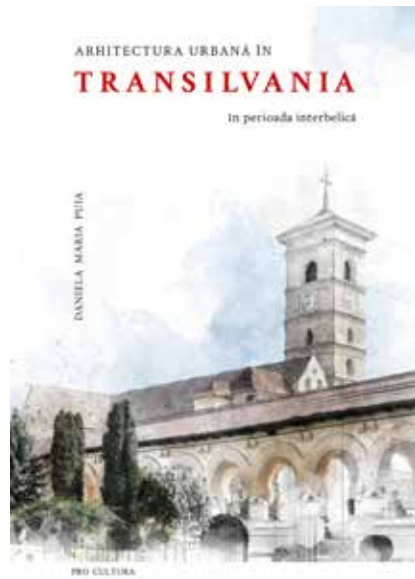

Foto: Daniela PUIA

O LUCRARE DE REFERINȚĂ

Autor: Nicolas Mircea LUPU (Elveția)

Cred că arhitectura din Transilvania nu a ocupat locul care i se cuvine în istoria scrisă a arhitecturii din România. Este, în același timp, îmbucurător faptul că lacuna aceasta este pe cale de a fi remediată. Mărturie sunt numeroasele referințe, în majoritate recente, prezente chiar în lucrarea la care ne referim. Este vorba, adesea, de studii privind aspecte locale sau limitate în timpul istoric.

Lucrarea arhitectei Daniela Puia - reluând și amplificând o teză de doctorat - trecută, deci, prin numeroase „filtre” - are ca prim merit faptul de a se prezenta ca o sinteză, care - nefiind (încă) exhaustivă - prin efortul documentar, materialul faptic, relevanța analitică se situează deja ca un binevenit aport la completarea „frescei”, în continuă aprofundare, a istoriei arhitecturii din România.

Faptul că este vorba de anii 1920-1940, perioadă crucială a întregirii teritoriului național, nu face decât să-i sporească interesul.

Subliniez, în al doilea rând, alegerea titlului lucrării. Afirmarea întimei legături între arhitectură și oraș („... un oraș frumos înseamnă o bună arhitectură și reciproc” - Aldo Rossi) constituie o solidă bază pentru un discurs coerent privind arhitectura și urbanismul liber de polemici partizane.

Primul capitol - „Contextul general al Transilvaniei interbelice” - reușește să situeze cu acuitate specificitatea obiectului istoric. Este, în același timp, o bună ocazie de a aprecia universul ideatic, cât și cel stilistic-literar al autoarei: cuprinzător și în același timp esențial, limpede, precis.

Capitolul al doilea - „Arhitectura” - aduce o importantă documentație, unde planuri actualizate, fotografii recente, informații despre arhitect și (eventual) constructori contribuie la o identificare de prim nivel, deja relevantă, ținând seama de cantitatea referințelor. Dincolo de structurarea pe funcțiuni, programe, tipuri, care ușurează accesul, se găsește fundalul mereu prezent al contextului, cu complexele specificități locale, puse în evidență cu pertinentță și subtilitate.

„Arhitecții” se intitulează al treilea capitol. Este locul unde întâlnim - asemeni primului capitol - enormul efort consimțit de statul român pentru a face să funcționeze angrenajul politic, social, administrativ, juridic din teritoriile recuperate. Este, de asemenea, locul unde se pot observa interferențele „individului-arhitect” cu numeroși factori: politici, religioși, etnici, de formație profesională, sociali, de aderență la mișcări și curente sau de simpla conștiință.

Cartea se citește cu interes. Pot spune, cu plăcere! Ea lasă impresia unui „tot” bine stăpânit și încheiat.

Toată partea de „anexe” și, în special, tabloul recapitulativ cu integralitatea operelor documentate își vor păstra utilitatea chiar și în vremuri mai obsedate (dacă se poate) de „imediate” decât cele de astăzi.

TRANSILVANIA MULTIETNICĂ ȘI MULTICONFESIONALĂ

Autor: Maria MĂNESCU (redactor editura UAUIM)

Pentru arhitecți, istorici și cercetători deopotrivă, Transilvania multietnică și multiconfesională a fost întotdeauna un subiect preferențial. Transilvania rurală, a satelor săsești, cu bisericile și cetățile lor fortificate, a fost descoperită și redescoperită de câteva ori în ultimii ani. Nu același lucru se poate spune despre Transilvania urbană, cercetările existente limitându-se la orașele medievale. În istoria tumultuoasă a Transilvaniei, prea puțin cunoscută este perioada interbelică, când dezvoltarea și modernizarea orașelor sale se distinge prin caracteristici specifice, generate de înlocuirea sistemului politic, administrativ și instituțional anterior, de modificarea ordinii sociale. Arhitectura urbană a Transilvaniei interbelice reflectă toate caracteristicile specifice regiunii și oferă o imagine complexă și integrată a istoriei locale, înscriindu-se totodată în curente practice europene a timpului.

Cartea de față este rezultatul strălucit al unui studiu care și-a propus documentarea, analiza critică și prezentarea practicii arhitecturii urbane în Transilvania anilor interbelici (1919-

1940), studiu încheiat în anul 2019 prin susținerea tezei de doctorat cu același titlu, la Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” București.

Daniela Puia, arhitectă mai pasionată de studiu și cercetare decât mare parte a generației ei și mai ardeleană decât recunoaște că este, s-a aventurat pe un drum nedeștăluit, insuficient cercetat și documentat. A fost încurajată în demersul ei temerar de un alt arhitect ardelean prin definiție, profesorul Nicolae Lascau, care i-a supravegheat zbaterea tezei de doctorat, la început ușor neîncredător

EVENIMENT EDITORIAL MAJOR

Autor: Mircea OCHINCIUC

Civilizațiile au o istorie scrisă în documente, dar și una scrisă „în piatră”; ea stă mărturie urmașilor peste ani și pe ea suntem datori să o impunem respectului tuturor, îmbogățindu-i valorile.

De ce s-ar cuveni să parcurgă cât mai mulți cititori paginile acestei cărți?

INEDITUL

Autor: Nicolae LASCU

Trebuie subliniat, încă de la început, ineditul cercetării în raport cu studiile de istoria arhitecturii de până acum, într-o direcție prea puțin cunoscută până în prezent. [...] Daniela Puia demonstrează cu multă claritate că arhitectura mediului

în ambiția și forța autoarei de a duce la bun sfârșit un demers atât de curajos și dificil, apoi, treptat, cu răbdare și interes.

Dar cartea nu se limitează la teza de doctorat. După susținere, a urmat o vară întreagă de peregrinări ale autoarei pentru o documentare fotografică la fel de serioasă precum cercetarea inițială. Rezultatul este un volum consistent în informații, prezentate impecabil din punct de vedere grafic și estetic, o carte elegantă, marcată de sensibilitatea și discreția autoarei.

Este un eveniment editorial major, pe care îndrăznesc să-l consider și un instrument-model pentru cei ce se vor încumeta să extindă aria de investigație, completând astfel hiatusurile din puzzle-ul arhitecturii moderne a României.

Reduce în atenția contemporanilor nume și opere ale arhitecților interbelici, pe nedrept uitate de memoria colectivă și, mai grav, absente din publicațiile breslei sau din cultura noastră profesională. Pune în lumină amplitudinea și modernizarea cadrului urban edificat, prin care țara noastră, într-o perioadă relativ scurtă, a reușit să aspire la un loc respectat în primele rânduri ale națiunilor europene.

urban transilvănean este un barometru foarte sensibil și real al dezvoltării și transformărilor modernizatoare ale Transilvaniei după Marea Unire. [...]

Cartea aduce numeroase informații importante, necunoscute până în prezent, asupra arhitecturii din Transilvania interbelică și a profesioniștilor activi aici, înscriind practica profesională din provincie în contextul general al întregii țări, constituindu-se astfel ca un studiu de referință pentru orice lucrare viitoare.

PLECAT ȘI TOTUȘI...

Autor: Viorica CUREA

VASILE ALBOI-ȘANDRU (1935-2020)

Arh. Alboi-Șandru Vasile, plecat de curând dintre noi, rămâne totuși prezent în amintirile noastre, amintiri pe care timpul nu are putere să le ștergă.

Începutul primului an de facultate, în toamna anului 1953, parcă a fost ieri. Noi, cei puțini veniți din provincie, majoritatea fiind bucureșteni, aveam prilejul să ne cunoaștem mai bine la „cantină”. Imaginea lui Vasile se distingea prin ținuta înaltă, suplă, cu o privire caldă, blândă și prietenoasă, iar vorba cu un ușor accent din dulcele grai moldovenesc. Așa îl păstrez în amintire și, din ultima imagine de la întâlnirea colegilor noștri, pe care am avut-o în iunie 2019. Timpul nu i-a schimbat ținuta și maturizarea cu barbă i-a dat și mai multă distincție. Discret, nu vorbea de realizările lui profesionale în calitate de autor sau de șef de proiect. În cartea promoției noastre, 1953-1959 „Afirmare profesională - amintiri”, am descoperit multitudinea și complexitatea lucrărilor realizate ca arhitect, șef de proiect și unele chiar ca șef de șantier, în execuție.

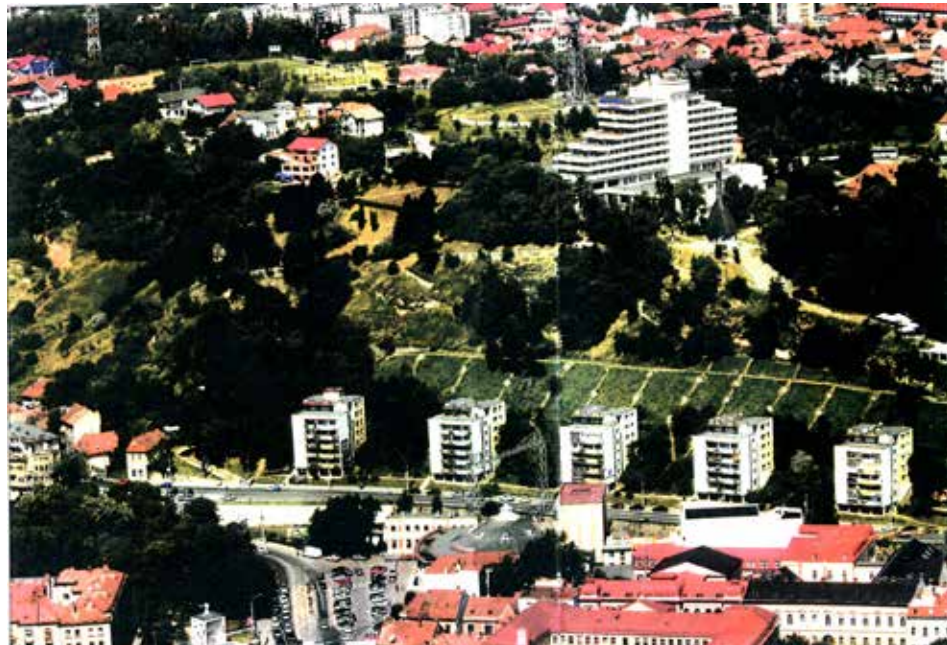
Încă din primii ani de stagiatură a proiectat locuințe în ansambluri de locuințe și dotări. În anii care au urmat, între 1962-1998, a intrat prin concurs la ISPE București, unde s-a implicat direct în programul de dezvoltare energetică al țării și în proiectarea unor importante obiective energetice ale altor țări. Impresionantă este mai ales noutatea și complexitatea lucrărilor pe care le-a proiectat, ca șef de proiect, așa cum a fost CET Paroșeni, Govora, Constanța, Năvodari - Midia, Turnul de Televiziune pentru Craiova, Pavilionul de Hidroenergetică și Energie Nucleară al Institutului Politehnic București, CNE Cernavodă, Centrele de Dirijare a Zborurilor amplasate în România, Centrul Cinematografic „Castel Film” de la Snagov etc. Chiar după pensionare a continuat să proiecteze locuințe, construcții industriale, extinderi de clădiri etc.

Magia învățământului din Școala de Arhitectură primit de la profesori de neuitat ca Mac Constantinescu - la Istoria Artelor, profesorii Piki Pătrașcu, Grigore Ionescu, Bordănache - la Teoria și Istoria Arhitecturii, Construcții cu prof. Giurgea și mulți alții, și mai ales profesorii de la atelierele de proiectare au pus temelia cunoștințelor noastre profesionale pentru o viață. O culoare deosebită au avut-o orele de desen, modelaj și acuarelă. Indiferent de natura proiectelor pe care le-am avut, de urbanism, civile sau industriale, în orice vacanță sau numai pentru câteva zile, aveam acuarele în rucsac, caietul de schițe și într-un oraș medieval, pe creste de munte, în țară sau în mari metropole în străinătate, puneam în acuarele sau în simple linii de grafică imagini de neuitat.

Printre ultimele expoziții organizate la Uniunea Arhitecților, dragul nostru coleg Vasile ne-a prezentat acuarele, grafică și povești din trecut și prezent, cu toată nostalgia pe care am adunat-o în decursul anilor. Și ne întrebăm... oare ne vom mai întâlni... și unde?

BALÁZS ZOLTAN (1930-2020)

Autor: Vasile MITREA

Arhitectul Balázs Zoltan a absolvit studiile la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” în 1956 și apoi a fost repartizat la Direcția de Sistematizare, Arhitectură și Proiectarea Construcțiilor / DSAPC Cluj unde a fost încadrat la Atelierul de Arhitectură, în cadrul căruia și-a continuat activitatea până la plecarea în Ungaria.

Zoli, pentru că așa îi spuneam noi în instituție, a fost un coleg cu multe calități: foarte bun profesionist și operativ în rezolvarea problemelor de serviciu, corect, cinstit și alături de cei care se aflau în situații dificile.

A fost un arhitect dăruit total profesiei și care, de foarte multe ori, pentru a materializa o idee ce i se părea că aduce un plus de valoare, sfida unele prevederi ale legislației și rigiditatea conducerii instituției, și ca atare activitatea sa nu se reducea la cele 8 ore zilnic.

Debutul în profesie l-a făcut, evident, prin proiectarea de blocuri, dar proiectele directive ale anilor 1950, sub mâna lui, reușeau să aibă, cât de cât, o anumită personalitate.

Au urmat proiectele pentru cele două complexuri studentești „Hasdeu” și „Observator” și mai apoi proiectul pentru Grupul Social Studentesc „Aurel Vlaicu”. În continuare, la acestea se vor adăuga clădirile destinate laboratoarelor Facultății de Chimie, Pavilionul VII al Facultății de Medicină Veterinară, corpul C de la Policlinica Universitară, Liceul de Informatică și altele.

Un loc aparte în preocupările sale pentru un limbaj plastic în cazul betonului armat va fi Centrul Teritorial de Calcul.

Dar activitatea sa s-a extins și în județele care făceau parte din regiunea Cluj (până în anul 1968).

Balázs Zoltan a fost unul din cei mai apreciați arhitecți ai deceniilor 6-8, ale secolului al XX-lea, din arhitectura clujeană.

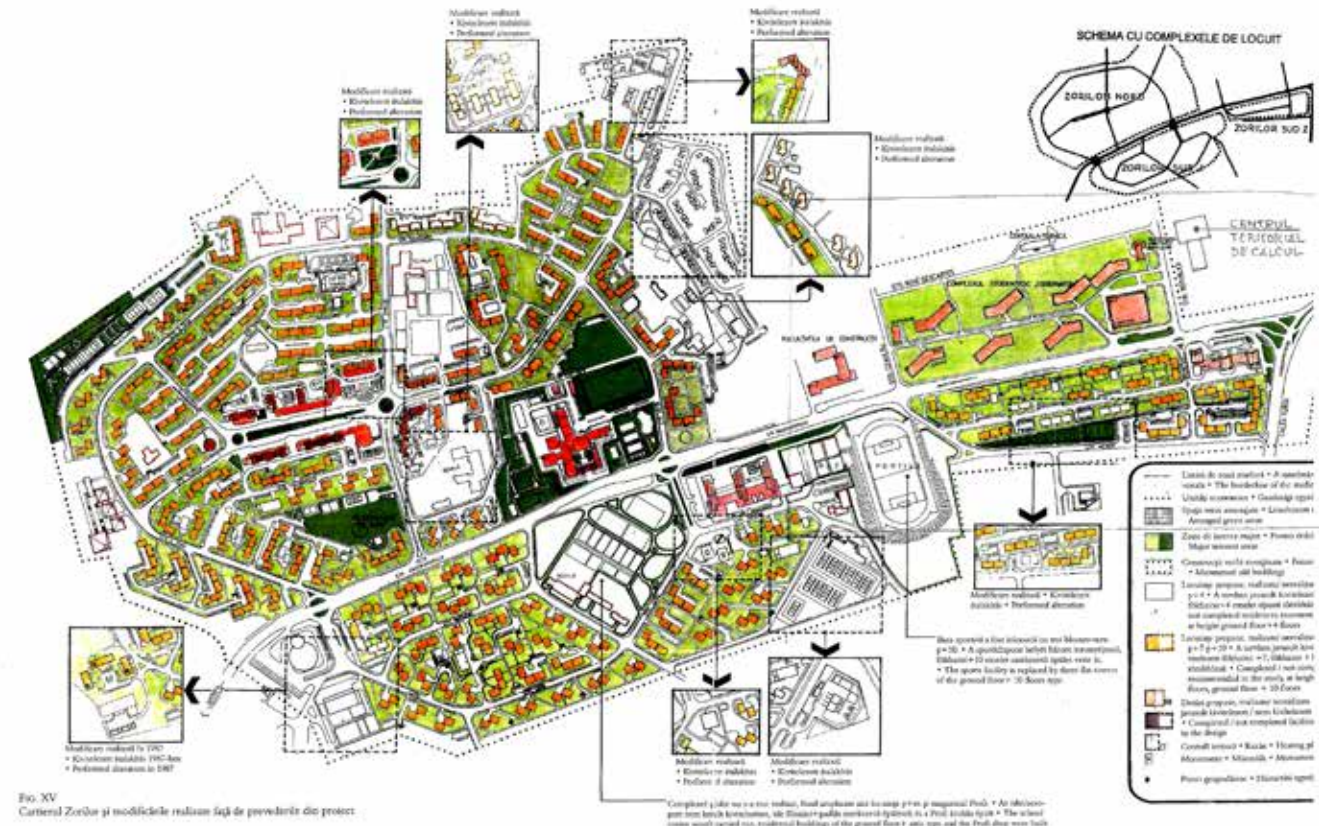
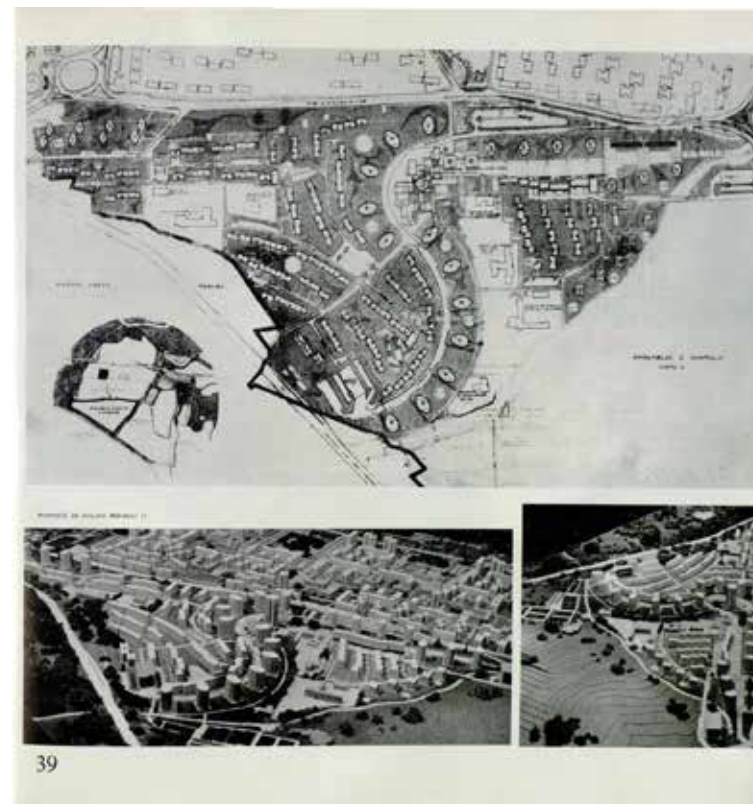

Fig. XV
Cartierul Zorilor și modificările realizate față de prevederile din proiect

39

41

LILIANA BELEA (1935-2020) LILU

Autor: Lorin NICULAE

Împreună cu Liliana Belea am făcut turul Institutului Național de Geriatrie și Gerontologie „Ana Aslan”, lucrare unde fusese șef de proiect. Spațiile concepute erau de o calitate remarcabilă, atent gândite în cele mai mici detalii. Mai mult decât atât, erau locuri care te emoționau. Bunăoară, atunci când am pășit în restaurantul inundat de lumină, m-am simțit bine, într-un mod intim, și am încercat să-mi explic această senzație. Ea venea de la alcovurile arcuite care ofereau intimitate, de la acoperișul complex al cărui luminator aducea o rază caldă în centrul spațiului, de la rafinamentul detaliilor de arhitectură și îmbinările savante ale grinzilor. M-am entuziasmat cu voce tare. Lângă mine, Liliana Belea a primit cu modestie aprecierile, ca și când nu i se datorau în niciun fel. Și atunci am înțeles un lucru foarte important, și anume că o arhitectură bună este una care face bine oamenilor și că nu poți face o arhitectură bună fără să fii bun tu însuși. Liliana Belea se pusese pe sine, cu dăruire totală, în slujba arhitecturii și nu invers. Armonia ansamblului dădea seama de armonia lumii, iar arhitectul nu era nimic altceva decât vectorul care, cu toată cultura, talentul, dar și modestia sa, dădea formă frumosului, așezând, cu discreție, două cărămizi una lângă cealaltă. Acțiunea de a modela spațiul pentru ca el să devină o metaforă ce te scoate din contingent și-ți transmite sentimentul liniștii și împlinirii excludea apriori orgoliul, atât de familiar nouă, arhitecților. Surâsul Liliane Belea, cald și plin de generozitate, închidea fără punct mesajul arhitecturii sale, iar acesta va dăinui câtă vreme lumina ne va încălzi sufletele și arcele vor continua să ne ocrotească visurile.

Autor: Oana BELEA-JACKSON

AM AVUT O COPILĂRIE DIFERITĂ

Părinții mei lucrau și nu era nimeni să se ocupe de mine după școală, așa că mama m-a crescut pe șantiere. Asta era foarte diferit față de colegii mei, care se duceau în parc, la capătul tramvaiului 5.

Am crescut pe șantiere, dar nu aveam voie să mă joc sau să ating ceva.

Am crescut și pe la Carpați. Tot cu mama. Și asta era diferit. Nici la Carpați nu aveam voie să ating ceva sau, Doamne ferește!, să mai adaug vreun soare sau norișor pe desenele altora. Era tentant. Camere întregi în care oameni în toată firea petreceau toată ziua desenând. Și asta era diferit. Primeam și eu hârtie și carioci și puteam desena ceva. Desenul, apoi, era trecut din mână în mână și supus unei corecturi. Eu, mai degrabă, aș fi coborât treptele să fug alături, în Cișmigiu, și să dau pâine lebedelor.

Mergeam la colegii de școală acasă și ei aveau case frumoase cu mobilă Bonanza, tapiserii cu Răpirea din Serai și birouri din nuc masiv pirogravat. La mine era puțin diferit. Eu nu aveam birou, aveam o planșetă. Nici pat nu aveam. Tot pe o planșetă dormeam. Mama mi-a spus ca așa voi avea spatele drept. Colegii mei îmi ziceau: ce diferit e la tine în cameră!

Colegii mei au crescut toți cu cheia de gât. Eu cu o ruletă în buzunarul de la sarafan. Mai târziu am înțeles că și asta este diferit. Nu toată lumea ține o ruleta în buzunar, zi de zi.

Am mai crescut și am avut voie să plec în vacanțe cu sandvičuri pregătite cu grijă de mama și împachetate în foiță. Eram timidă și îmi era greu să intru în vorbă cu ceilalți copii. Nu o făceam decât dacă, la ora gustării, mai zăream vreunul care scotea și el, ezitând, un sandvič învelit în foiță. Atunci știam. Și mă apropiam, pentru că știam că avem despre ce vorbi. Și el avea, probabil, o copilărie diferită.

Cel mai greu a fost în liceu. Era o regulă în casă - băieții care îmi dădeau întâlnire la ceasul de la Universitate să fie neapărat de la Arhitectură. Greu era că, apoi, trebuiau să vina și acasă să stea de vorbă cu tata. Și asta li se părea diferit, așa că nu veneau. Ar fi fost altfel dacă trebuiau să stea de vorbă cu mama.

Mamei și tatei le datorez această copilărie diferită. Fără ea nu aș fi ieșit un om fericit, pasionat și devotat. Dar diferit totuși. Oriunde aș fi, mă asigur că 2h+1=62/64.

Au mai trecut anii și mama mi-a spus: „Să nu te gândești cumva să faci Arhitectura - gândește-te la Medicină...”. Dar pentru că eram deja puțin diferită nu s-a putut.

Cel mai tare mă bucur că, alături de voi toți, aici, voi putea, în sfârșit, să văd toate acele proiecte de pe planșete și de pe șantiere terminate. Cu mulțumiri tuturor celor care au făcut posibilă această sărbătoare și marcarea a activității profesionale a mamei, enorme mulțumiri. Și-a dedicat viața acestei profesii și nu au fost întotdeauna momente ușoare. Dar noi suntem puțin diferiți, cu toții, în această profesie și le răzbim pe toate. Și dumneavoastră vă mulțumesc pentru că sunteți alături de noi, atât de numeroși și cu atâta dragoste.

Mama, sunt sigură, este azi cel mai fericit om din lume, înconjurată fiind de atâția prieteni.

Mama, acolo unde ai plecat, sper că simți dragostea noastră, atât de diferită de a altora.

Autor: Mara JACKSON

LILU ȘI PLOAIA DE STELE

Rar am întâlnit pe cineva cu o relație la fel de strânsă cu bunicii săi așa cum suntem noi, sora mea și cu mine. Întotdeauna am considerat că bunicii noștri sunt o a doua pereche de părinți.

Lilu a fost excepțional de blândă și duioasă. Bunica mea avea o poftă enormă de viață și ne-a transmis, cu bucurie și foarte multă răbdare, pasiunile și cunoștințele ei. Îi voi fi mereu recunoscătoare pentru încrederea pe care mi-a dat-o în mine. De la o vârstă fragedă, m-a învățat să desenez și a continuat să mă învețe despre artă și arhitectură, pe măsură ce am crescut. Pot spune cu încredere că nici sora mea, nici eu nu am fi cine suntem, astăzi, dacă nu ar fi fost înțelepciunea bunicii mele.

Mi-o voi aminti pe bunica în multe feluri, dar cel mai mult ca pe cineva care m-a făcut să simt că mi-a dăruit tot timpul din lume. Lilu a ajutat la formarea copilăriei mele și a surorii mele, o copilărie pe care majoritatea oamenilor ar fi invidioși. Bunica mea a făcut ca noi să iubim această țară și s-o transforme într-un ținut magic și atât de special pentru noi. Ne-a făcut să ne simțim acasă.

Una dintre cele mai plăcute amintiri ale mele a fost când ne-am trezit în mijlocul nopții, în august, cu peste zece ani în urmă. Bunica mi-a spus că ar trebui să ieșim afară să privim ploaia de stele. Nu văzusem niciodată o stea căzătoare și mă îndoiam că era chiar reală. Lilu stătea lângă mine pe balcon și, în timp ce ne uitam la un cer senin, am văzut zeci și zeci de stele căzătoare. Bunica mi-a explicat ce sunt stelele căzătoare și de ce le putem vedea. Mi-a pomenit de extraterestri și că era sigură că au venit pe pământ. Ea mi-a explicat că a fi religios nu înseamnă să crezi fiecare cuvânt din Biblie, ci este vorba de aflarea unui sens. Lilu mi-a încurajat întotdeauna curiozitatea și spiritul cercetător. Acestea sunt lucrurile care păreau minore și naturale la acea vreme, dar așa da orice să le retrăiesc.

Lui Lilu îi plăcea să călătorească, mai ales când ne putea arăta locuri care au avut o mare influență asupra ei. Am călătorit împreună în Europa și în zone îndepărtate ale României, de obicei, înghesuiți în mașini mici. Am văzut Acropola din Atena, Domul din Florența, Zidul Berlinului, Prado din Madrid și am sărbătorit Anul Nou la Barcelona. Multe dintre aceste locuri am putut să le vizitam, pentru prima dată, împreună. Mă voi simți norocoasă pentru tot restul vieții mele că am avut o minte atât de pricepută care m-a ghidat prin locuri atât de uimitoare.

Nu voi uita niciodată cei 23 de ani pe care i-am avut cu Lilu și experiențele minunate cu bunica mea. În ciuda nedreptății sorții, Lilu nu m-a făcut, niciodată, să simt nimic altceva decât iubire. Ca familie am fost învățați să fim plini de compasiune și înțelegere față de ceilalți oameni și de noi înșine. De la Lilu am aflat că lucrurile care, deseori, par importante, de multe ori, nu sunt. Am aflat cât de important este timpul pe care îl avem împreună. Aceste lecții de viață au fost probabil cel din urma act de bunătate al lui Lilu, și dacă mă alină ceva este faptul că, acum, călătorește lin, prin ploaia de stele.

Autor: Ella JACKSON

NEPOATA LUI LILU ȘI A LUI ROMICĂ

Eu sunt Ella, nepoata lui Lilu și a lui Romică. Și românescul meu nu este foarte bun, așa că îmi pare rău dacă nu mă înțelegeți.

Voiam numai să spun că sunt foarte fericită că ați venit cu toții astă-seară să o vedeți pe Lilu, să ne întâlnim și să vedeți expoziția. Sunt foarte fericită că sunt aici; am venit din Londra pentru acest eveniment care mi se pare atât de important - vorbește de cariera bunicii mele și este foarte îmbucurător pentru mine să vă cunosc sau să vă revăd pe mulți dintre voi.

It means a lot to me - acest lucru înseamnă enorm pentru mine.

Nu am exact cuvintele care trebuie, dar vă mulțumesc încă o dată tuturor foarte mult!

(cu ocazia vernisajului *Expoziției de acuarelă și proiecte* organizată la Centrul de Cultură Arhitecturală Calderon în 15 octombrie 2019)

IANOLA TRIȘCU (1925-2020)

Autor: Gheorghe VERONA

La 6 ani începe cursul primar la Școala „Romanescu” din București, urmează Liceul teoretic „Regina Maria”, după care dă Bacalaureatul și, în 1943, intră la Facultatea de Arhitectură, pe care o absolvă în 1948. Susține proiectul de Diplomă în 1949, cu certificatul semnat de arh. Grigore Ionescu - decan.

1949, an important - devine arhitect, se mărita cu colegul de serie arh. Aurelian TRIȘCU și începe să lucreze la Ministerul Agriculturii, până în 1959 când solicită transferul la Institutul Proiect București, unde va lucra până la pensionare. După pensionare va continua să proiecteze și să realizeze: biserica din Vama Veche, împreună cu arh. Aurelian Trișcu; casa preotului și clopotnița de la Mănăstirea Jgheaburi, Vâlcea; bloc de locuințe, str. Gr. Alexandrescu nr. 108 A, București; casă particulară, Voluntari; participă la lucrări de restaurare la Mănăstirea Stavropoleos.

Era pasionată de meseria pe care și-a ales-o, atentă la detalii, organizată. A tradus din engleză împreună cu arh. Ana Maria Zahariade - *Semnificație și comportament în cadrul construit*, de John Wiley & Sons.

Dornica să descopere noi locuri, pleca prin țară cu blocul de desen și tuburile de acuarelă, făcând schițe, sau în excursii în străinătate. Ultima incursiune, din care s-a întors entuziasmată, a fost la Roma cu UA în 2015, la 90 de ani.

Am cunoscut-o la începutul anilor '70, când am reușit un transfer fericit în marea familie Proiect București. Am fost repartizat la Secția 2, condusă de arh. George (Dodo) Mularidis, în colectivul domnului arh. Dinu Hariton. Primul contact a fost într-o dimineață când cineva cu un pas grăbit și hotărât a intrat pe ușa atelierului. Eram cu capul în planșetă și am auzit o voce clară, un bună dimineața apăsător și apoi către dl Hariton: *Dinule, poți să-ți aduci aminte de...* și a urmat o întrebare legată de ansamblul Drumul Taberei. M-am întors spre Mișu Berteș și l-am întrebat cine a fost. Mi-a spus: este doamna Trișcu, are un colectiv la etaj, cu Irina Vereș și Coca Barna. Era un colectiv eminent feminin din care mai făceau parte Aurica, Gabi, Nora și Tanța, toate crescute perfect pentru procesul de proiectare sub ochiul exigent al dnei Trișcu. Erau anii în care începuseră celebrele îndesiri ale ansamblurilor gândite generos cu spații verzi ajunse la prima tinerețe, cu zone libere destinate pentru viitoare funcțiuni necesare; erau, practic, modele de urbanism european ale acelor vremuri.

Ianola și Aurelian TRIȘCU

Biserica Vama Veche

La etaj, pe planșetele întinse, am văzut pentru prima oară un plan de ansamblu al unui cartier rezidențial al Bucureștiului. Era Drumul Taberei. Săptămâni întregi planul a stat întins și în jurul lui se purtau discuții nesfârșite, cu tot felul de propuneri de amplasamente pentru posibilele îndesiri. Ianola, Irina și dl Colea, cu cartonașe tăiate după forma secțiunilor tip, care erau la modă în perioada aceea, căutau cele mai blânde intervenții pentru a nu polua un ansamblu gata croit. Când se ajungea la un consens, pentru un mic colț al cartierului, Ianola îi chema pe dnii Hariton și Nădrag. Începeau discuții interminabile și totul se lua de la capăt. Finalul era: *Hai să ne hotărâm la o soluție și repede în CTE*. Noi, cei de jos, băieți înalți, eram chemați în ajutor pentru înșirarea planurilor de ansamblu. Nu apucam să terminăm și primii membri apăreau cu mare poftă de a căuta pricini: *Ianola, da' de ce nu îl pui invers...; Irina, cum nu v-ați gândit să...; Colea și Hariton au văzut...?* Urmau discuții la nesfârșit, fiecare încercând să ofere soluția ideală. Plecau cu zeci de recomandări trecute în P.V. care sosea a doua zi la secție. În final, Ianola și Irina definitivau planul, care pornea să parcurgă toate comisiile până se obținea OK-ul final. Din clipa aceea începea proiectarea, care era o bucătărie infernală, până la predarea la ediție a întregului pachet care urma să fie ridicat de DGDAL sau ICVL. Victoria finală era P.V. de recepție pe care Ianola, cu tact și multă răbdare, reușea să-l obțină de la dna Bărbulescu.

Dar tot în cadrul procesului de proiectare, vrând, nevrând, soseau sărbătorile de Crăciun, de Paște sau orice altă ocazie când se putea profita pentru o mică agapă. Noi, colectivul de jos, numai băieți, eram veșnic invitați ba la sanitare, ba la electrice și bineînțeles sus, la dna Trișcu. Sunam să aflăm pulsul pregătirilor, ne rugam să mai avem un pic de răbdare că au o predare la ediție și că nu durează mai mult de jumătate de oră. Când primeam semnalul, în frunte cu Gelu Nădrag, Nelu Moscu și noi cei tineri, porneam la etaj. Deschideam ușa și o masă lungă, din ușă până în fereastră

plină cu toate bunătățile și alături de ea toate doamnelor, mândre și pline de zâmbete, ne poșteau să luăm loc. Dna Trișcu observa imediat lipsa dlui Hariton și întreba: *Unde este Dinu?* Și răspunsul, de fiecare dată, era aproape același: *vine, a rămas să termine o corespondență urgentă*.

Erau cele mai plăcute momente ale „proiectării”, unde toți ne simțeam egali, toată lumea se destăinuia, aflai povești care nu trebuiau aflate, eram invitați la dans de fetele care de abia așteptau ocazia și toată această atmosferă lăsa amintiri de neuitat. Ianola a fost de fiecare dată prezentă și rămâne în istorie alături de noi TOȚI!

După mai bine de 20 de ani de la despărțirea noastră de Proiect București m-am hotărât să adun o dată sau de două ori pe an colegii cu care am fost aproape și de care ne legam nenumărate amintiri. Ianola a fost alături. Îmi aduc aminte ca și acum, când i-am lansat invitația, m-a întrebat cu jumătate de glas dacă poate să vina și cu Aurel. Bineînțeles că a fost acceptat și de fiecare dată au fost încântați. La câteva dintre întâlniri, o răceală sau o stare proastă i-a împiedicat să vina și își exprimau regretul că nu ne pot fi alături. I-am întâlnit deseori la vernisaje, lansări de carte, simpozioane și comunicări la UA și cu alte ocazii, în diferite locuri. Trist, dar odată cu înaintarea în vârstă, mulți dintre colegi s-au stins, iar alții nu au mai fost în putere să spună un *da* la o nouă întâlnire.

Pentru mine, Ianola Trișcu rămâne o persoană plină de simplitate și modestie, discretă și în același timp puternică și determinată, cu o conștiințiozitate dusă la extrema cu care își practica profesiunea.

Era un om de excepție, încărcat de credință. I se potrivește perfect expresia „*Un pom scuturat de toate relele*”.

Mă consider un fericit că am avut șansa să întâlnesc asemenea oameni, pe Doamna și Domnul Trișcu.

Căpitanul de rezervă arhitect Nicolae Georgescu
(Colecția maestrului sculptor Petre-Dedy Georgescu, nepotul
arhitectului). Sursa foto: Comandor dr. Marian Moșneagu, op.
cit., 2015, p. 46

Autor: Sidonia TEODORESCU

ARHITECTUL NICOLAE GEORGESCU (1892-1987)

Arhitectul Nicolae (Niculae, Nicu) Georgescu s-a născut la București, la 17 noiembrie 1892, a urmat școala primară în București între anii 1899-1903 și Liceul „Matei Basarab”, absolvind în 1911, an în care s-a înscris la Școala Superioară de Arhitectură din București, pe care a urmat-o cu întrerupere din cauza războiului și pe care a finalizat-o în 1919, când a obținut diploma de arhitect.

În perioada 1916-1918, a fost mobilizat și trimis pe frontul de la Mărășești, făcând parte din regimentul 40 Călugăreni, cu gradul de soldat. În paralel, absolvă Școala Militară de Geniu din Iași, primind, în 1917, gradul de sublocotenent, în regimentul 1 Căi Ferate, de unde a fost demobilizat la sfârșitul anului 1918. Este numit în anul 1920 în serviciile *Direcțiunii Generale a Reconstituirii Regiunilor dăunate de război*, alături de arhitecții diplomați I. Paxino, M. Popescu, Teodor Popescu, Leon Vulcănescu, P. Pozana, Ferdinand Ficher, Constantin Cănanău, Miron Davidescu, Const. Fink (*Arhitectura*, 1920, Anul II, nr. I-II, p. 32).

În anul 1919, s-a angajat ca arhitect salariat la Societatea Construcția Modernă din București, unde a funcționat până în anul 1923 (1924), când a demisionat, deschizându-și propriul birou de arhitectură, pe care l-a condus până în anul 1938. În atelierul condus de acesta, a desfășurat „o intensă activitate profesională, întocmind proiectele a numeroase clădiri publice, multe dintre acestea contând printre lucrările monumentale, ce înfrumusețează atât Bucureștiul, cât și orașele regiunilor noastre” (Duiliu Marcu, Arhiva Uniunii Arhitecților din România, Dosar Nicolae Georgescu). A fost bibliotecar al Societății Arhitecților Români (1924, 1925, 1930), secretar al Comitetului de Redacție al revistei *Arhitectura* (1924-1925), colaborator al revistei *Arhitectura*, membru titular al Societății Arhitecților Români, membru în Consiliul Corpului Arhitecților din România, constituit în 1932 (între anii 1932-1935).

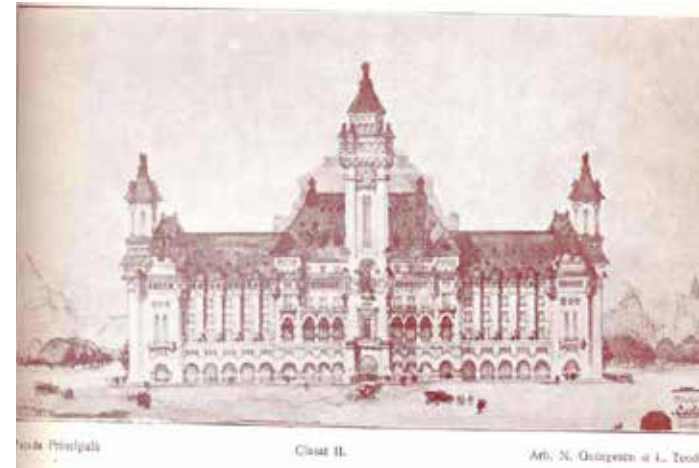
Între anii 1938-1939, a fost arhitect-șef la Societatea Construcției Civile din București, după care a fost mobilizat și concentrat la diferite unități militare până în anul 1944, cu gradul de căpitan.

Între anii 1943-1949, a lucrat diferite proiecte, împreună cu alți arhitecți colaboratori.

În 1949, s-a angajat la Întreprinderea Șantier M1 din București, în calitate de arhitect-șef. După 1950, a lucrat la Institutul de Proiectări pentru Construcții (I.P.C.), devenit apoi Institutul de Proiectări pentru Construcții și Materiale de Construcții (I.P.C.M.C.), proiectând construcții civile și industriale.

Ca o recunoaștere a meritelor sale deosebite, a fost decorat cu Crucea Comemorativă de Război în anii 1916-1918, cu Medalia Victoria și cu Ordinul Steaua Republicii clasa IV, pentru activitatea profesională în domeniul arhitecturii, iar în 1936, cu Coroana României în gradul de cavaler.

Fratele său, Pascal Georgescu (1905-1975), absolvent al Facultății de Arhitectură din București în 1933, a fost arhitect în Direcția Lucrări Noi a Municipiului București, în 1939 a fost numit arhitect-șef la Sectorul 1 Verde, după ianuarie

Arhitecții Nicolae Georgescu și Lucian Teodosiu.
Premiul II pentru Palatul Comunal din București - concurs nefinalizat.
Arhitectura, 1926, p. 59

Palatul Primăriei de Verde.
Arhitectura, nr. 1, ianuarie-martie, 1941 (număr jubiliar), p. 197

1941 a fost desemnat arhitect-șef coordonator al Capitalei, între 1949-1953, a activat ca director general arhitect pe șantierul Canalului Dunăre-Marea Neagră, apoi, arhitect-șef al regiunii Constanța. În 1961, Pascal Georgescu era arhitect proiectant șef la Institutul Proiect București, iar la începutul anilor '60 a activat în București, ca arhitect proiectant principal la Institutul de Proiectări Construcții Tehnice (I.P.C.T.), apoi, între 1969-1975, a fost arhitect-șef al regiunii Pitești (Comandor dr. Marian Moșneagu, „Locotenentul de rezervă Pascal Georgescu” în *Document. Buletinul Arhivelor Militare Române*, Anul XIX, nr. 2(72)/2016, pp. 88-91). La moartea arhitectului Pascal Georgescu, dr. arh. Radu Patrușiu îl caracteriza astfel, în revista *Arhitectura* nr. 1, 1976, p. 8: „Despre acest coleg care ne-a părăsit de curând nu se va vorbi poate niciodată pe măsura talentului său. El și-a dedicat aproape în întregime activitatea orașului București. Era încă tânăr student când își ajută fratele - arhitectul Nicu Georgescu - la realizarea palatelor comunale ale timpului: primăriile din b-dul Banu Manta și Piața Amzei. [...] De prin 1930 a lucrat sute de locuințe, case de oaspeți, ca și concursuri de breaslă: ansamblul Ucea, Teatrul Național din București, Piața Bălcescu, Monumentul Eroilor Libertății etc. Revista *Arhitectura* i-a publicat realizări ca: sediul I.P.C.T.-ului, case de cultură, printre care cea din Medgidia, locuințe tip pentru mediul sătesc, blocuri cu puține etaje etc.”.

Principalele lucrări de arhitectură proiectate

Dintre cele mai cunoscute lucrări ale arhitectului Nicolae Georgescu, proiectate în atelierul său de arhitectură, menționăm:

În București:

- 1927-1929 - Primăria Sectorului 1, Bd. Banu Manta nr. 9 (fostă Primăria Sectorului Verde), realizată în urma câștigării unui concurs, în colaborare cu arhitectul George Cristinel - monument istoric cod LMI 2015: B-II-m-B-18073;
- 1935-1936 - Direcția Județeană de Impozite și Taxe Locale a Sectorului 1 și Teatrul „Ion Creangă”, str. Piața Amzei nr. 13 (fostă Primăria Sectorului Galben, cu sală de teatru și clădiri administrative), Antrepriza ing. C. M. Vasilescu. Proiectul Blocului Edilitar Comunal Piața Amzei cuprindea, la parter, 60 de prăvălii cu instalație modernă, un teatru comunal de 900 de locuri, două judecătoria de ocol, o bibliotecă populară comunală, 100 de birouri comerciale la etaje (*Arhitectura*, 1935, nr. 3-4, p. 22-23).
- 1933-1934 - Halele Domenii (fostele Hale „7 Noiembrie” din Parcul Domeniilor) - Antrepriza Societatea Edilitatea;
- 1925 - casa Morărescu-Adria, Parcul Bonaparte, în colaborare cu arh. Lucian Teodosiu; arhitectul Lucian Teodosiu (Teodosiu) era cumnatul arhitectului, fratele soției acestuia, Virginia Teodosiu;
- 1923 - locuință, str. Olteni nr. 27 (în colaborare cu

arh. Grigore Cerkez, demolată în 1986);
 - 1924 - casa prof. Em. Antonescu;
 - 1925 - casa J. Czernovitzer, str. Sf. Ștefan nr. 26 (în colaborare cu arh. Lucian Teodossiu), în stil neoromânesc;
 - 1926 - Dispensar în incinta Institutului Național de Endocrinologie C. I. Parhon (fostul Sanatoriu Saint Vincent de Paul), str. Căpitan Gheorghe Demetriade (fostă Aleea Gherghel).
 - 1929 - casă/ vilă, Calea Dorobanților nr. 49;
 - 1931 - casa Jean Petrescu, str. Cornelia;
 - 1933 - imobilul de locuințe Radu Teodorescu, str. Popa Tatu nr. 22;
 - 1934 - imobil de locuințe, Calea Moșilor nr. 115, inginer Edgar Herivan;
 - 1934 - imobilul de locuințe Al. Procop Dumitrescu;
 - 1934-1937 - Monumentul Infanteriei - sculptor Ion Jalea, arhitecți Nicolae și Pascal Georgescu, amplasat în Piața Salonului Oficial al Artelor (Șoseaua Kiseleff);

„Din nefericire, în anul 1940, măsurile dictate de procesul de sistematizare a Pieței Victoriei în concordanță cu finalizarea Palatului Consiliului de Miniștri și a amplasamentului statuii ecvestre a regelui Ferdinand Întregitorul, pe vatra Pavilionului Artelor, demolat în acest scop, Monumentul Infanteriei a fost condamnat să dispară. Soclul a fost demolat, iar piesele metalice, deși demontate și depozitate, au dispărut în timpul celui de-al Doilea Război Mondial” (Marian Moșneagu, „Căpitanul de rezervă arhitect Nicolae Georgescu, coautor al Monumentului Infanteriei”, în *Document. Buletinul Arhivelor Militare Române*, Anul XVIII, nr. 4 (70)/ 2015, p. 51).

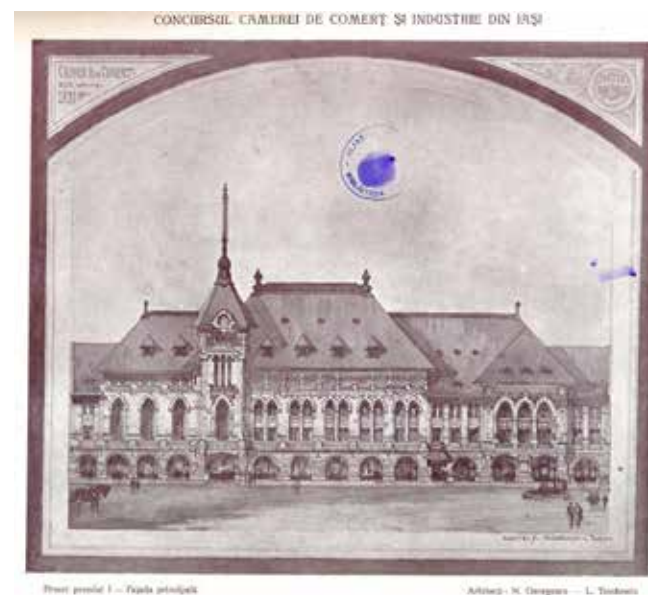
În țară:

- 1933 - Cercul Militar din Cluj (Casa Armatei);
 - 1933 - conacul Ion Săbăreanu din Domnești-Pufești, județul Vrancea. Cu inginerul Ion Săbăreanu, fost primar la Primăriei sectorului I Galben, arhitectul a colaborat între anii 1936-1939, amândoi fiind membri ai Partidului Național Liberal (Nicolae Georgescu a activat în cadrul P.N.L., între anii 1936-1939). La comanda acestuia, au fost realizate Blocul Edilitar Comunal Piața Amzei și Hala din Parcul Domeniilor;
 - 1927 - vilă în Sibiu, Bd. Victoriei (a găzduit sediul Consulatului Suediei la Sibiu în perioada interbelică), în stil neoromânesc.

După 1950, în cadrul I.P.C.I. (Institutul de Proiectare a Construcțiilor Industriale) și I.P.C.M.C., a proiectat numeroase construcții industriale - fabricile de ciment din Medgidia și Bicaz, fabricile de cărămizi din Mureșeni, Roman, Doaga, atelierele de prefabricate de la Turda și Brașov, crame industriale la Valea

Arh. N. Georgescu și G. Cristinel. Sala festivă a Primăriei de Verde. Arhitectura, nr. 1, ianuarie-martie, 1941 (număr jubiliar), p. 197

Arhitecții Nicolae Georgescu și Lucian Teodossiu. Premiul I pentru Camera de Comerț și Industrie din Iași. Arhitectura, 1925, p. 83

Proiect pentru Facultatea de Farmacie din București cu arh. Lucian Teodossiu. Arhitectura, 1925, p. 88

Conacul Moșiei Domnești-Pufești. Proprietatea ing. Ion Săbăreanu. Arhitect N. Georgescu. Arhitectura, 1931-1933, p. 91

Călugărească și Tohani, clădiri școlare, hală comercială în Râmnicu Sărat.

Din octombrie 1958, devine arhitectul-șef al sectorului de arhitectură la I.P.C.I. și apoi, la I.P.C.M.C., unde a coordonat proiectarea a 3.500 de apartamente din București - ansamblul Pieptănari, ansamblul Mărășești-Șincai (Bd. Cantemir) - 1961 și completarea ansamblului de blocuri din jurul Sălii Palatului (blocurile 15, 16, 18A și 18B). Pentru ansamblul de 2.500 de apartamente pe Magistrala Nord-Sud-București, coordonează proiectul în cadrul I.P.C.I. (șef de atelier și șef al ansamblului - arhitectul Bogdan Cotaru).

În 1959, în calitate de arhitect-șef al atelierului de arhitectură al Institutului de Proiectare a Construcțiilor Industriale, împreună cu arhitectul George Cristinel - șef de colectiv - proiectează Fabrica de geamuri din Scăeni. A făcut parte din colectivul care a proiectat sistematizarea orașelor Sf. Gheorghe (1948-1949) și Ucea (azi, Victoria).

Pentru meritele sale, în 1961, acad. prof. arh. Duiliu Marcu, președinte la vremea aceea al Uniunii Arhitecților din R.P.R., îl propune pe arhitectul Nicolae Georgescu pentru obținerea unei pensii de merit, printr-o scrisoare adresată Secretariatului General al Consiliului de Miniștri al R.P.R.

Imobilul Radu Teodorescu, str. Popa Tatu nr. 22, arhitect Nicu Georgescu. Arhitectura, 1931-1933, p. 43

Concursuri și premii

A participat la numeroase concursuri publice, unde obține premii, astfel:

- 1924 - Concursul Internatului de băieți pentru orașul Năsăud - Premiul al II-lea, la care echipa Nicolae Georgescu - Lucian Teodossiu a câștigat singurul premiu (juriul a clasificat un singur proiect, din 8 proiecte prezentate, cel al echipei N. Georgescu - L. Teodossiu, care a obținut premiul II, în valoare de 20.000 lei, iar premiul I și premiul III nu s-au mai acordat). Proiectul avea mottoul „Coșbuc” (*Arhitectura*, 1924, p. 79-81);
- 1925 - Palatul Camerei de Comerț și Industrie din Iași (în colaborare cu arh. Lucian Teodossiu) - Premiul I (proiectul cu mottoul „Moldova”, *Arhitectura*, 1925, p. 83-85);
- 1925 - Concurs pentru Camera de Comerț și Industrie din Timișoara (în colaborare cu arh. Lucian Teodossiu, *Arhitectura*, 1925, p. 87);
- 1925 - Proiect pentru Facultatea de Farmacie din București cu arh. Lucian Teodossiu (*Arhitectura*, 1925, p. 88-89);
- 1925 - Primăria din Făgăraș (în colaborare cu arh. Lucian Teodossiu, proiect premiat, *Arhitectura*, 1925, p. 88);
- 1926 - Concurs pentru Palatul Comunal (Primăria) din București (în colaborare cu arh. Lucian Teodossiu), clasat al II-lea (*Arhitectura*, 1926, p. 58-59), concurs la care s-au prezentat 26 de proiecte.
- 1926 - Concursul pentru Palatul Academiei Române, la care s-au prezentat 10 proiecte, dintre care s-au acordat următoarele premii: premiul II - 20.000 lei - Duiliu Marcu, premiul III - 100.000 lei - Gheorghe Negoescu și despăgubiri arhitecților: Ioan Șt. Burcuș - 70.000 lei, A.H. Lorenz - 50.000 lei și Nicolae Georgescu și Lucian Teodossiu - 50.000 lei.

- 1946 - Concurs pentru refacerea Teatrului Național, pe locul unde fusese demolat în 1945, după bombardamentele germane din 1944 (în colaborare cu arh. Pascal Georgescu).

„În final, se decide contopirea premiilor I, II și III, acordându-se trei premii ex aequo următoarelor echipe: Nicolae și Pascal Georgescu; Alexandru Zamfiropol, Valentin Iorga, cât și celei formate din Margareta și Eugen Dumitriu, Haralamb Georgescu, Mircea Lecca, urmând ca echipele să colaboreze pentru găsirea unei soluții comune” (Alexandru Panaitescu, „Un veac și jumătate de concursuri de arhitectură. 1859-1990”, în *Arhitectura*, nr. 5-6/2019, p. 85).

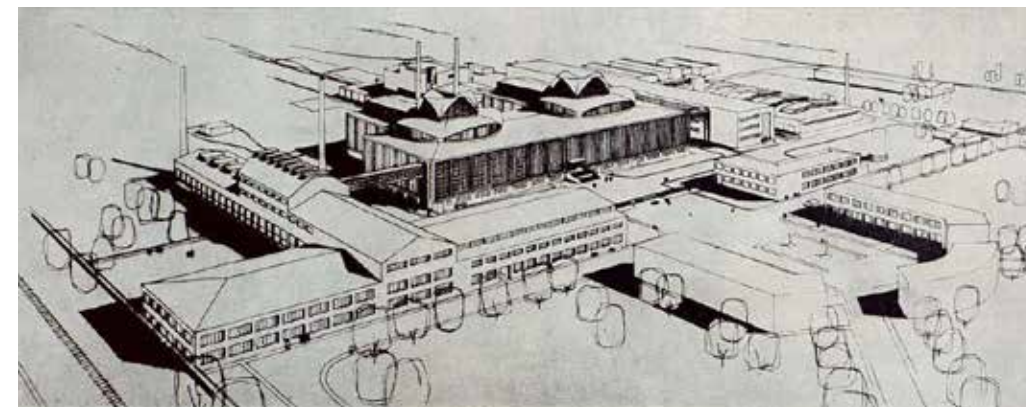
Arh. N. GEORGESCU Antr. Ing. C. M. Vasilescu
Noul Palat al Primăriei de Galben
Intrarea principală

Blocul Edilitar Comunal Piața Amzei. Noul Palat al Primăriei de Galben, arh. Nicolae Georgescu, Antrepriza C. M. Vasilescu. *Arhitectura*, nr. 1, ianuarie-martie, 1941 (număr jubiliar), p. 210

Bloc Edilitar Comunal Piața Amzei. Proiect Arh. Nicu Georgescu, Antrepriza Ing. C. M. Vasilescu. *Arhitectura*, nr. 3-4, p. 23

Blocul Edilitar Comunal Piața Amzei. Proiect arh. Nicu Georgescu, Antrepriza ing. C. M. Vasilescu. *Arhitectura*, nr. 3-4, p. 23

Fabrica de geamuri din Scăeni. *Arhitectura*, 1959, nr. 1, p. 38
Fabrica de geamuri din Scăeni. *Arhitectura*, 1959, nr. 1, p. 38

Activitate publicistică

În 1971, Nicolae Georgescu, fost ucenic în studenție al arhitectului Cristofi Cerchez, scrie capitolul dedicat acestuia în volumul „Mari arhitecți”, împreună cu Cristina Cerchez Colbazi, fiica arhitectului Cristofi Cerchez (Editura Meridiane, București), dovedind pasiune pentru studiul arhitecturii înaintașilor săi.

Deși prea puțin cunoscut, Nicolae Georgescu merită cu prisosință un loc de onoare în galeria arhitecților români creatori de patrimoniu datorită concursurilor publice deseori premiate și portofoliului său de lucrări, ce cuprinde edificii publice devenite repere ale arhitecturii interbelice, case și imobile de locuințe, alături de alte tipuri de lucrări, civile și industriale, stilurile abordate fiind eclectismul de școală franceză, stilul neoromânesc, modernismul cu influențe Art Deco sau clasicizante și funcționalismul specific programelor de arhitectură rezolvate.

Principalele surse documentare ale acestui articol sunt dosarul din 1961, pentru acordarea unei pensii de merit arhitectului Nicolae Georgescu (dosar aflat în arhiva Uniunii Arhitecților din România) și revistele *Arhitectura*, studiate în Biblioteca Uniunii Arhitecților din România.

Bibliografie

Arhive

- Arhiva Uniunii Arhitecților din România (UAR). Dosar Nicolae Georgescu.

Periodice

Arhitectura.

- *Arhitectura*, nr. 1, ianuarie-martie, 1941 (număr jubiliar).

- Arh. Bogdan Cotaru, „2.500 de apartamente pe Magistrala Nord-Sud-București”, în *Arhitectura*, nr. 3/1961, p. 39-47.
- Comandor dr. Marian Moșneagu, „Căpitanul de rezervă arhitect Nicolae Georgescu, coautor al Monumentului Infanteriei” în *Document. Buletinul Arhivelor Militare Române*, Anul XVIII, nr. 4(70)/2015, p. 46-51.
- Comandor dr. Marian Moșneagu, „Locotenentul de rezervă Pascal Georgescu” în *Document. Buletinul Arhivelor Militare Române*, Anul XIX, nr. 2(72)/2016, p. 88-91.
- Dr. arh. Radu Patrulius, „Arhitectul Pascal Georgescu (1905-1975)”, în *Arhitectura*, nr. 1, 1976, p. 8.
- Sidonia Teodorescu, „Arhitecți interbelici români mai puțin cunoscuți”, în *Arta. Seria Arte Vizuale* (Vol. XXVIII, nr. 1, 2019), Chișinău, 2019, p. 140-145.

Volume/ Publicații

- Istoric de artă dr. Oana Marinache (coordonare cercetare și autor text), *Parcul Filipescu: 100 de ani de arhitectură românească*, Editura Istoria Artei, 2018 (CD).
- Nicolae Șt. Noica, *Istoria clădirii Academiei Române, la 120 de ani*, Editura Vremea, București, 2018.
- Vasile Țelea, *Personalități ale arhitecturii românești: 1880-2010*, Vol. I (A-K), Ed. Rentrop&Straton, București, 2014, p. 61.

Surse internet

- <http://www.e-architecture.ro>, fișa arh. Nicu Georgescu.

COLEGIUL DIRECTOR DIN 19.10.2020

La ședința online a Colegiului Director, unicul subiect aflat pe ordinea de zi a fost aprobarea unui ajutor pentru probleme de sănătate, trimestrial, pentru un membru al Uniunii Arhitecților din România.

S-A EMIS Dispoziția Colegiului Director nr. 5 din 19.10.2020 privind aprobarea acordării unui ajutor social pentru probleme de sănătate, trimestrial, domnului arhitect XXX.

COLEGIUL DIRECTOR din 02-04.11.2020

La ședința online a Colegiului Director, subiectul aflat pe ordinea de zi a fost aprobarea unui ajutor pentru probleme de sănătate, trimestrial, pentru un membru al Uniunii Arhitecților din România.

S-A EMIS Dispoziția Colegiului Director nr. 6 din 19.10.2020 privind aprobarea acordării unui ajutor social pentru probleme de sănătate, trimestrial, doamnei arhitect XXX.

COLEGIUL DIRECTOR DIN 09.12.2020

Colegiul Director a dezbătut următoarele subiecte aflate pe ordinea de zi:

1. Stabilirea prețului abonamentului anual pentru Revista Arhitectura, începând cu 2021, la 100 lei - 6 numere - 4 apariții / 2 simple și 2 duble.
2. Aprobarea unei dispoziții de Colegiu Director referitoare la dosarele medicale ale membrilor cu boli clinice, care primesc, în anul 2020, ajutoare trimestriale de boală.
3. Modificarea art. 5 din Dispoziția Colegiului Director nr. 14 din 14.12.2017, prin indexarea veniturilor lunare ale persoanelor care, din motive medicale, primesc ajutor trimestrial cu 20%.
4. Prelungirea prevederilor art. 1 din HS nr. 7 din 27.02.2020 în anul 2021 (membrii Uniunii Arhitecților din România care au de achitat restanțe la plata cotizației nu vor plăti mai mult de 7.000 lei).
5. Aprobare activității economice de vânzare de carte de arhitectură.
6. Stabilirea cuantumului contribuției individuale la programul social de sănătate „Centrul Medical Unirea - Regina Maria” în anul 2021 ca urmare a creșterii tarifelor impuse de furnizor.
7. Alte activități - comunicare: Uniunea Arhitecților din România s-a înscris în Registrul Operatorilor Culturali al Ministerului Culturii pentru a putea avea acces la fonduri culturale de stat.

S-AU EMIS:

- Dispoziția Colegiului Director nr. 7 din 09.12.2020 de modificare și completare a Dispoziției nr. 14 din 14.12.2017 cu privire la acordarea ajutoarelor sociale pentru probleme de sănătate ale unor membri.
- Dispoziția Colegiului Director nr. 8 din 09.12.2020 privind actualizarea dosarelor beneficiarilor ajutoarelor trimestriale din 2020 și modul de transmitere a documentelor de către beneficiarii ajutoarelor trimestriale.

S-au dezbătut, prin teleconferință, următoarele subiecte:

1. COMISIA ORGANIZATORICĂ:
 - a) Proiectul de Hotărâre a Senatului privind primirea de noi membri - lista cu noii membri.
2. COMISIA ECONOMICĂ:
 - a) Proiectul pentru Hotărârea de Senat privind aprobarea situațiilor financiare încheiate la 31.12.2019 și modul de repartizare a rezultatului

A consemnat:
Mirela Cristina Mercurianu

ȘEDINȚA SENATULUI DIN 28.07.2020

- exercițiului financiar 2019, aprobarea Raportului de activitate pe anul 2019.
- b) Plata pentru serviciile avocațiale ANUC.
 - c) Lucrări de întreținere la Imobilul monument istoric situat în str. Jean Louis Calderon nr. 48, sector 2, București,
 - d) Achiziționarea unui sistem informatic pentru desfășurarea online a ședințelor forurilor de conducere ale UAR.

3. Diverse

Domnul arhitect Mircea Țibuleac solicită alocarea de fonduri necesare pentru achiziționarea unui sistem antifracție la Centrul de Cultură Arhitecturală Sibiu.

S-AU EMIS:

- Hotărârea Senatului nr. 15 din 28.07.2020 cu privire la primirea de noi membri.
- Hotărârea Senatului nr. 16 din 28.07.2020 privind aprobarea situațiilor financiare pentru anul 2019.
- Hotărârea Senatului nr. 17 din 28.07.2020 privind aprobarea unei sume pentru serviciile avocațiale ale ANUC.
- Hotărârea Senatului nr. 18 din 28.07.2020 privind alocarea fondurilor necesare pentru realizarea lucrărilor de întreținere la imobilul monument istoric situat în str. Jean Louis Calderon nr. 48, sector 2, București.
- Hotărârea Senatului nr. 19 din 28.07.2020 privind alocarea fondurilor necesare pentru achiziționarea unui sistem antifracție la Centrul de Cultură Arhitecturală Sibiu.
- Hotărârea Senatului nr. 20 din data de 28.07.2020 privind aprobarea achiziționării unui sistem informatic pentru desfășurarea online a ședințelor forurilor de conducere ale UAR.

ȘEDINȚA SENATULUI DIN 03.09.2020

1. COMISIA ORGANIZATORICĂ:

- a) Proiectul de Hotărâre a Senatului privind aprobarea organizării și desfășurării online a ședințelor Senatului și Colegiului Director, precum și a votului exprimat în aceste condiții.
- b) Proiectul de Hotărâre a Senatului privind amânarea Conferinței Naționale și a Conferințelor Teritoriale și prelungirea tuturor mandatelor organelor de conducere până în mai 2021 (modificarea HS nr. 10 din 16.04.2020).
- c) Proiectul de Hotărâre a Senatului privind primirea de noi membri.

2. Diverse

- a) Proiectul de Hotărâre a Senatului privind închirierea spațiului de la subsolul sediului UAR din str. Demetru Dobrescu nr. 5, sector 1, București, unei societăți comerciale în vederea reducerii cheltuielilor pentru utilități ale acestui sediu.
- b) Lansarea unui concurs pentru fondul de suveniruri de la „Casa cu Blazoane”, din sat Chiojdu, Comuna Chiojdu, Județul Buzău.

- c) Lansarea consultărilor în vederea realizării reparațiilor necesare imobilului din str. Jean Louis Calderon nr. 48.

S-AU EMIS:

- Hotărârea Senatului nr. 21 din 03.09.2020 privind organizarea și desfășurarea online a ședințelor Senatului și Colegiului director și asigurarea votului electronic.
- Hotărârea Senatului nr. 22 din 3.09.2020 de modificare și completare a Hotărârii Senatului nr. 16 din 12.12.2019 privind organizarea și convocarea Conferinței Naționale Ordinare din 2020.
- Hotărârea Senatului nr. 23 din 3.09.2020 cu privire la primirea de noi membri.
- Hotărârea Senatului nr. 24 din 3.09.2020 cu privire la închirierea spațiului de la subsol și demisol al Sediului din str. Demetru I. Dobrescu nr. 5, sector 1, București.

ȘEDIȚA SENATULUI DIN 22-24.10.2020

Membrii Senatului consultați online în 22-24.10.2020 au aprobat acordarea a 4 premii în cadrul Anualei de Arhitectură București, ediția a VII-a, 2020.

S-A EMIS:

- Hotărârea Senatului nr. 25 din 24.10.2020 privind acordarea premiilor Uniunii Arhitecților din România în cadrul Anualei de Arhitectură București, ediția a VII-a, 2020.

ȘEDIȚA SENATULUI DIN 11.12.2020

Se prezintă spre aprobare:

1. Proiectul de Hotărâre a Senatului privind primirea de noi membri.
2. Proiectul de Hotărâre a Senatului de modificare și completare a Hotărârii Senatului nr. 7 din 27.02.2020 privind unele măsuri de plată a restanțelor cotizației.
3. Proiectul de Hotărâre a Senatului de modificare și completare a Hotărârii Senatului nr. 22/12.12.2019 pentru aprobarea prețului Revistei Arhitectura.
4. Proiectul de Hotărâre a Senatului privind vânzarea de carte de arhitectură.
5. Proiectul de Hotărâre a Senatului pentru aprobarea regulamentului sesiunilor video la ședințele forurilor de conducere ale Uniunii Arhitecților din România.
6. Proiectele de Hotărâre a Senatului privind cuantumul contribuției membrilor la derularea programului social de sănătate prin rețeaua de sănătate „Regina Maria”. Contribuția la programul social de sănătate „Centrul Medical Unirea - Regina Maria” în anul 2021 este:
 - membri UAR: 150 lei/an;
 - maximum un membru de familie al membrului UAR, în calitate de simpatizant: echivalentul în lei a 150 euro/an la cursul bancar din ziua plății.
7. Proiectul de Hotărâre a Senatului privind aprobarea statutului senatorilor Uniunii Arhitecților din România.

S-AU EMIS:

- Hotărârea Senatului nr. 26 din 11.12.2020 cu privire la primirea de noi membri.
- Hotărârea Senatului nr. 27 din 11.12.2020 de modificare și completare a Hotărârii Senatului nr. 7 din 27.02.2020 privind unele măsuri de plată a restanțelor cotizației.
- Hotărârea Senatului nr. 28 din 11.12.2020 de modificare și completare a Hotărârii Senatului nr. 22/12.12.2019 pentru aprobarea prețului Revistei Arhitectura.
- Hotărârea Senatului nr. 29 din 11.12.2020 privind vânzarea de carte de arhitectură.
- Hotărârea Senatului nr. 30 din 11.12.2020 pentru aprobarea regulamentului sesiunilor video la ședințele forurilor de conducere ale Uniunii Arhitecților din România.
- Hotărârea Senatului nr. 31 și 32 din 11.12.2020 privind cuantumul contribuției membrilor la derularea programului social de sănătate prin rețeaua de sănătate „Regina Maria”.
- Hotărârea Senatului nr. 33 din 11.12.2020 privind aprobarea statutului senatorilor Uniunii Arhitecților din România.

ARHITECTURA

REVISTA LINGVISTICĂ A ARHITECTURILOR DIN ROMÂNIA PUBLICATĂ DE LA 1906

cluj
iasi
Timișoara 50

BULETINUL
INFORMATIV
AL UNIUNII
ARHITECTORILOR
DIN ROMANIA

Caseta redacțională

echipa redacțională:

arh. Ileana Tureanu - președinte UAR

arh. Ioana Alexe - tehnoredactare

Ana Flutur - secretariat

Răzvan Hatea - fotografii

Claudia Ștefănescu - corectură

coordonator:

arh. Ileana Tureanu - președinte UAR

www.uniuneaarhitecilor.ro/BIUAR
ISSN 1582-2117

arh. Marina Macarie - sigla BIUAR

Se distribuie gratuit.

Contact

Centrul de Cultură Arhitecturală /
Secretariat /
Revista Arhitectura / Biblioteca
str. Jean Louis Calderon, nr. 48,
București, sectorul 2, cod 020038

Secretariat: tel. 021.315.60.73,
0737.01.77.85,
uar_contact@yahoo.com,
secretariat@uniuneaarhitecilor.ro

Revista Arhitectura: tel. 076.819.81.78,
076.819.81.79,
office@arhitectura-1906.ro

Biblioteca (program cu publicul):
L-V - 10:00-16:00, tel. 021.310.91.94,
biblioteca@uniuneaarhitecilor.ro

CARMEN ȘI ERNEST
PAȘKA